

1721

1701

Shivaji
Marhala

Shivaji born 1627 AD

" killed father 1646 AD
of Tanva

Shivaji his father released
from imprisonment } 1649 AD

Shivaji married to per 1659 AD

last expedition of Bijapur
against Shivaji's father } 1661-62 AD

Shivaji Khan defeated in 1663 April

Shivaji attacked Secrat 1664 AD

" came to Court at Agra early 1666

" improved his internal
administration } 1666-1668

" ascended throne as } June 1674

" established his possession 1676-80

" died 1680

1646
57
1703

GOLDEN
Extrinsic Facts
Important Dates
in
Sikh History
collected
for Ready Reference

Can be had from:-

Gyan Chaudh.
Rajwada & Suktan,
Rajwada & Suktan, LAHORE.

Bibliography

The book "Bārah mīś" is frequently quoted in Jalandhar Gazette.
Another book is "Chār Bāj-i. Panjab" - written after visiting

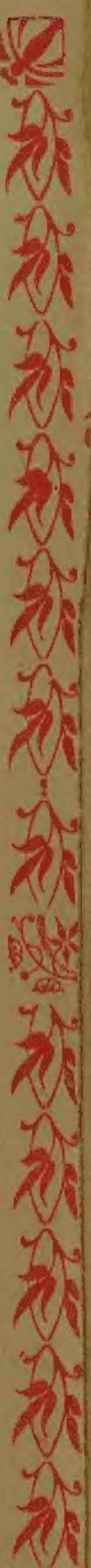
matin
matin

ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਹਮਦਾਸ ਜੀ	ਜੋਤੀ ਜੋਤ ਸਮਾਏ	੨੪ ਸਤੰਬਰ	੯ ਅਸੂ	ਭਾਦਰੋਂ ਸੁਦੀ ੧੫
ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਅਮਰਦਾਸ ਜੀ	ਗੁਰਿਆਈ ਮਿਲੀ	੨੯ ਸਤੰਬਰ	੧੪ ਅਸੂ	ਅਸੂ ਵਦੀ ੫
ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਅੰਗਦ ਦੇਵ ਜੀ	ਜੋਤੀ ਜੋਤ ਸਮਾਏ	੫ ਅਕਤੂਬਰ	੨੦ ਅਸੂ	ਅਸੂ ਵਦੀ ੧੦
ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਨਾਨਕ ਦੇਵ ਜੀ	ਅਵਤਾਰ ਪਾਇਆ	੨੬ ਅਕਤੂਬਰ	੧੦ ਕਤਕ	ਕਤਕ ਵਦੀ ੨
ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਰਾਮਦਾਸ ਜੀ	ਗੁਰਿਆਈ ਮਿਲੀ	੨ ਨਵੰਬਰ	੧੭ ਕਤਕ	ਕਤਕ ਵਦੀ ੯
ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਹਰਿਕ੍ਰਿਸ਼ਨ ਜੀ	ਜੋਤੀ ਜੋਤ ਸਮਾਏ	੨ ਨਵੰਬਰ	੧੭ ਕਤਕ	ਕਤਕ ਵਦੀ ੯
ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਹਰਿਗੋਬਿੰਦ ਜੀ	ਗੁਰਿਆਈ ਮਿਲੀ	੧੦ ਨਵੰਬਰ	੨੫ ਕਤਕ	ਕਤਕ ਸੁਦੀ ੨
ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਗੋਬਿੰਦ ਸਿੰਘ ਜੀ	ਗੁਰਿਆਈ ਮਿਲੀ	੧੩ ਨਵੰਬਰ	੨੮ ਕਤਕ	ਕਤਕ ਸੁਦੀ ੫
ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਨਾਨਕ ਦੇਵ ਜੀ	ਅਵਤਾਰ ਪਾਇਆ	੨੨ ਨਵੰਬਰ	੭ ਮਘਰ	ਕਤਕ ਸੁਦੀ ੧੫
ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਗੋਬਿੰਦ ਸਿੰਘ ਜੀ	ਗੁਰਿਆਈ ਮਿਲੀ	੧੦ ਦਸੰਬਰ	੨੫ ਮਘਰ	ਮਘਰ ਸੁਦੀ ੩
ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਤੇਗ ਬਹਾਦਰ ਜੀ	ਜੋਤੀ ਜੋਤ ਸਮਾਏ	੧੨ ਦਸੰਬਰ	੨੭ ਮਘਰ	ਮਘਰ ਸੁਦੀ ੫
ਬਾਬਾ ਦੀਪਸਿੰਘ ਜੀ	ਜਨਮ ਲਿਆ	੨੬ ਜਨਵਰੀ	੧੪ ਮਾਘ	ਮਾਘ ਸੁਦੀ ੧੦
ਪੰਥ ਖਾ: ਸਾਜਿਆ (ਵਸਾਖੀ)	ਅਮ੍ਰਿਤ ਦਾ ਪਰਚਾਰ	੧੩ ਅਪਰੈਲ	੧ ਵੈਸਾਖ	ਵੈਸਾਖ ਵਦੀ ੧੩
ਬਾਬਾ ਅਜੀਤ ਸਿੰਘ ਜੀ	ਜਨਮ ਲਿਆ	੪ ਮਈ	੨੨ ਵੈਸਾਖ	ਜੇਠ ਵਦੀ ੪
ਬਾਬਾ ਫਤਹ ਸਿੰਘ ਜੀ	ਜਨਮ ਲਿਆ	੧੪ ਜੂਨ	੧ ਹਾੜ	ਜੇਠ ਸੁਦੀ ੧
ਬਾਬਾ ਜੋਰਾਵਰ ਸਿੰਘ ਜੀ	ਜਨਮ ਲਿਆ	੨੭ ਜੁਲਾਈ	੧੨ ਸਾਵਨ	ਹਾੜ ਸੁਦੀ ੧੫
ਬਾਬਾ ਜੁਝਾਰ ਸਿੰਘ ਜੀ	ਜਨਮ ਲਿਆ	੨੯ ਸਤੰਬਰ	੧੪ ਅਸੂ	ਅਸੂ ਵਦੀ ੫
„ਅਜੀਤਸਿੰਘਜੁਝਾਰਸਿੰਘਜੀ	ਸ਼ਹੀਦ ਹੋਏ ਚਮਕੇਰ	੨੨ ਦਸੰਬਰ	੮ ਪੋਹ	ਮਘਰ ਸੁਦੀ ੧੫
„ਜੋਰਾਵਰਸਿੰਘਫਤਹਸਿੰਘਜੀ	ਸ਼ਹੀਦ ਹੋਏ ਸਰਹੰਦ	੨੭ ਦਸੰਬਰ	੧੩ ਪੋਹ	ਪੋਹ ਵਦੀ ੫
ਮੇਲਾ ਨਨਕਾਣਾ ਸਾਹਿਬ ਜੀ	ਸ਼ਹੀਦੀ ਮੇਲਾ	੨੧ ਫਰਵਰੀ	੧੦ ਫਗਣ	ਫਗਣ ਸੁਦੀ ੬
ਨਵਾਂ ਸਾਲ ੧ ਜਨਵਰੀ, ਬਸੰਤ ਪੰਚਮੀ ੨੧ ਜਨਵਰੀ, ਮੇਲਾ ਕੇਠਾ ਸਾਹਿਬ ੧ ਫਰਵਰੀ, ਹੋਲਾ ੩ ਮਾਰਚ				
ਈਸਟਰ ੩ ਤੇ ੬ ਅਪਰੈਲ, ਵਸਾਖੀ ੧੩ ਅਪਰੈਲ, ਅੰਮਾਈਰਡੇ ੨੪ ਮਈ, ਕਿੰਗਸ ਬਰਥਡੇ				
੮ ਜੂਨ, ਦਸੈਹਰਾ ੧੮ ਅਕਤੂਬਰ, ਦੀਵਾਲੀ ੮ ਨਵੰਬਰ, ਕ੍ਰਿਸਮਿਸ ੨੫ ਤੇ ੩੧ ਦਸੰਬਰ				
ਪੁਕਾਸ਼ਕ-ਅੰਨਰੇਰੀ ਸਕੇਤ ਚੀਫ ਖਾਲਸਾ ਦੀਵਾਨ ਸ੍ਰੀ ਅੰਮ੍ਰਿਤਸਰ ਜੀ				

ਸੰਮਤ ਖਾਲਸਾ
੨੪੩-੪੪
ਸੰ: ਨਾਨਕ ਸਾਹੀ
੧ ਓ ਸ੍ਰੀ ਵਾਹਿਗੁਰੂ ਜੀ ਕੀ ਫਤਹ ॥
੪੭੩-੭੪

ਗੁਰਪੁਰਬ ਪੰਤ੍ਰ ਸੰ: ੧੯੪੨ ਈ: ੧੯੯੯-੯੯ਬਿ:

ਜੇ ਹਰ ਸਾਲ ਪੰਥ ਦੇ ਸ਼੍ਰੋਮਣੀ ਜੱਥੇ ਚੀਫ਼ ਖਾਲਸਾ ਦੀਵਾਨ ਵਲੋਂ ਪ੍ਰਕਾਸ਼ਤ ਹੋਕੇ ਸੰਗਤਾਂਦੀ ਭੇਟਾ ਹੁੰਦਾ ਹੈ

ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਹਰਿਗੋਬਿੰਦ ਜੀ	ਅਵਤਾਰ ਧਾਰਿਆ	੩੦ ਜਨਵਰੀ	੧੯ ਮਾਘ	ਮਾਘ ਸੁਦੀ ੧੩
ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਹਰਿਗੋਬਿੰਦ ਜੀ	ਗੁਰਿਆਈ ਮਿਲੀ	੧੪ ਮਾਰਚ	੧ ਚੇਤਰ	ਚੇਤ ਵ: ੧੨-੧੩
ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਅਮਰਦਾਸ ਜੀ	ਗੁਰਿਆਈ ਮਿਲੀ	੧੭ ਮਾਰਚ	੪ ਚੇਤਰ	ਚੇਤਰ ਸੁਦੀ ੧
ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਅੰਗਦ ਦੇਵ ਜੀ	ਜੋਤੀ ਜੋਤ ਸਮਾਏ	੨੦ ਮਾਰਚ	੭ ਚੇਤਰ	ਚੇਤਰ ਸੁਦੀ ੪
ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਹਰਗੋਬਿੰਦ ਜੀ	ਜੋਤੀ ਜੋਤ ਸਮਾਏ	੨੨ ਮਾਰਚ	੯ ਚੇਤਰ	ਚੇਤਰ ਸੁਦੀ ੫
ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਹਰਿਕ੍ਰਿਸ਼ਨ ਜੀ	ਜੋਤੀ ਜੋਤ ਸਮਾਏ	੩੧ ਮਾਰਚ	੧੯ ਚੇਤਰ	ਚੇਤਰ ਸੁਦੀ ੧੪
ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਤੇਗ ਬਹਾਦਰ ਜੀ	ਗੁਰਿਆਈ ਮਿਲੀ	੩੧ ਮਾਰਚ	੧੯ ਚੇਤਰ	ਚੇਤਰ ਸੁਦੀ ੧੪
ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਤੇਗ ਬਹਾਦਰ ਜੀ	ਅਵਤਾਰ ਧਾਰਿਆ	੬ ਅਪਰੈਲ	੨੪ ਚੇਤਰ	ਵੈਸਾਖ ਵਦੀ ੫-੬
ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਅਰਜਨ ਦੇਵ ਜੀ	ਅਵਤਾਰ ਧਾਰਿਆ	੭ ਅਪਰੈਲ	੨੫ ਚੇਤਰ	ਵੈਸਾਖ ਵਦੀ ੭
ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਅੰਗਦ ਦੇਵ ਜੀ	ਅਵਤਾਰ ਧਾਰਿਆ	੧੬ ਅਪਰੈਲ	੪ ਵੈਸਾਖ	ਵੈਸਾਖ ਸੁਦੀ ੧
ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਅਮਰਦਾਸ ਜੀ	ਗੁਰਿਆਈ ਮਿਲੀ	੨੯ ਅਪਰੈਲ	੧੭ ਵੈਸਾਖ	ਵੈ: ਸੁ: ੧੩-੧੪
ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਹਰਿਗੋਬਿੰਦ ਜੀ	ਜੋਤੀ ਜੋਤ ਸਮਾਏ	੯ ਮਈ	੨੬ ਵੈਸਾਖ	ਜੇਠ ਵਦੀ ੮
ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਅਰਜਨ ਦੇਵ ਜੀ	ਅਵਤਾਰ ਧਾਰਿਆ	੧੮ ਜੂਨ	੫ ਹਾੜ	ਜੇਠ ਸੁਦੀ ੪
ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਹਰਿਗੋਬਿੰਦ ਜੀ	ਅਵਤਾਰ ਧਾਰਿਆ	੨੯ ਜੂਨ	੧੬ ਹਾੜ	ਹਾੜ ਵਦੀ ੧
ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਹਰਿਕ੍ਰਿਸ਼ਨ ਜੀ	ਅਵਤਾਰ ਧਾਰਿਆ	੫ ਅਗਸਤ	੨੧ ਸਾਵਣ	ਸਾਵਣ ਵਦੀ ੯
ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਗ੍ਰੰਥ ਸਾਹਿਬ ਜੀ	ਪ੍ਰਹਿਲਾ ਪ੍ਰਕਾਸ਼	੧੧ ਸਤੰਬਰ	੨੭ ਭਾਦਰੋ	ਭਾਦਰੋ ਸੁਦੀ ੧
ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਅਰਜਨ ਦੇਵ ਜੀ	ਗੁਰਿਆਈ ਮਿਲੀ	੧੨ ਸਤੰਬਰ	੨੮ ਭਾਦਰੋ	ਭਾਦਰੋ ਸੁਦੀ ੨
ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਰਾਮਦਾਸ ਜੀ	ਜੋਤੀ ਜੋਤ ਸਮਾਏ	੧੩ ਸਤੰਬਰ	੨੯ ਭਾਦਰੋ	ਭਾਦਰੋ ਸੁਦੀ ੩
ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਰਾਮਦਾਸ ਜੀ	ਗੁਰਿਆਈ ਮਿਲੀ	੨੦ ਸਤੰਬਰ	੬ ਅਸ਼ਵਿਨ	ਗੁਰਪੁਰਬ ਸੁਦੀ ੧੩

ਵਿਸਾਖੀ ਸਮੇਂ ਪ੍ਰਚਾਰ ਦੇ ਕੰਮਾਂ ਲਈ ਦੁਆਨੀ ਫੰਡ ਦੀ ਸਹਾਇਤਾ ਕੀਤਾ ਕਰੇ। ਬਰਾਦਰੀ ਦੇ ਕੰਮਾਂ ਤੇ ਜਨਮ
ਜਾਂ ਪੁਰ ਚੀਫ਼ ਖਾਲਸਾ ਦੀਵਾਨ ਦੀ ਰਾਹੀਂ ਜਥੇਬੰਦੀ ਦੇ ਤਰੀਕੇ ਨਾਲ ਖਰਚ ਕੀਤਾ ਕਰੇ।

Notes taken from Sitarwan Khho
وہاں سیتاروان

published by Hindostani Academy U.P.
at Aligarh
in 1933

1505 Earthquake in Hindoostan and Persia

1517 Sultan Ibrahim Lodi's accession

1524 Sack of Saidpur Khilji

1526 First Battle of Panipat

Bengal

1493-1518 Hussain Shah

1518-1532 Alauddin Shah

Malwa

1436 Khilji dynasty founded by Sultan Mahmud Khilji

1531 Malwa annexed by Bahadur Shah of Gujarat

1561-64 Malwa annexed by Akbar

Gujarat

1407-1544 Sultan Mahmud Begarha

1570 Goa occupied by Portuguese

1526-37 Sultan Bahadur Shah

1581 - Chhatrapati

Kashmir

1386-1410 Sultan Shams-ud-Din

1417-67 Sultan Zain-ul-Abidin

Mirza Hakim 1541-52 on behalf of Humayun

1586 Kashmir annexed by Akbar

Vijayanagar founded 1336, practically ended 1646

1505 Narasa Nayak

1509 Krishna Deva Raya

1520 Battle of Rameswaram - Chola vs Vijayanagar

1529 Acharya - Minister of Krishna Deva Raya

1542 Rana Rupa in power

1565 Battle of Talikota - End of Vijayanagar

1600 - Capital of Vijayanagar (Mantapa)

Journal - Capital moved to Chandragiri

Jacques born 12. 1. 1772

Paul Joseph born 16. 1. 1773 or 1774

Abul. 1648 (= 954 A. H.).

Th. Mubarriz (2) 976

Th. Mubarriz des 17. 1. 1773 or 1774

Abul. later 1773

Abul. Joseph entered 1773

" 1773 1774 1775

1775 1776 1777

First Battle of Panipat	April 21, 1526	Babur proclaimed as Padshah	April 27, 1526
Death of Babur, accession of Humayun	Dec 1530	Humayun in Bengal	1538
Defeat of Humayun at Chittor	June 1539	Final defeat of Babur at Panipat	May 1540
Entronement of Sher Shah	July 1542	Birth of Akbar at Agra	Nov 23, 1542
Death of Sher Shah, accession of Humayun	Jan 1545	Death of Sher Shah + accession of Humayun	1553-54
Restoration of Humayun	Jan 1555	Death of Humayun	July 1556
Entronement of Akbar	Feb 1556	Second Battle of Panipat; Tamerlane	Nov 1556
Fall of Chittor	1568	Building of Fatehpur Sikri	1567-70
Defeat of Rana Pratap at Haldighati	1576	"Infalibility Decree"	1579
Proclamation of Din-i-Ilahi	1582	Annexation of Kashmir	1586
Annexation of Kandahar, 3rd Jesuit mission	1595	Jamini	1595-98
Surrender of Bairam Khan	1601	Peace with the Sultan	1601-4
Arrest of Mirza Salim	Nov 1604	Death of Akbar	17 Oct 1605
Entronement of Jahangir	24 Oct 1605	Rebellion of Khurram	Sunday 6 April 1606
Capture of Khurram	Sept 27, 1606	Invasion of Lahore	16
Babur's plague began in Lahore (lasted 2 years)	1616	Conquest of Agra	Nov 42
Death of Khurram	July 1622	Loss of Kandahar to Persians	June 1
Rebellion of Jodhpur (1622)	1622	Shah defeated & fled to flight	1623, 4
Mahabat Khan seized Jahangir	1626	Death of Jahangir	Oct 1626
Death of Jahangir	Sun, Oct 28, 1627		

وہاں 20 دسمبر 1627ء کو گذر گیا

27

7

22

153

71

7

156

15

15

593

1-

16

16

11

21

23

11

1

1

Period of Gurus

Sum at

1469	Guru Nanak born	1526
1538	" died	1595
1552	Guru Armar Das installed	1609
1573	Guru Ram Das "	1630
1581	Guru Arjun Dev "	1638
1606	" martyred	1663
1644	Guru Har Gobind installed died	1701
1661	Guru Har Rai died	1718
1665	Guru Tegh Bahadur becomes Guru	1722
1675	Guru Tegh Bahadur assassinated	1732
1708	Guru Gobind Singh died	1765
1699	Khanda established	1756
1695	Guru Gobind invites Hindu Rajs to join	17522
	Granth Sahib completed	

1599 or
1600

Provisional

سری منہ کا جی ۱۱
توسلی غر خودی کا نہ غریب کا دوت ۱۱

سلطان پور لہا ۱۵۱۲
جہرام سلطان پور ۱۵۱۵
نانک ۱۵۱۹

نور و نانک ۱۵۲۰
(بی بی نانکی ابھی نہیں جڑی تھی + ۱۵۱۵ء تک)

پرب شہ ۱۵۳۱

From Jeremiah L. Lutz

~~Wahwahwah 1459 AD~~ Died 1518 AD. Also known as
Bibi Nauah born 1464 AD. married say 1478 AD.
Sara Nauah born 1469 AD.

Richard born 1494 A.D.

Let this be done

Baba Budha box 1506 A.D.

1631 A.B. }
" west of N. Norcal 1518 A.B.)

Herb	born	1459 A.D.
4	died	1524 A.D.
	July	

Bibi Bhanu born 1534 A.D.

" marked 1553 A-2

" *Al deed* 1598 A.D.

Hermosteden 1570 AD,
v. d. d. 5

Chafford born 1551 A.D.

1629 A.D. 1767 " کوئٹہ دالہ

Blair Bidrichard died } 1638 A.D.
at Sersingli }

Suttons. Rob. in G. Harb. & time

Bhai Nand Lal born at ...	1633
$\frac{1}{2}$ $\frac{1}{2}$ $\frac{1}{2}$ $\frac{1}{2}$ $\frac{1}{2}$	} 1705
died	

Bala Dipang gladius bon	1691 AD
" 1934 L. died	1763 AD
" 1934 L. died	1702 AD

European (or former etc)

May 1498. Pass de l'...

European orchards & h

May 1498 - Vasco da Gama arrived at Calcutta, Shrivage - 11.2.19

1510-Order received of Goa

1510-	entry see conquest of Goa	"	murders Raja of Jodli	1655
1515	Death of Albuquerque.	"	"	
		"	Appal Kiron	1659

" murders Raja's father.

1515 Death of Albuquerque.

" " Afzal Kiana

31 Dec 1600 charter to S. J. Coy. London.

Laista Khan in brown

1612. English history established in 1612

Shioji: Plan des Surat begump 1664

1615-19 Embury & Co. Kansas City

11 " Arrived at Empress sub. 10.15 1665
dreaded.com

162534 Early Syphilis toxin. Eastern land

Dec 1666
C220/200, after 9 Nov. 1866

11100 11100 Gravel site 11100

Singh الدل بوزنات بهی در
المنطقه الاعلیٰ

1661 Cession of Barby

Shirazi leaves Chaet in thousands

1674 Pondicherry founded

See the movement of gluing is not independent large.

16-537 bar. 2-2-0. of with bar angled

Shirazi des

1690 Calantha foveata

1695: the new English

1702. Union of the New & the Old

April 1680

of Bababirsa

1627-1628

Defeat & Death of Kaur Bahadur
Sikh rebellion

Jan 1709

Sikh rebellion

1710

[illegible]

محمد باقر خاوری (د فوفان) در عهد محمد
 عبدالحکیم لایق در عهد شاهیان

મગા ઠાંતી વેપારી રમણદી

તેંડ પાવિ, કાકુ પાવિ,
મગાં ગાં

સેવે સેવયું પાંચતરતી, રમણદી, રમણદી,
સેવે, સેવે, સેવે, સેવે, સેવે,
સેવે, સેવે, સેવે, સેવે

સેવે

સેવે, સેવે, સેવે, સેવે, સેવે,

સેવે, સેવે

1. *Registration*
 2. *Appointment*
 3. *Examination*
 4. *Prescription*

Missing Page

۱
 ۲
 محمود زمر، ۱۴۵۲ء طابا میر شاہ - ۱ - طابا شاہ
 اترق جیک (طابا میرا)
 عریخ

ناصر جہانگیر
 (Killed near Khaibar) 1551
 عسکری (Exiled to Mecca, d. 1558)

شہر مار
 (exiled 1628)

اورنگزیب
 (executed 1661)

(Killed at Jajau 1707)
 (Killed at Jajau 1707)
 (Killed at Jajau 1707)
 (Killed at Jajau 1707)
 (Killed at Jajau 1707)

(Killed at Jajau 1707)
 (Killed at Jajau 1707)

محمد شاہ (1719-48)

(1719-54)

(1719-54)

A.D.

Baba Banda

Samvat

1708 Banda comes to the Punjab

Feb 1712 Bahadur Shah died

1713
1713

Jehondar Shah murdered

Assassination of Farrukh Siyar

Banda builds a fort near Ferozepur

(V.A. Smith) 1715

Execution of Banda - mission from E. I. Co.

(1716)

Farrukh Siyar advances against Sir
J. G. G. G.

(1716)

Banda taken prisoner & killed

1719

Murder of Farrukh Siyar - accession of J. G. G.

Handwritten notes in Urdu script.

Sept 17. 1896

[illegible]

Handwritten text in Gurmukhi script, likely a title or header.

Handwritten text in Gurmukhi script, possibly a date or reference.

Handwritten text in Gurmukhi script, appearing to be a main body of text.

Handwritten text in Gurmukhi script, continuing the main body.

Handwritten text in Gurmukhi script, possibly a concluding paragraph.

Handwritten text in Gurmukhi script, likely a signature or footer.

By 1715

1610 - 1710 - 1715 - 1720 - 1725 - 1730 - 1735 - 1740 - 1745 - 1750 - 1755 - 1760 - 1765 - 1770 - 1775 - 1780 - 1785 - 1790 - 1795 - 1800

P.V. 1671 - 1621 No. 1621 No.

P.V. 1721 - 1661 No. 1661 No.

P.V. 1732 - 1675 No. 1675 No.

P.V. 1744 - 1707 No. 1707 No.

P.V. 1755 - 1828 No. 1828 No.
fluent machine press

P.V. 1755 - 1828 No. 1828 No.
(1828 No. 1828 No.)

AD. 1710 After Banda

1719 1764 Emperor recognises Marhattas as independent state
+ ۱۷۱۰ لکھنؤ ۱۷۵۷ باکھریہ

1719 1131 Hejiri sikhs started carrying predatory war to 1151
at the foot of Hills

AD. 1737 Marhattas plunder country near Delhi

AD. 1739 Nader Shah's invasion + 1151 A.H. ۱۷۶۰
Sikhs collected at Dullival on Ravi & began to grow

AD. 1745 Subedar Lahore sent Jaspethai against the Sikhs
His brother Lakhpatrai succeeds in making prisoners
of Sikhs in large numbers, who married at ۱۷۴۵

۱۷۴۵ and ۱۷۴۶ fight for Subedari of Lahore
Shah Nawaz Khan Subedar Lahore writes to ۱۷۴۵

1748 Ahmed Shah's first invasion - this defeat
at the hands of ۱۷۴۸ (۱۷۴۸)

1748 Mir Mananji appointed Governor of ۱۷۴۸

1748 Death of Mohammed Shah & accession of ۱۷۴۸ ۱۷۶۰ A.H.

عبد الحميد خان (1414 تا 1224)

نور محمد خان (1224 تا 1240)

1240 تا 1250
محمد خان
1250 تا 1260
1260 تا 1270
1270 تا 1280

A.D. 1715 to 1727 A.D. Schiberguel

A.D. 1728 started plunder & predatory warfare and continued it for 20 years
در کوهستان و در کوهستان

1250 تا 1260
1260 تا 1270
1270 تا 1280

1280 تا 1290
1290 تا 1300
1300 تا 1310

میرزا خان

آدم خان

1310 تا 1320

باور دادو

1320 تا 1330
1330 تا 1340
1340 تا 1350

بازار دشت

1350 تا 1360
1360 تا 1370
1370 تا 1380

1380 تا 1390
1390 تا 1400
1400 تا 1410

1748 ~~April~~ Dal Khoba formed and Rann Ranni built
near Amritsar. Jassa Singh Kalal
Charat Singh, Singh & Karm Singh collect
5000 horses - this was named Dal Khoba
دال کھوبہ

~~1750~~ Mir Mannu tries to suppress Adina Beg's rebellion & sends
Adina Beg to govern Jallandhar & Gurdaspur & Jalandhar & Gurdaspur
1751 Ahmed Shah makes his second invasion

~~1761~~ Ahmed Shah's third invasion. Anwar
Khan is killed and Adina Beg
proves treacherous to the Nawab.
1754 Mir Mannu dies 3 months later & his Begum
tries to run the Subedari

1755 Fourth invasion of Ahmed Shah
Prince Laimur made Subedar Lahore

V.A. 1756 Sack of Delhi by Ahmed Shah Durrani

[illegible]

AD

Sikhs occupy Lahore

1756 Jaimin turned out of Lahore by Sikhs &
whose leader Jassa Singh Minto ~~his~~ came in
his name ਮੁਹਾਰਰੀ ਸਿੰਘ ਜਸਾ ਸਿੰਘ ਮਿੰਟੋ

Jaimin turns Sikhs out of Lahore

Marhattas - later Punjab & turn out Ahmed Shah's
men from Sarkhind & Lahore

1761 Ahmed Shah's invasion against Marhattas
& the second decisive battle of Panipat
Ahmed Shah returns to Delhi - after appointing
Jai Singh as Subadar of ~~the~~ and
Jai Singh as Subadar of ~~the~~

1762 Sikhs hold a council of war at
Amritsar

1762 Sikhs defeat Jai Singh and his ally
ਮੁਹਾਰਰੀ ਸਿੰਘ ਜਸਾ ਸਿੰਘ ਮਿੰਟੋ

1762 Ahmed Shah's invasion against the
Sikhs & the bloody battle of 16th of June
20 miles from Ludhiana (15000 Sikhs
killed)

Temple at Amritsar raised to ground &
tower desecrated & filled up.

1763 Sikhs gather again and turn Zaim Khim
out of Sirhind & kill his ally ^{میرزا}
~~Ala Singh~~

1244

قصور پر قبضہ - زین خان و ملائی - اور سرحد فتح

1764 Ahdali invades Punjab again - did not meet
much success. & appointed Baba Ala Singh
Subedar of Sirhind & returned soon after to ^{پنجاب}
and Kaholi mal Subedar Lahore & returns ^{پنجاب}

1764 Sikhs turn out Kahli mal & occupy Lahore
(میرزا - سرحد پر قبضہ اور سرحد فتح)

Strike a coin

12 Sikh misls had sprung up by this
year

دیکھ دیجئے وضع دافرت بہ رجب
یا فت از تانف کو رد گزینہ

1767 Abdali's last invasion against the Sikhs
Sikhs retreated - no fighting

Ala Singh's grandson Amar Singh recognized
as Sukhdev Singh -

12000 of his men left for Afghanistan in 1767
- followed by Ahmad Shah himself

" J. Chasat Singh turns out Abdali's officers
from Rohtas fort & takes possession

Atk. Sikhs become the de-facto rulers
of the Punjab from this time.

June 6 - 1807

A.D.

1763 - Kaur captured - Seshind fell & Laria Khan slain

1760-1807 Lora Singh Sharba of Dalkhation and flourished

The 12 mub

1 Bhangis

founder Jassa Singh Jai of Bangis Dist.
in 1748, Jassa Singh follows

possessions Lahore, Amritsar, Sialkot, Pajrat, Chahid &
many Sial

Strength 10000 Sowars

2 Rangachars

founder Khushal Singh Jai of Banda's army - followed
by Jassa Singh's corporals of Rangachars & Rangachars

Possessions Part of Shahpura, Batala, Kalanau

Strength about 100 fath & 3000 Sowars

3. Kanhya

founder Anas Singh Ghalib of Dist Lahore
followed by Jai Singh

Possessions in Daba Bari Kalanau, Gashoto,

Hazipur Patankhet

Strength 5000 Sowars

4. Ahhu wahi founder Issa Singh of Ahhu village
Possession Koporthala
Strength 3000 Sowars

5. Lokachaki founded in 1751 by Charat Singh of Chh
Possession Figra Minoda etc
Strength 2500 Sowars

6. Nakai founder Hera Singh in Shahid Shah's time -
Possession of Shahpur Figra, Kot Kamahi upto id
Strength 2000 Sowars

7. Dallewalian founder Judat Singh of Dallewal near Figra
followed by Tara Singh Gheba
Possession west of Sultpur
Strength 8000 Sowars

8. Nishan walian - founded by Sant Singh & with army the
insign bears of id
Possession Amhala District - with a few villages
Strength 12000 Sowars

10000

3000

8000

3000

2500

2000

8000

12000

12000

2000

2500

5000

70,000

Forward Total *[Signature]*

27
9. Kurawalighia - founder Karnal Singh

Possessions on both ~~bank~~ bank of Sutlej right upto Karnal

Strength 12000 Sowars

10. Shahid & Dhang - founded by descendants of 40 Muskets -

on S of Sutlej (about it was the left bank)

Strength 2000 Sowars

11. Fazlapurian - founder Nawab Kapur Singh of Malpuri ^{side}
of Bards' army -

Possessions on both banks of Sutlej

Strength 2500 Sowars

12. Phulkian - founded by Phool, a Bhatti Rajput - ancestor of 1st
Patiala, Nabha, Jind, Kapthar
Strength 5000 Sowars

27

Maharaja Ranjit Singh

- A.D. 1555 Ancestors of Charat Singh settled at چک
 First one of them سید was Buddhawal
 in Juss Hari Rai's time, who afterwards
 became Buth Singh
- 1730 - 1752 His son Nandh Singh
 Nandh Singh's son Charat Singh in ۱۱۳۳'s time,
 married
- 1771 Died - His wife گرو
 Mahan Singh his son
- 1779 conquered Raul nagar - renamed it Ramnagar
- 1782 conquered Alipur, (renamed it Akilgarh) Manchar چک
- 3rd Nov 1780 Ranjit Singh born - Monday
- 1790 Mahan Singh died in Samvat 1847 or 5th Baisakh
- 1793 A narrow escape of Ranjit Singh from خشت
 while out hunting
- 1796 Ranjit Singh married to سیت at Batala چک
 daughter of سید
- 1798 Ranjit Singh's 2nd marriage with سیت - سیت
سیت his mother of Kharak Singh

— 11 —

—

1

11

11
12
13
14
15
16
17

$\frac{1}{2}$

محبوب

—

7

7
 8
 9
 10
 11
 12
 13
 14
 15
 16
 17
 18
 19
 20
 21
 22
 23
 24
 25
 26
 27
 28
 29
 30
 31
 32
 33
 34
 35
 36
 37
 38
 39
 40
 41
 42
 43
 44
 45
 46
 47
 48
 49
 50
 51
 52
 53
 54
 55
 56
 57
 58
 59
 60
 61
 62
 63
 64
 65
 66
 67
 68
 69
 70
 71
 72
 73
 74
 75
 76
 77
 78
 79
 80
 81
 82
 83
 84
 85
 86
 87
 88
 89
 90
 91
 92
 93
 94
 95
 96
 97
 98
 99
 100
 101
 102
 103
 104
 105
 106
 107
 108
 109
 110
 111
 112
 113
 114
 115
 116
 117
 118
 119
 120
 121
 122
 123
 124
 125
 126
 127
 128
 129
 130
 131
 132
 133
 134
 135
 136
 137
 138
 139
 140
 141
 142
 143
 144
 145
 146
 147
 148
 149
 150
 151
 152
 153
 154
 155
 156
 157
 158
 159
 160
 161
 162
 163
 164
 165
 166
 167
 168
 169
 170
 171
 172
 173
 174
 175
 176
 177
 178
 179
 180
 181
 182
 183
 184
 185
 186
 187
 188
 189
 190
 191
 192
 193
 194
 195
 196
 197
 198
 199
 200
 201
 202
 203
 204
 205
 206
 207
 208
 209
 210
 211
 212
 213
 214
 215
 216
 217
 218
 219
 220
 221
 222
 223
 224
 225
 226
 227
 228
 229
 230
 231
 232
 233
 234
 235
 236
 237
 238
 239
 240
 241
 242
 243
 244
 245
 246
 247
 248
 249
 250
 251
 252
 253
 254
 255
 256
 257
 258
 259
 260
 261
 262
 263
 264
 265
 266
 267
 268
 269
 270
 271
 272
 273
 274
 275
 276
 277
 278
 279
 280
 281
 282
 283
 284
 285
 286
 287
 288
 289
 290
 291
 292
 293
 294
 295
 296
 297
 298
 299
 300
 301
 302
 303
 304
 305
 306
 307
 308
 309
 310
 311
 312
 313
 314
 315
 316
 317
 318
 319
 320
 321
 322
 323
 324
 325
 326
 327
 328
 329
 330
 331
 332
 333
 334
 335
 336
 337
 338
 339
 340
 341
 342
 343
 344
 345
 346
 347
 348
 349
 350
 351
 352
 353
 354
 355
 356
 357
 358
 359
 360
 361
 362
 363
 364
 365
 366
 367
 368
 369
 370
 371
 372
 373
 374
 375
 376
 377
 378
 379
 380
 381
 382
 383
 384
 385
 386
 387
 388
 389
 390
 391
 392
 393
 394
 395
 396
 397
 398
 399
 400
 401
 402
 403
 404
 405
 406
 407
 408
 409
 410
 411
 412
 413
 414
 415
 416
 417
 418
 419
 420
 421
 422
 423
 424
 425
 426
 427
 428
 429
 430
 431
 432
 433
 434
 435
 436
 437
 438
 439
 440
 441
 442
 443
 444
 445
 446
 447
 448
 449
 450
 451
 452
 453
 454
 455
 456
 457
 458
 459
 460
 461
 462
 463
 464
 465
 466
 467
 468
 469
 470
 471
 472
 473
 474
 475
 476
 477
 478
 479
 480
 481
 482
 483
 484
 485
 486
 487
 488
 489
 490
 491
 492
 493
 494
 495
 496
 497
 498
 499
 500
 501
 502
 503
 504
 505
 506
 507
 508
 509
 510
 511
 512
 513
 514
 515
 516
 517
 518
 519
 520
 521
 522
 523
 524
 525
 526
 527
 528
 529
 530

三

1

سورک شکر

100

دوانہ کا لشکر کا دورہ
 اتر کی فتح - کھنڈر کا دورہ

1803

تختر خجست و ملکہ اوج

اتر کا دربار - حوی املہ

1805

Jaswant Rao Kholkar enters Punjab
 and Anwar Khan

کٹس کا ایش - شاد و رمانج کربت

از شاد و رمانج کربت - کڑھوال اور کڑھوال
 بعد کاٹرہ پر چڑھائی کر کے + دھبہ سینا چندہ ہمارے کھنڈر
 کا فوجی لشکر

1806

Birth of Sher Singh & Tara Singh from
 d/o Sadakaur

1807

Inroads Gaur again & annexed it
 also to Multan again
 to Narainpur besieged

1807

Dewan Mohkam Chand joins Maratha
 service

1808

Hilly country taken near Pothohar

31

Seph 1811

نصف الیوم در پیشگاه مقبوضه الحاق
کلی شکر مقبوضه پیران
کلی شکر پیران

Shah Shujah Comes to Lahore
Koh-i-Mur affair

July 1812

Shahzadas' Khara's brother's marriage

Aug 1812

کلی - راجه ای اورا کفوری و پیران

Nov 1812

Wazir Fatah Khan of Kabul meets
at Peshawar - join in an invasion of

March 1813

Atak Fort taken possession of

13th July 1813

First battle between Sikhs & Pathans. Sikhs win

Oct 1813

Preparations for attack on Kashmir

April 1814

Kashmir attack fails

Oct 1814

Delwar Mohkam Chand dies

پیشگاه مقبوضه الحاق و راجه پیران

1819

مقام و محل وقوع

اسٹن کو - دیا کو

شورش مردم

May 1820

Oct 1821

کتابخانه ملک عبدالغفور صاحب دارالافتاء

فتح منكره و دبره اسبیل خان

March 1822

Dec 1823 - March 1824

Akali Phosphate 'Lough' is killed

Sept 1823

خوبه ناز و ناز من خوشتر

2c 1823

July 1825

1754

- 1824 General Ventura arrives on English ship
 1826 Maharaja falls ill - English doctor Messias arrives
 1827 Severe earthquake in Kashmir
 Violent cholera in Lahore
 1827 Sikh mission to Amherst to
 wait on Lord Amherst
 April 1828 Miran Shian Singh made a raja as also
 1828-1831 Feroze Shah's mission to Amherst

- 1826 Feroze Shah's mission to Amherst
 Oct July 1831 Lord Amherst meets Maharaja at Peshawar
 1832 Famine in Kashmir
 1833-35 Shah Shujah returns for Kabul again
 1834 Sikh governor appointed at Peshawar
 1834 Kanwar Naurihal Singh's marriage
 March 1834

April 1837 Battle at Punnu. Sardar Hari Singh killed
 1838 Sikhs & English join in an attack on Jh

27th June 1839. Maharaja Ranjit Singh dies

Bibliography referring to Ranjit Singh's time

- (1) فالسہ دربار دیکھارڈ - جلد اول و دوم مولفہ سیتا رام کوہلی
- (2) ظفر نامہ - نجیب شاہ - زبان فارسی - ^{1833 & 1836 & Maharaja's decree.} ^{مکتبہ دارالانوار لاہور} - 1929ء میں چھپا
- (3) عمدۃ التواریخ - مصنف منشی سون لعل - زبان فارسی + کراچی 1885ء - ڈائری کی شکل میں
- (4) تواریخ پنجاب - مصنف کوہلی شاہ - زبان فارسی - اسی سون کی شکل میں 1885ء - مستند اور صحیح
- (5) فتح نامہ ملتان - دست دریدہ و مصنف کننگھم - اصل زبان ہندی (ہندوستان) - اسی سون کی شکل میں ^{well informed, fresh sources & contemporary} ^{in Public Library, University of Delhi & Delhi College of Arts & Sciences}
- (6) تواریخ بہار و رنجیت شاہ - مصنف رنجیت شاہ - ^{Based on Murray & Wade's Reports to the Governor General} 1834 A.D. - Published in
- (7) تواریخ سکھان - مصنف سید کریم شاہ - ^{مکتبہ دارالانوار لاہور} 1846 A.D. - Published in
- (8) تواریخ سکھان - مصنف کننگھم + رنجیت شاہ کی وفات سے پہلے لکھا گیا - 1849 A.D. - Published in
- (9) بہار و رنجیت شاہ کا دربار مصنف ولیم ایزبرن - 1841 A.D. - Published in
- (10) تواریخ پنجاب - مصنف لفتینٹ سٹیشن مینک - Published in

149

(۱۱) مشکاف صاحب کی خط و کتابت

Published in 1798 A.D.

(۱۰) سفر نامہ فارس و ملک صاحب

سکھ مشنوں کا حال چشم دید

Published in 1839 A.D.

(۱۳) سفر نامہ الیگزینڈر برنر

(۱۴) سکھ اور افغان مصنفہ شہباز علی (انگریزی متن کا سکہ ۱۸۳۶ء) (پڑا ابوری ۱۸۳۵ء) Published

(۱۵) سفر نامہ مور کرانت صاحب - (۱۸۱۹ء) کا قریب قریب دلائع جاتا تھا لاری

میرا - مسٹر ولسن نے اسکی ڈیوٹی چھوڑی

(۱۶) سفر نامہ بیرن پیوگل صاحب - (۱۸۴۲ء) کا قریب قریب جاتا تھا مبارک پور (پورا)

نیربان جرنل - انگریزی ترجمہ از مسٹر بروکس

(۱۷) سفر نامہ ڈاکٹر کنگسبرگر (پیشہ پر ہندوستان میں بیمار ہو کر دربار میں

ڈاکٹر و با رور خانہ کا آخر

(۱۸) سفر نامہ سر سہری فین (لارڈ آکلینڈ کے ہمراہ بیمار ہو کر اس کے ملاقاتی

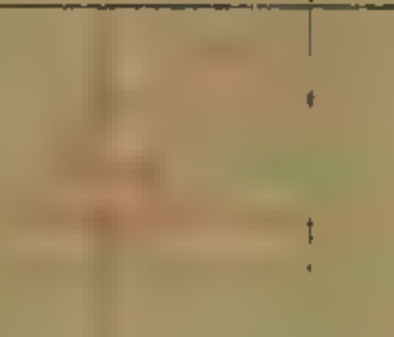
۱۸۳۵ء - ۱۸۳۹ء تک ہندوستان میں تھا

Published 1865 A.D.

(۱۹) روس کا پنجاب مصنفہ سر ایبیل کرن

سرداروں کا مصنفہ حالات

(۲۰) مبارک پور ریختہ سکھ مصنفہ سر ایبیل کرن

20

Handwritten notes in the left margin, including a vertical list of numbers and some illegible text.

(21) تواریخ پنجاب صفحہ سید محمد لطیف ۱۸۹۲ + پرنسپل کی کتابوں پر تالیف

(22) ڈاکٹر گوگن احمد ہارمہ دلپٹہ - صفحہ لیڈی گوگن Published in 1890

(23) سکھوں اور انگریزوں کا جنگ صفحہ ۱۲ - جی۔ جی۔ گلف

(24) آرمی آف رنجیت سنگھ - صفحہ ستیا رجم کوٹلی

(25) (24) (25) (26) (27) (28) (29) (30) (31) (32) (33) (34) (35) (36) (37) (38) (39) (40) (41) (42) (43) (44) (45) (46) (47) (48) (49) (50) (51) (52) (53) (54) (55) (56) (57) (58) (59) (60) (61) (62) (63) (64) (65) (66) (67) (68) (69) (70) (71) (72) (73) (74) (75) (76) (77) (78) (79) (80) (81) (82) (83) (84) (85) (86) (87) (88) (89) (90) (91) (92) (93) (94) (95) (96) (97) (98) (99) (100) (101) (102) (103) (104) (105) (106) (107) (108) (109) (110) (111) (112) (113) (114) (115) (116) (117) (118) (119) (120) (121) (122) (123) (124) (125) (126) (127) (128) (129) (130) (131) (132) (133) (134) (135) (136) (137) (138) (139) (140) (141) (142) (143) (144) (145) (146) (147) (148) (149) (150) (151) (152) (153) (154) (155) (156) (157) (158) (159) (160) (161) (162) (163) (164) (165) (166) (167) (168) (169) (170) (171) (172) (173) (174) (175) (176) (177) (178) (179) (180) (181) (182) (183) (184) (185) (186) (187) (188) (189) (190) (191) (192) (193) (194) (195) (196) (197) (198) (199) (200) (201) (202) (203) (204) (205) (206) (207) (208) (209) (210) (211) (212) (213) (214) (215) (216) (217) (218) (219) (220) (221) (222) (223) (224) (225) (226) (227) (228) (229) (230) (231) (232) (233) (234) (235) (236) (237) (238) (239) (240) (241) (242) (243) (244) (245) (246) (247) (248) (249) (250) (251) (252) (253) (254) (255) (256) (257) (258) (259) (260) (261) (262) (263) (264) (265) (266) (267) (268) (269) (270) (271) (272) (273) (274) (275) (276) (277) (278) (279) (280) (281) (282) (283) (284) (285) (286) (287) (288) (289) (290) (291) (292) (293) (294) (295) (296) (297) (298) (299) (300) (301) (302) (303) (304) (305) (306) (307) (308) (309) (310) (311) (312) (313) (314) (315) (316) (317) (318) (319) (320) (321) (322) (323) (324) (325) (326) (327) (328) (329) (330) (331) (332) (333) (334) (335) (336) (337) (338) (339) (340) (341) (342) (343) (344) (345) (346) (347) (348) (349) (350) (351) (352) (353) (354) (355) (356) (357) (358) (359) (360) (361) (362) (363) (364) (365) (366) (367) (368) (369) (370) (371) (372) (373) (374) (375) (376) (377) (378) (379) (380) (381) (382) (383) (384) (385) (386) (387) (388) (389) (390) (391) (392) (393) (394) (395) (396) (397) (398) (399) (400) (401) (402) (403) (404) (405) (406) (407) (408) (409) (410) (411) (412) (413) (414) (415) (416) (417) (418) (419) (420) (421) (422) (423) (424) (425) (426) (427) (428) (429) (430) (431) (432) (433) (434) (435) (436) (437) (438) (439) (440) (441) (442) (443) (444) (445) (446) (447) (448) (449) (450) (451) (452) (453) (454) (455) (456) (457) (458) (459) (460) (461) (462) (463) (464) (465) (466) (467) (468) (469) (470) (471) (472) (473) (474) (475) (476) (477) (478) (479) (480) (481) (482) (483) (484) (485) (486) (487) (488) (489) (490) (491) (492) (493) (494) (495) (496) (497) (498) (499) (500) (501) (502) (503) (504) (505) (506) (507) (508) (509) (510) (511) (512) (513) (514) (515) (516) (517) (518) (519) (520) (521) (522) (523) (524) (525) (526) (527) (528) (529) (530) (531) (532) (533) (534) (535) (536) (537) (538) (539) (540) (541) (542) (543) (544) (545) (546) (547) (548) (549) (550) (551) (552) (553) (554) (555) (556) (557) (558) (559) (560) (561) (562) (563) (564) (565) (566) (567) (568) (569) (570) (571) (572) (573) (574) (575) (576) (577) (578) (579) (580) (581) (582) (583) (584) (585) (586) (587) (588) (589) (590) (591) (592) (593) (594) (595) (596) (597) (598) (599) (600) (601) (602) (603) (604) (605) (606) (607) (608) (609) (610) (611) (612) (613) (614) (615) (616) (617) (618) (619) (620) (621) (622) (623) (624) (625) (626) (627) (628) (629) (630) (631) (632) (633) (634) (635) (636) (637) (638) (639) (640) (641) (642) (643) (644) (645) (646) (647) (648) (649) (650) (651) (652) (653) (654) (655) (656) (657) (658) (659) (660) (661) (662) (663) (664) (665) (666) (667) (668) (669) (670) (671) (672) (673) (674) (675) (676) (677) (678) (679) (680) (681) (682) (683) (684) (685) (686) (687) (688) (689) (690) (691) (692) (693) (694) (695) (696) (697) (698) (699) (700) (701) (702) (703) (704) (705) (706) (707) (708) (709) (710) (711) (712) (713) (714) (715) (716) (717) (718) (719) (720) (721) (722) (723) (724) (725) (726) (727) (728) (729) (730) (731) (732) (733) (734) (735) (736) (737) (738) (739) (740) (741) (742) (743) (744) (745) (746) (747) (748) (749) (750) (751) (752) (753) (754) (755) (756) (757) (758) (759) (760) (761) (762) (763) (764) (765) (766) (767) (768) (769) (770) (771) (772) (773) (774) (775) (776) (777) (778) (779) (780) (781) (782) (783) (784) (785) (786) (787) (788) (789) (790) (791) (792) (793) (794) (795) (796) (797) (798) (799) (800) (801) (802) (803) (804) (805) (806) (807) (808) (809) (810) (811) (812) (813) (814) (815) (816) (817) (818) (819) (820) (821) (822) (823) (824) (825) (826) (827) (828) (829) (830) (831) (832) (833) (834) (835) (836) (837) (838) (839) (840) (841) (842) (843) (844) (845) (846) (847) (848) (849) (850) (851) (852) (853) (854) (855) (856) (857) (858) (859) (860) (861) (862) (863) (864) (865) (866) (867) (868) (869) (870) (871) (872) (873) (874) (875) (876) (877) (878) (879) (880) (881) (882) (883) (884) (885) (886) (887) (888) (889) (890) (891) (892) (893) (894) (895) (896) (897) (898) (899) (900) (901) (902) (903) (904) (905) (906) (907) (908) (909) (910) (911) (912) (913) (914) (915) (916) (917) (918) (919) (920) (921) (922) (923) (924) (925) (926) (927) (928) (929) (930) (931) (932) (933) (934) (935) (936) (937) (938) (939) (940) (941) (942) (943) (944) (945) (946) (947) (948) (949) (950) (951) (952) (953) (954) (955) (956) (957) (958) (959) (960) (961) (962) (963) (964) (965) (966) (967) (968) (969) (970) (971) (972) (973) (974) (975) (976) (977) (978) (979) (980) (981) (982) (983) (984) (985) (986) (987) (988) (989) (990) (991) (992) (993) (994) (995) (996) (997) (998) (999) (1000)

(25) یورومین ایڈوینچرس - صفحہ سی۔ ڈی۔ گلف Published recently (1952)

(26) تواریخ پنجاب - صفحہ راجہ بہادر کنگھال - زبان اردو
Based on above sources

(27) تواریخ ہمارے رنجیت سنگھ صفحہ عباتی پریم سنگھ موتی مردان
زبان پنجابی - کافی محنت اور تحقیقات کے بعد تالیف ہوئی ہے

(28) مولوی احمد بخش چشتی نے ۱۸۶۹ء سے ۱۸۷۰ء تک کی مسلسل روزانہ کی انہی
بیس عدد میں رشتہ کی قحطی پر سوہ بھی نشان لگاواؤں کا پکا وجود ہے +

新

新

Captain Wade (Officer of Ludhiana Residency) and
Captain Murray ^{Resident in charge} of Ambala Agency were
asked by the Governor General to report on the
life of Maharaja Ranjit Singh. They used to
visit Lahore Darbar often. انہوں نے خوشوقت دیکھ

اور دیگر افسار فزینوں سے جو سرکار انگلینڈ کی خدمت میں مارے گئے وہاں
میں مستقیم فتح و اققات حاصل کیے + یہ افسار فزینیں علم تاریخ سے
واقف نہ تھے۔ واقعات کا ساتھ ہی انہوں نے کئی قسم کی مبالغہ آمیز اور بڑی بڑی کہانیاں
بھی جمع کر دیں جو دیکھ اور سنے نے اپنی باتوں میں جمع کر دیں اور ان سے بھی اور لوگوں

نے نقل کر کے Wade was given a copy of Soham Lal's book

in 1831. His manuscript with Capt Wade's observations
is still in Royal Asiatic Society's Library. He refers
it to be a true and accurate account record
of Ranjit Singh's wonderful life

Week Day

1st	Sunday	۲۹	۳۰	۳۱
2	Monday	۲۹	۳۰	۳۱
3	Tuesday	۲۹	۳۰	۳۱
4	Wednesday	۲۹	۳۰	۳۱
5	Thursday	۲۹	۳۰	۳۱
6	Friday	۲۹	۳۰	۳۱
7	Saturday	۲۹	۳۰	۳۱

Leap years of A.H. 2nd, 5th, (7th or) 8th, 10th, 13th, 15th, 18th, 21st, 24th, (26th or) 27th and 29th years of a cycle of 30 years, the first being of 29 years.

A.H.	A.D.	A.H.	A.D.	A.H.	A.D.
0	622	646	1249	1384	1974
34	655	680	1282	1338	1919
68	688	714	1315	1348	1929
102	721	748	1348	1358	1939
136	754	782	1381	1360	1941
170	787	816	1414	1368	1948
204	820	850	1447		
238	853	868	1479		
272	886	884	1480		
306	919	918	1512		
340	952	952	1545		
374	985	986	1578		
408	1018	1020	1611		
442	1051	1054	1644		
476	1084	1088	1677		
510	1117	1122	1710		
544	1150	1156	1733		
578	1183	1180	1743		
612	1216	1180	1776		
		1214	1809		
		1248	1842		
		1282	1875		
		1316	1908		
		1350	1941		

P.T.O.

سال
 قیام
 صد
 در
 قیام
 در
 مد
 او

A.D.
 1876
 227
 972
 382

A.D.

920
 925

Wednesday Oct 2nd, 1494

✓ 65

925

Monday Jan 3rd, 1519

926

Friday Dec 23rd, 1519

927

Wednesday Dec 11th, 1520

930

Tuesday Nov 10th, 1523

940

Wednesday July 23rd, 1533

950

Friday April 6th, 1543

957

Sunday Jan 19th, 1550

958

Friday Jan 9th, 1551

959

Tuesday Dec 29th, 1551

960

Sunday Dec 18th, 1552

970

Monday Aug 31st, 1562

980

Wednesday May 14th, 1572

990

Friday Jan 26th, 1582

992

Saturday Jan 4th, 1584

993

Thursday Dec 24th, 1584

1000

Saturday Oct 9, 1591

1010

Monday June 22, 1601

1020

Tuesday March 8, 1611

38

30/110
90
210
210

33/110
99
120

7

1030	Thursday Nov 15 th	1630	"
1040	Saturday July 30 th	1630	"
1050	Monday April 13 th	1640	"
1059	Friday Jan 5 th	1649	"
1060	Tuesday Dec 25 th	1657	"
1070	Thursday Sept 8 th	1659	"
1080	Saturday May 21 st	1669	"
1090	Monday Feb 2 nd	1679	"
1100	Tuesday Oct 16 th	1688	"
1110	Tuesday Jan 11 th	1681	"
1120	Saturday Dec 31 st	1681	"
1110	Thursday June 30 th	1698	"
1120	Friday March 12 th	1708	"
1126	Wednesday Jan 6 th	1714	"
1127	Monday Dec 22 nd	1714	"
1130	Sunday Nov 24 th	1717	"
1140	Tuesday Aug 1 st	1727	"
1360	Wednesday Jan 29 th	1941	"
1361	Monday Jan 19 th	1941	"

38 years
born on
A.H.

39 years
born in
A.H.

Printed
at the
Press of
the
Litho

A.D.

712. Arab invasion of Sindh

1001- Mahmud of Ghazni's first invasion of India

1186- Muhammad Ghure overthrew the last Ghaznavid at Loh

1206-10, Kutub-ud-din Aibak the first Slave Sultan Delhi

1221-22 Chingiz Khan's invasion of India

1240- Mongols hold all land tributary

1258- Destruction of Bagdad by Halaaku

1260-96 Kubla Khan, Halaaku's brother rules from Hungary to China.

1271-96- Travels of Marco Polo

1286- Death of Alau the greatest Slave king

1290- Jalal-ud-Din Firuz Khalji's re

1296-1307- Repeated Mongol incursions in the Punjab

1303- Sack of Chitor by Alau-din Khalji

1310-117- Malik Kafur carried Muslim arms to the south

1318- End of the Yadava Kingdom of Devagiri

1321-51- Alauddin Khalji rules at Delhi - Empire extended over all India

1334-42- Ibn Batuta in India

1336- City of Vijayanagar founded

1337-38- Accession of Shah Mir, first Muslim ruler of Kashmir

1338- Independence of Bengal

1342- Pralaya famine in India

1347- Foundation of Bahmani Kingdom in the Deccan

1351-1388- Reign of Feroz Shah Tughlak

1398-99 Timur's invasion of India

1399-1414 Anarchy

1396-1399-1397-1398-1399-1400-1401-1402-1403-1404-1405-1406-1407-1408-1409-1410-1411-1412-1413-1414-1415-1416-1417-1418-1419-1420-1421-1422-1423-1424-1425-1426-1427-1428-1429-1430-1431-1432-1433-1434-1435-1436-1437-1438-1439-1440-1441-1442-1443-1444-1445-1446-1447-1448-1449-1450-1451-1452-1453-1454-1455-1456-1457-1458-1459-1460-1461-1462-1463-1464-1465-1466-1467-1468-1469-1470-1471-1472-1473-1474-1475-1476-1477-1478-1479-1480-1481-1482-1483-1484-1485-1486-1487-1488-1489-1490-1491-1492-1493-1494-1495-1496-1497-1498-1499-1500-1501-1502-1503-1504-1505-1506-1507-1508-1509-1510-1511-1512-1513-1514-1515-1516-1517-1518-1519-1520-1521-1522-1523-1524-1525-1526-1527-1528-1529-1530-1531-1532-1533-1534-1535-1536-1537-1538-1539-1540-1541-1542-1543-1544-1545-1546-1547-1548-1549-1550-1551-1552-1553-1554-1555-1556-1557-1558-1559-1560-1561-1562-1563-1564-1565-1566-1567-1568-1569-1570-1571-1572-1573-1574-1575-1576-1577-1578-1579-1580-1581-1582-1583-1584-1585-1586-1587-1588-1589-1590-1591-1592-1593-1594-1595-1596-1597-1598-1599-1600-1601-1602-1603-1604-1605-1606-1607-1608-1609-1610-1611-1612-1613-1614-1615-1616-1617-1618-1619-1620-1621-1622-1623-1624-1625-1626-1627-1628-1629-1630-1631-1632-1633-1634-1635-1636-1637-1638-1639-1640-1641-1642-1643-1644-1645-1646-1647-1648-1649-1650-1651-1652-1653-1654-1655-1656-1657-1658-1659-1660-1661-1662-1663-1664-1665-1666-1667-1668-1669-1670-1671-1672-1673-1674-1675-1676-1677-1678-1679-1680-1681-1682-1683-1684-1685-1686-1687-1688-1689-1690-1691-1692-1693-1694-1695-1696-1697-1698-1699-1700-1701-1702-1703-1704-1705-1706-1707-1708-1709-1710-1711-1712-1713-1714-1715-1716-1717-1718-1719-1720-1721-1722-1723-1724-1725-1726-1727-1728-1729-1730-1731-1732-1733-1734-1735-1736-1737-1738-1739-1740-1741-1742-1743-1744-1745-1746-1747-1748-1749-1750-1751-1752-1753-1754-1755-1756-1757-1758-1759-1760-1761-1762-1763-1764-1765-1766-1767-1768-1769-1770-1771-1772-1773-1774-1775-1776-1777-1778-1779-1780-1781-1782-1783-1784-1785-1786-1787-1788-1789-1790-1791-1792-1793-1794-1795-1796-1797-1798-1799-1800-1801-1802-1803-1804-1805-1806-1807-1808-1809-1810-1811-1812-1813-1814-1815-1816-1817-1818-1819-1820-1821-1822-1823-1824-1825-1826-1827-1828-1829-1830-1831-1832-1833-1834-1835-1836-1837-1838-1839-1840-1841-1842-1843-1844-1845-1846-1847-1848-1849-1850-1851-1852-1853-1854-1855-1856-1857-1858-1859-1860-1861-1862-1863-1864-1865-1866-1867-1868-1869-1870-1871-1872-1873-1874-1875-1876-1877-1878-1879-1880-1881-1882-1883-1884-1885-1886-1887-1888-1889-1890-1891-1892-1893-1894-1895-1896-1897-1898-1899-1900-1901-1902-1903-1904-1905-1906-1907-1908-1909-1910-1911-1912-1913-1914-1915-1916-1917-1918-1919-1920-1921-1922-1923-1924-1925-1926-1927-1928-1929-1930-1931-1932-1933-1934-1935-1936-1937-1938-1939-1940-1941-1942-1943-1944-1945-1946-1947-1948-1949-1950-1951-1952-1953-1954-1955-1956-1957-1958-1959-1960-1961-1962-1963-1964-1965-1966-1967-1968-1969-1970-1971-1972-1973-1974-1975-1976-1977-1978-1979-1980-1981-1982-1983-1984-1985-1986-1987-1988-1989-1990-1991-1992-1993-1994-1995-1996-1997-1998-1999-2000-2001-2002-2003-2004-2005-2006-2007-2008-2009-2010-2011-2012-2013-2014-2015-2016-2017-2018-2019-2020-2021-2022-2023-2024-2025-2026-2027-2028-2029-2030-2031-2032-2033-2034-2035-2036-2037-2038-2039-2040-2041-2042-2043-2044-2045-2046-2047-2048-2049-2050-2051-2052-2053-2054-2055-2056-2057-2058-2059-2060-2061-2062-2063-2064-2065-2066-2067-2068-2069-2070-2071-2072-2073-2074-2075-2076-2077-2078-2079-2080-2081-2082-2083-2084-2085-2086-2087-2088-2089-2090-2091-2092-2093-2094-2095-2096-2097-2098-2099-2100-2101-2102-2103-2104-2105-2106-2107-2108-2109-2110-2111-2112-2113-2114-2115-2116-2117-2118-2119-2120-2121-2122-2123-2124-2125-2126-2127-2128-2129-2130-2131-2132-2133-2134-2135-2136-2137-2138-2139-2140-2141-2142-2143-2144-2145-2146-2147-2148-2149-2150-2151-2152-2153-2154-2155-2156-2157-2158-2159-2160-2161-2162-2163-2164-2165-2166-2167-2168-2169-2170-2171-2172-2173-2174-2175-2176-2177-2178-2179-2180-2181-2182-2183-2184-2185-2186-2187-2188-2189-2190-2191-2192-2193-2194-2195-2196-2197-2198-2199-2200-2201-2202-2203-2204-2205-2206-2207-2208-2209-2210-2211-2212-2213-2214-2215-2216-2217-2218-2219-2220-2221-2222-2223-2224-2225-2226-2227-2228-2229-2230-2231-2232-2233-2234-2235-2236-2237-2238-2239-2240-2241-2242-2243-2244-2245-2246-2247-2248-2249-2250-2251-2252-2253-2254-2255-2256-2257-2258-2259-2260-2261-2262-2263-2264-2265-2266-2267-2268-2269-2270-2271-2272-2273-2274-2275-2276-2277-2278-2279-2280-2281-2282-2283-2284-2285-2286-2287-2288-2289-2290-2291-2292-2293-2294-2295-2296-2297-2298-2299-2300-2301-2302-2303-2304-2305-2306-2307-2308-2309-2310-2311-2312-2313-2314-2315-2316-2317-2318-2319-2320-2321-2322-2323-2324-2325-2326-2327-2328-2329-2330-2331-2332-2333-2334-2335-2336-2337-2338-2339-2340-2341-2342-2343-2344-2345-2346-2347-2348-2349-2350-2351-2352-2353-2354-2355-2356-2357-2358-2359-2360-2361-2362-2363-2364-2365-2366-2367-2368-2369-2370-2371-2372-2373-2374-2375-2376-2377-2378-2379-2380-2381-2382-2383-2384-2385-2386-2387-2388-2389-2390-2391-2392-2393-2394-2395-2396-2397-2398-2399-2400-2401-2402-2403-2404-2405-2406-2407-2408-2409-2410-2411-2412-2413-2414-2415-2416-2417-2418-2419-2420-2421-2422-2423-2424-2425-2426-2427-2428-2429-2430-2431-2432-2433-2434-2435-2436-2437-2438-2439-2440-2441-2442-2443-2444-2445-2446-2447-2448-2449-2450-2451-2452-2453-2454-2455-2456-2457-2458-2459-2460-2461-2462-2463-2464-2465-2466-2467-2468-2469-2470-2471-2472-2473-2474-2475-2476-2477-2478-2479-2480-2481-2482-2483-2484-2485-2486-2487-2488-2489-2490-2491-2492-2493-2494-2495-2496-2497-2498-2499-2500-2501-2502-2503-2504-2505-2506-2507-2508-2509-2510-2511-2512-2513-2514-2515-2516-2517-2518-2519-2520-2521-2522-2523-2524-2525-2526-2527-2528-2529-2530-2531-2532-2533-2534-2535-2536-2537-2538-2539-2540-2541-2542-2543-2544-2545-2546-2547-2548-2549-2550-2551-2552-2553-2554-2555-2556-2557-2558-2559-2560-2561-2562-2563-2564-2565-2566-2567-2568-2569-2570-2571-2572-2573-2574-2575-2576-2577-2578-2579-2580-2581-2582-2583-2584-2585-2586-2587-2588-2589-2590-2591-2592-2593-2594-2595-2596-2597-2598-2599-2600-2601-2602-2603-2604-2605-2606-2607-2608-2609-2610-2611-2612-2613-2614-2615-2616-2617-2618-2619-2620-2621-2622-2623-2624-2625-2626-2627-2628-2629-2630-2631-2632-2633-2634-2635-2636-2637-2638-2639-2640-2641-2642-2643-2644-2645-2646-2647-2648-2649-2650-2651-2652-2653-2654-2655-2656-2657-2658-2659-2660-2661-2662-2663-2664-2665-2666-2667-2668-2669-2670-2671-2672-2673-2674-2675-2676-2677-2678-2679-2680-2681-2682-2683-2684-2685-2686-2687-2688-2689-2690-2691-2692-2693-2694-2695-2696-2697-2698-2699-2700-2701-2702-2703-2704-2705-2706-2707-2708-2709-2710-2711-2712-2713-2714-2715-2716-2717-2718-2719-2720-2721-2722-2723-2724-2725-2726-2727-2728-2729-2730-2731-2732-2733-2734-2735-2736-2737-2738-2739-2740-2741-2742-2743-2744-2745-2746-2747-2748-2749-2750-2751-2752-2753-2754-2755-2756-2757-2758-2759-2760-2761-2762-2763-2764-2765-2766-2767-2768-2769-2770-2771-2772-2773-2774-2775-2776-2777-2778-2779-2780-2781-2782-2783-2784-2785-2786-2787-2788-2789-2790-2791-2792-2793-2794-2795-2796-2797-2798-2799-2800-2801-2802-2803-2804-2805-2806-2807-2808-2809-2810-2811-2812-2813-2814-2815-2816-2817-2818-2819-2820-2821-2822-2823-2824-2825-2826-2827-2828-2829-2830-2831-2832-2833-2834-2835-2836-2837-2838-2839-2840-2841-2842-2843-2844-2845-2846-2847-2848-2849-2850-2851-2852-2853-2854-2855-2856-2857-2858-2859-2860-2861-2862-2863-2864-2865-2866-2867-2868-2869-2870-2871-2872-2873-2874-2875-2876-2877-2878-2879-2880-2881-2882-2883-2884-2885-2886-2887-2888-2889-2890-2891-2892-2893-2894-2895-2896-2897-2898-2899-2900-2901-2902-2903-2904-2905-2906-2907-2908-2909-2910-2911-2912-2913-2914-2915-2916-2917-2918-2919-2920-2921-2922-2923-2924-2925-2926-2927-2928-2929-2930-2931-2932-2933-2934-2935-2936-2937-2938-2939-2940-2941-2942-2943-2944-2945-2946-2947-2948-2949-2950-2951-2952-2953-2954-2955-2956-2957-2958-2959-2960-2961-2962-2963-2964-2965-2966-2967-2968-2969-2970-2971-2972-2973-2974-2975-2976-2977-2978-2979-2980-2981-2982-2983-2984-2985-2986-2987-2988-2989-2990-2991-2992-2993-2994-2995-2996-2997-2998-2999-3000-3001-3002-3003-3004-3005-3006-3007-3008-3009-3010-3011-3012-3013-3014-3015-3016-3017-3018-3019-3020-3021-3022-3023-3024-3025-3026-3027-3028-3029-3030-3031-3032-3033-3034-3035-3036-3037-3038-3039-3040-3041-3042-3043-3044-3045-3046-3047-3048-3049-3050-3051-3052-3053-3054-3055-3056-3057-3058-3059-3060-3061-3062-3063-3064-3065-3066-3067-3068-3069-3070-3071-3072-3073-3074-3075-3076-3077-3078-3079-3080-3081-3082-3083-3084-3085-3086-3087-3088-3089-3090-3091-3092-3093-3094-3095-3096-3097-3098-3099-3100-3101-3102-3103-3104-3105-3106-3107-3108-3109-3110-3111-3112-3113-3114-3115-3116-3117-3118-3119-3120-3121-3122-3123-3124-3125-3126-3127-3128-3129-3130-3131-3132-3133-3134-3135-3136-3137-3138-3139-3140-3141-3142-3143-3144-3145-3146-3147-3148-3149-3150-3151-3152-3153-3154-3155-3156-3157-3158-3159-3160-3161-3162-3163-3164-3165-3166-3167-3168-3169-3170-3171-3172-3173-3174-3175-3176-3177-3178-3179-3180-3181-3182-3183-3184-3185-3186-3187-3188-3189-3190-3191-3192-3193-3194-3195-3196-3197-3198-3199-3200-3201-3202-3203-3204-3205-3206-3207-3208-3209-3210-3211-3212-3213-3214-3215-3216-3217-3218-3219-3220-3221-3222-3223-3224-3225-3226-3227-3228-3229-3230-3231-3232-3233-3234-3235-3236-3237-3238-3239-3240-3241-3242-3243-3244-3245-3246-3247-3248-3249-3250-3251-3252-3253-3254-3255-3256-3257-3258-3259-3260-3261-3262-3263-3264-3265-3266-3267-3268-3269-3270-3271-3272-3273-3274-3275-3276-3277-3278-3279-3280-3281-3282-3283-3284-3285-3286-3287-3288-3289-3290-3291-3292-3293-3294-3295-3296-3297-3298-3299-3300-3301-3302-3303-3304-3305-3306-3307-3308-3309-3310-3311-3312-3313-3314-3315-3316-3317-3318-3319-3320-3321-3322-3323-3324-3325-3326-3327-3328-3329-3330-3331-3332-3333-3334-3335-3336-3337-3338-3339-3340-3341-3342-3343-3344-3345-3346-3347-3348-3349-3350-3351-3352-3353-3354-3355-3356-3357-3358-3359-3360-3361-3362-3363-3364-3365-3366-3367-3368-3369-3370-3371-3372-3373-3374-3375-3376-3377-3378-3379-3380-3381-3382-3383-3384-3385-3386-3387-3388-3389-3390-3391-3392-3393-3394-3395-3396-3397-3398-3399-3400-3401-3402-3403-3404-3405-3406-3407-3408-3409-3410-3411-3412-3413-3414-3415-3416-3417-3418-3419-3420-3421-3422-3423-3424-3425-3426-3427-3428-3429-3430-3431-3432-3433-3434-3435-3436-3437-3438-3439-3440-3441-3442-3443-3444-3445-3446-3447-3448-3449-3450-3451-3452-3453-3454-3455-3456-3457-3458-3459-3460-3461-3462-3463-3464-3465-3466-3467-3468-3469-3470-3471-3472-3473-3474-3475-3476-3477-3478-3479-3480-3481-3482-3483-3484-3485-3486-3487-3488-3489-3490-3491-3492-3493-3494-3495-3496-3497-3498-3499-3500-3501-3502-3503-3504-3505-3506-3507-3508-3509-3510-3511-3512-3513-3514-3515-3516-3517-3518-3519-3520-3521-3522-3523-3524-3525-3526-3527-3528-3529-3530-3531-3532-3533-3534-3535-3536-3537-3538-3539-3540-3541-3542-3543-3544-3545-3546-3547-3548-3549-3550-3551-3552-3553-3554-3555-3556-3557-3558-3559-3560-3561-3562-3563-3564-3565-3566-3567-3568-3569-3570-3571-3572-3573-3574-3575-3576-3577-3578-3579-3580-3581-3582-3583-3584-3585-3586-3587-3588-3589-3590-3591-3592-3593-3594-3595-3596-3597-3598-3599-3600-3601-3602-3603-3604-3605-3606-3607-3608-3609-3610-3611-3612-3613-3614-3615-3616-3617-3618-3619-3620-362

دستور
Mayyad

خانہ کی آمد

مواوہ شمس

نیرب شمس

نیرب شمس

نیرب شمس

نیرب شمس

نیرب شمس

نیرب شمس

نیرب شمس

نیرب شمس

نیرب شمس

نیرب شمس

نیرب شمس

نیرب شمس

نیرب شمس

نیرب شمس

نیرب شمس

نیرب شمس

نیرب شمس

نیرب شمس

نیرب شمس

نیرب شمس

نیرب شمس

نیرب شمس

نیرب شمس

نیرب شمس

دستور
Abdullah

عبدالغیا ۴۵۲

المنصور ۴۵۲

المری ۴۵۲

کادی ۴۵۲

کادی ۴۵۲

کادی ۴۵۲

کادی ۴۵۲

کادی ۴۵۲

کادی ۴۵۲

کادی ۴۵۲

کادی ۴۵۲

کادی ۴۵۲

کادی ۴۵۲

کادی ۴۵۲

کادی ۴۵۲

کادی ۴۵۲

کادی ۴۵۲

کادی ۴۵۲

کادی ۴۵۲

کادی ۴۵۲

کادی ۴۵۲

کادی ۴۵۲

کادی ۴۵۲

کادی ۴۵۲

کادی ۴۵۲

کادی ۴۵۲

عثمان آرکان

عثمان آرکان

عثمان آرکان

عثمان آرکان

عثمان آرکان

عثمان آرکان

عثمان آرکان

عثمان آرکان

عثمان آرکان

عثمان آرکان

عثمان آرکان

عثمان آرکان

عثمان آرکان

عثمان آرکان

عثمان آرکان

عثمان آرکان

عثمان آرکان

عثمان آرکان

عثمان آرکان

عثمان آرکان

عثمان آرکان

عثمان آرکان

عثمان آرکان

عثمان آرکان

عثمان آرکان

عثمان آرکان

سلیم کی نثر

سلیم کی نثر

سلیم کی نثر

سلیم کی نثر

سلیم کی نثر

سلیم کی نثر

سلیم کی نثر

سلیم کی نثر

سلیم کی نثر

سلیم کی نثر

سلیم کی نثر

سلیم کی نثر

سلیم کی نثر

سلیم کی نثر

سلیم کی نثر

سلیم کی نثر

سلیم کی نثر

Suleiman the Magnificent
most brilliant
Turkish history

Suleiman the Magnificent

Suleiman the Magnificent

Suleiman the Magnificent

Suleiman the Magnificent

Suleiman the Magnificent

Suleiman the Magnificent

Suleiman the Magnificent

Suleiman the Magnificent

Suleiman the Magnificent

Suleiman the Magnificent

Suleiman the Magnificent

Suleiman the Magnificent

Suleiman the Magnificent

His long reign

not a glorious one for the

Se. an was a very large & competent

ruled. Prince. idem mentioned

Under the weak Abdul Hamid I (1773-1789)

the financial position of the

was bad, and the troops did not receive

the large donations usually given to them

on accession of new sultans.

Under these circumstances the Turks were compelled to accept

the terms laid down in the treaty of

Kaynarca in 1774. No previous Sultan

had ever been asked to sign, such onerous terms, and the treaty shows how great a step had been taken towards the dissolution of the Ottoman Empire. By it the Crimea was declared independent under its own Khan. Moldavia & Wallachia were under the protection of Russia, they were permitted to remain independent States. Greek traders were permitted to sail under the protection of the Russian flag, which was an important step in the development of spirit of independence now arising in that long neglected land. Turkey also had to pay a large war indemnity & by article 11 of the Treaty of Adrianople undertook to

all this caused the Turks to acknowledge their guilt and in 1788 war was again declared between Russia with very much savagery on both sides. The Russian Emperor so affected Sultan, that he died.

Dates & Place from

Address true. Paper was imported from Russia.
 Glass tiles made in the country. This was made at
 Lohol.

Very good in look - note on the web of the
 1007-10 The big white bird
 the bird: the bird: 16-18-1807

卷之四

Handwritten text, likely a signature or name, written vertically in cursive script.

1845

CHINESE

卷之五

卷之四

卷之四

1

Handwritten text in Urdu script at the top left corner.

Handwritten text in Urdu script at the top center.

Small handwritten mark or character.

Two vertical lines, possibly a signature or a mark.

Dates & Notes from
Imperial Harem of the Moghals
by K. C. Mazumdar M.A.

Introduction

In the royal palace women were considered to be an object of luxury and enjoyment and were denied any social status of their own. There are instances to prove that they were purchased for the emperor in the open market. The renowned Aldairi Begum of Aurangzeb, the most scrupulous of the Moghal Emperors had been purchased by his eldest brother Dara, on whose execution she was welcomed into the harem of Aurangzeb. Struaddaule, the father of Aurangzeb, tells us that as many as 5000 women resided in the Moghal harems, employed in different capacities. The males some of these women had to undergo solitary confinement for life lest they should assert their rights when set free.

Hawkins who was very intimate with Jahangir says that the daily expenses of the Emperor's harem were thirty thousand rupees, and that the emperor generally visited his women at noon after which he held the darbar or watched the elephant fights.

Jerome C. P.

Sir H. A. Hamphrey says in foreword:- In spite of the splendour of the public life of the Moghul Emperors the discomfort of their private life lives must have been great. Making every allowance for the fact that the living rooms of the Emperor & his suite as they stand today were expanded by ghazis erected in the surrounding courtyard accommodation was cramped according to the standards of today. It may be presumed that they built to suit their tastes. The Emperor had as palatial office in which to work in privacy possible because he had no files and his imperial record room would be condemned as inadequate for a modern Tehsil. The great Moghul Emperors were essentially touring rulers whose home was in the camp whose places were mere temporary halting places in their rounds of visit & inspection to all quarters of their dominions. It was when

the Emperor settled down in his capital
at Shalichanabad that the decay of the
dynasty began. There is a word in this
for the present day.

Each & every petitioner, from the highest
noblemen to the meanest peasant had
to prostrate himself before the throne
when summoned to the imperial presence.
Only this disgraceful practice was relaxed
for a time during the reign of Sholjehan
when addressing the emperor the courtiers
had to bend low & speak "in a hardman's
key with bated breath & whispering
humbleness."

نوروز کا دن مسلمانانِ عالم کا جشن ہے۔ چاہے پیر یا عجمی اور راجوں کی
عورتیں دکائیں لگائی نہیں اور بادشاہ اور بیگمات اگر فریبی
عقیدے + نوک چوک نہیں متحضر ہوتا تھا۔ اور معمولی سی چیزیں

۴
۱۲۱۰

مسیحی بازار

On such occasions کی بڑی عزت دینی تھی

His Majesty spent much money; and the important affairs of the people, marriage contracts & other things, were arranged at such meetings. The Rajas & Chieftains sent their ladies to the Bazar so that they might pick up an acquaintance with the Chief Begums of the Imperial Household.

(۱) نور جہاں کی ماں عصمت بیگم نے علم ایجاد کیا +
(۲) ممتاز محل شاہجہان کے ساتھ برہمن پور میں تھی - جبہ پٹی میں اس کی موت ہوئی +

(۳) آراء - شاہ درویش صوفیوں میں جناب کے کائنات غم دائرہ کی شکل میں بندہ رہا۔ اصل انسا
اور انداز اس طرح ہے کہ تامل جوڑا تھا + شہر میں جو بیگم تھیں اور زنانہ تر
کے لیے جو کچھ ملتا تھا وہ غریبوں کو یا لشکر پریشانی دیتے تھے + ابراہیم کے مکان

شہر سے ابراہیم اور بہت اچھے اطرائت تھے + شہر میں جو کچھ ایک کی ڈن کا مجموعہ تھا
آ کر اصل میں بہت پرانا ڈنوں کے آباد تھے + ایک کنس کے دنت میں بھی
ایک مضبوط گڑھ تھا + آج کل کو اگر بن رہا ہے تو یہ ہے + شہر کے اندر
باجل شہر نے یہاں ایک بنیاد بنایا جس کا نام بادل لڑھ تھا + ۱۶۹۲ء کے شروع میں سکندر لودی
نے ان کا نام پر سکندر آباد کیا اور دارالطیف دہلی کے ایک ایک سکندر میں لایا +

1492ء میں لودیوں نے لکھنؤ پر قبضہ کر لیا +
His son Sultan Ibrahim
Lodi ruled at Agra until his defeat
and death at the battle of Panipat in 1526
Babur sent his son Selwayer to Agra

to seize the treasury... Raising furcas

commencement of the middle class
No brick houses were seen throughout the city as there was no middle class. It was not till the 19th century that a properly constituted middle class was seen. To other wealthy & prosperous was to

to offer wealth & prosperance was to court trouble.

presented Humayun with a diamond (1503?)
Ibrahim's mother made an attempt to
kill Babur by administering poison
in food (1516, 1517). Babur reached Agra
in summer & felt the heat very much.
He laid the foundation of the city on the
right bank of the Yamuna (1528).
Agra remained capital till Shah
Jahan's time, when new Delhi Shahjahan-
abad was built.

This is said in *Asiatic Researches*: "In former
times Agra was a village dependent
upon Bayana, where Sikandra Lodi
kept his Court."

The importance of Agra was chiefly
due to its situation on the banks of
the Yamuna, which at one time was
high way for traffic between the rich
plains of Bengal & the very heart of

Hindustan. The name "Agara" also appears in
 Ptolemy's Geography written in the 2nd Century
 A.D. Even in prehistoric times it was a fortified
 place being the frontier defence of the Aryans
 while many places in the district are associated
 with the Kaudaras by tradition. At the time
 of Raja Karsa it was a Hindu stronghold
 being known by the name Agrahar.

(توہی 6 الہ و Agara و 2000 سال کی تاریخ اور شہر
 اور شہر کے آگے دیکھتے آتے ہیں)

Humayun succeeded his father at the age of 23
 and was duly crowned at the Char-bagh palace

اعتماد الدولہ کا مقبرہ نورنگا کی طرف 1422 اور 1423 کا دریا
 قلعہ کا اندر مشرق میں 1929 کا قریب - اور قلعہ محل جلا آرائی
 تجویز سے 1927 میں - جمع مسجد جلا آرائی کی تجویز سے 1422 اور
 1423 کا دریا

جلا آرائی کی نسبت گائی ایک کہانی مشہور ہے جس کے جلاخان برہمن لکائی
 ہیں + (دیکھیں انبال دینا اور بادشاہ ناظر خان امیر الی امیر کی دربار میں زہر والا
 پان دینا) + اور خود باجہ علی بابا نے محنت کی محنت لکائی گائی - وہ ایک لکائی
 اور عقل مند عورت تھی

Shivaji attended the Imperial court
 in May 1666 & escaped in August
 three months after.

آگہ میں جیو کی کل
 نورنگا کی بہرہ داری میں تہہ لکائی + زہر لکائی

1422

Classes & Masses. (See page 66 above)

Even during the palmy days of the ⁱⁿ for the life & property of subject were not safe. Travelling was extremely risky, as all roads and rivers in Oudh, Ferozpur, Rajputana, Malwa, Rewa & the Nagpur dominion were infested by thugs, the devoted worshippers of Kali. It was worse in Bengal. Even as in 1866 the road from Agra to Delhi, the most frequented road of the time was infested by them. A thug named Bahram took as many as 941 lives in 40 years & another named Fatih Khan murdered 508 persons in 20 years (average ^{more than} two a week).

As a matter of fact, it was not considered to be a part of the duty of the Civil Government to keep the road safe for the wayfarers. So long as the imperial treasury was kept well-supplied with revenue, the

assassins,

من کل لایق
+ ۱۱۶۱

safety & comfort of the subjects were of little or
no concern to the rulers,.... Life was hard
discomforts many & personal liberty a dream
& hallucination. At home & abroad peace of
mind was a thing beyond conjecture. The people
had no rights as against the state. Even
the highest officials were at the beck & call of
the Emperor all the 24 hours. The standard
of morality was very low & much corruption
prevailed. There was no moral or social check
prohibiting a man from marrying as many women
as he liked, or keeping them in his employ for
immoral purposes, as this sort of libertinism
was the order of the day.

داؤد مان مرغ

1. 4. 1941. 11. 11.
 2. 1941. 11. 11. 11. 11.
 3. 1941. 11. 11. 11. 11.
 4. 1941. 11. 11. 11. 11.

When these tidings reached Humayun in Bengal, he was soon roused to action and proceeded with his army to Benares where he was suddenly checked by Sher Shah. Humayun's army was in a piteous plight & there was no hope of getting any help from Agra as the country around was entirely in the hands of the enemy. A treaty was arranged & Humayun made ready to retire. But suddenly it became known that the Afghan army fell upon the military supplies and slew them almost to a man. Humayun returned to Agra in 1539 almost unattended his life being saved by a water carrier who helped him across the Ganges in his water skin.

Humayun next tried to unite with his brothers Mirza, Bahari & Kamran but in vain. In the battle that was fought near Kannauj in 1540 Humayun sustained a severe defeat at the hands of Sher Shah & fled a wandering life till 1555.

In 1542 while Humayun was passing through the desert of Rajasthan & Sind, a man was born to him at Amarkot who came to be known afterwards by the name of Akbar, the Great (عظیم الشان - 360 AD).

1545-1555 AD 1055-1155 AH

In 1545 Sher Shah died at Kalinjar fighting with the Rajputs & in the course of next ten years the Afghan power gradually declined.

1545
1555

into insignificance at the hands of his
successors. In 1555 Humayun came
down from Kabul with a small army &
took Agra & Delhi from Sikandar Sur
one of Sher Shah's nephews who had pro-
claimed himself monarch. Akbar

شاه اکبر نے ملکی عہد میں تیرہ برس کا فی - ای ملک بنایا جس کا پرچم تھا
1556 In Jan'y 1556 Humayun died in the
49th year of his age ہالوں بادشاہ از باد آتا د

Akbar

ruled over Hindustan for nearly half a
century

1556,

5th of Nov, battle of Panipat with Hemu

1558

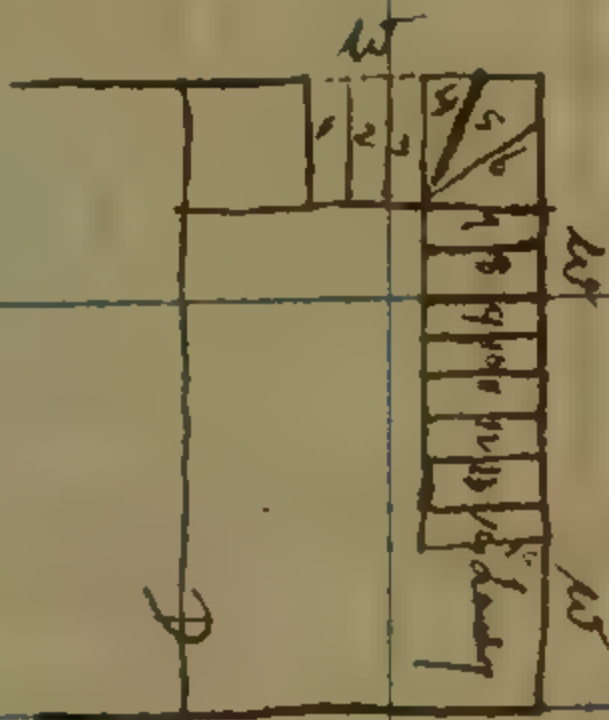
Akbar took up his quarters in the old ^{بقال}
fort of Badalgach at Agra

1560

Akbar took the reins in his own hand from
Bairam Khan, who was Humayun's sister's

1562

Akbar (aged 20 yrs) married the daughter of ^{besta}
Raja Bichari Mal of Amber (Jaipur)
& made him a general of 5000 horse.

~~1085~~
1585
81

$$\begin{array}{r} 9 \\ 12 \\ \hline 14 \overline{) 108} \\ \underline{80} \\ 280 \end{array}$$

1492. Sikandra Lodi takes Agra, founds Sikandra
outside Agra & builds baradari, which
Humayun used for the burial of his
mother مريم الزمان in 1623

1603 Tomb of Akbar at Sikandra founded by Akbar
and finally completed in 1613 by Jehangir
who built the fifth story (cost $\text{Rs } 15,00,000/-$)

1764. Jats of Bharatpur occupied Agra, desecrated
the tomb of Akbar, took out his bones &
buried them.

1905. Lord Curzon rebuilt the minaret over the
main gate of Sikandra

1527 Babar encamped at Sikri and after he
defeated Rana Sangha, named the place مقام شیکری

1479 Sh. Selim Chisti born at Delhi, and after
spending 85 years of his life in Mohamadan *poors*
of learning in Syria, Arabia etc settled at

1564 Sikri in 1564, where the mason residents

built him a mosque of red sand stone.

Akbar married Belari mal's daughter. 1562

1563. He was 20 years old then.

Akbar paid a visit to Dr. Selim and 1569

as a result of his illness, Jehangir was

born at Sikri in Kang Mahal built near 1570

the mosque for the queen's life. Akbar was

27 years of age then & had no issue up to

then. He shifted his capital to Sikri

and a city sprang soon, being completed in 1574

in which year Agra fort was also built.

Fatehpur Sikri was the emperor's residence up to 1583

after which Akbar took his seat of state to Lahore

and stayed there till 1597. He returned to 1599

Agra next year and lived in his newly 1600

erected fort until the time of his death in Oct 1605

Dr. Selim had died in 1571 as written 1571

on the inside wall of his tomb

Jehangir married Jodh Bai, when only fifteen in 1585

Jalal Khan, governor of Bengal was Dr. Selim's grandson

Akbar, as a man, was deeply sensitive to all forms of religious faith. He had great reverence for the Granth Sahib & for the gurus.

خبر

1602

The last days of Akbar were not happy. His two sons Murad & Danyal died of excessive drinking. His eldest son Salim was practically a rebel & proclaimed himself king at Allahabad in 1602. By the death of Faizi in 1595, Akbar had lost one of his most valued friends and his grief knew no bounds when Prince Salim caused the murder of Abul Fazal in 1602. His death was hastened within his

Oct 1605
اکبر

own family circle. In October 1605 Akbar died in the fort of Agra at the age of 65 years (Queen Elizabeth died in 1603)

U.S.

During the reign of Akbar, glue was sold at the rate of 15 seers per

a rupee; rice at the rate of 2 annas for a rupee and in Bengal at a much lower rate; wheat sold at the rate of $3\frac{1}{2}$ annas for a rupee; oil at the rate of one maund 25 seers for a rupee; oil at the rate of 1 maund, and sugar at the rate of 30 seers for a rupee.

The income from land-revenue in 1605 was somewhere near thirty Crores of rupees.

Jehangir married the granddaughter of Raja Man Singh.	1607 (37 years)
---	--------------------

Vasco-da-Gama landed at Calicut	1498
Dutch came to India	end of 16th century

First East India Company formed	1600
---------------------------------	------

English factories established at Surat	1612
--	------

William Hawkins came to Agra - sailor	1609
---------------------------------------	------

Sir Thomas Roe came to India as ambassador	1615
--	------

Shah-Jehan governor of Surat in	1615
---------------------------------	------

Jehangir generally got up at an early dawn & said his prayers, appeared at the darshan darwaza, & after some sleep & dining retired to his women. He held his darbar noon to 3 P.M. and heard all complaints.

After having repeated his afternoon prayers he took his meal & drank several cups of strong wine. Then after taking opium he went to sleep. In the night he dreamed that he was surrounded & his sufferings were wonderful.

cracked breast into his mouth. He then
slept till morning

// Jehangir alternated between Delhi & Agra as his capital
but preferred Lahore to either

1628

Shah-i-Jar was put to death, Jehangir
died in his sixteenth year & Shah Jahan
sat as ^{at Lahore} ~~heir~~ with the help of Mahabat
Khan his father-in-law & ^{old} ~~young~~ Khan

5 p.m.

1648

Shah Jahan died at Lahore

1630

Meenataz mahal died at Burhanpur

1639

Shah Jahan had a new city founded just
outside old Delhi. He however did not
abandon Agra. During the latter part
of his life Shah Jahan lived mostly in
his newly built city except in summer
which he spent in Kasbeer or Ajmer.

1657

Shah Jahan fell sick at Delhi - and
was taken to Agra by Dara, who
assumed the ^{to 1657/1658} reins of government. Shah
Jahan remained in Agra till
his death on Monday the 22nd
January 1666.

1666

1664

36000

1671

Roshan. Ara died

1681

Jehan. Ara died

Shahjahan was the son of Jodhobai, a daughter of Rana of Jodhpur. He was so grave & serious by nature that Jehangir advised him to take to drinking. The sternness of his nature gradually mellowed and after Humayun's death he became quite a changed man. He was much popular and yet the most magnificent of all the Moghal Emperors. He was liberal towards Hindus & tolerant towards the Christians. He said his five prayers at the appointed times, read Quran, and was more ^{regardful} of Islam than his father.

Bernier arrived when Shah Jahan was about seventy years old & was afflicted with a serious malady which weakened his powers with prospect of amputation & a war was kindled among them which lasted for about five years. During a period of 8 years Bernier was closely attached to the court as a physician.

1666 A.D.
to 1658 A.D.

پرتگیزیوں کی حکومت

جہاںگیر نے پرتگیزیوں کو پوربلی میں اپنی ٹیکری تاکم کر بنی اجازت دی تھی۔

ان کی تجارت سے فائدہ کی امید تھی اور انہوں نے بنگال کھاڑی کو مک *Mugh*

جہاںزی لیسٹروں سے مخالفت کر نکا ذرہ بھی لیا تھا + مکیش پور پرتگیزیوں کو پسند نہ آتا

partly because he was a fanatic, but

chiefly because the Portuguese had refused

all aid to him, when in 1621 during his

revolt against his father he had applied

to them for help in the shape of trained

soldiers & war materials. اب ایک اور مان

کاغذ آیا + پرتگیزیوں نے خلی سلایا لکھی لوگوں کو جو اس کا غلام تھے

آزاد کرنے انکا رکھا۔ اور دوستوں سے مک لیسٹروں کو شہر دیر سے

نہ بچاؤ سے سختی کر کے بلاتو بہت سارے بیہ ان سے وصال کیا جتنا ان سے

لکل سکتا تھا اور جو مک پر قبضہ کر کے مک دیا کہ تمام پرتگیزی آبادی کو

زنتا کر کے غلام بنا کر آکر بھجوا دئے +

"

The handsome women married as

well as single" says Bernier, became

inmates of the Seraglio. Those of a

more advanced age, or of inferior beauty

were distributed among the Oursals;

1621

little children were underwent the rite of circumcision
and were made pages and the men of adult age
allured for the death with long paid promises
terrified by the daily threat of leaving them
the fact by which it removed the Christian

تیمور نے عثمان شہنشاہت کے شاہ بایزید پر فتح پا کر اسکی بیگم Despina
جو نہایت خوبصورت اور بیوقوف تھی "خیم سر" کے شہنشاہ ارسلان قی - نیگے کو
شریک بیلا اس کے ساتھ جو پرچو رکھا اور اس کے فائدہ کو اس وقت اس کا
نیا +
شاہجہان نہایت ہی رحیم طبع و گستاخا بہت سادہ و نہ ناسخ میں عارف
جمع تھا - نہ آقا +

The Four Sons of Shah Jahan

Dara had many good qualities, but his great
defect was that he held too high an opinion
of himself. As soon as he began to possess authority, he became dis-
faint and inaccessible. A small number of Europeans
particularly the Jesuit Fathers alone shared his
confidence. "A few people ventured to advise
him or disclose the secret machinations of
his brothers. When angry, he insulted even the
greatest Omrah but his anger was only a
momentary spark and no more. Though he

publically professed Islam, in private he was a Hindu
with the Hindus, and a Christian with the Christians.
He gave large pensions to Hindus. Really speaking
Dara was devoid of all religion, but assumed
appearances for political considerations.

Sultan Seyah - was wiser & firmer of purpose than
Dara and enjoyed the friendship of many great
rulers like Maharaja Jaswant Singh of Jodhpur. He was
however entirely given to pleasure & revelled in
wine & women in whose company he could pass whole
days & nights. He was often guided by his whims &
distributed his favours indiscriminately.

He was a declared Shia by faith, as against
his father & brothers who were Sunnis.

Burhanuzza, the third son was an astute
politician & a perfect master of dissimulation.
He distributed his presents very liberally, but

1900-01-12 in. 1000 and 1000 to 1000

11/17/2017
 11/17/2017
 11/17/2017
 11/17/2017

of the Court and was credulous to the extreme.
He had too much confidence in himself and
in his trusty sword. Hopelessly wanting in discretion
he fell as was caught in the snare that
Aurangzeb had spread out for him.

The four sons of Shah Jahan bore deadly hatred
against one another and were ambitious of setting
up independent principalities. The Court was divided
into four separate sections & Shah Jahan trembled for
his personal safety. Under the circumstances he was
obliged to keep the princes apart from one another and
away from him. Dara was appointed Governor of Kabul
& Multan; Suja was appointed to rule over Bengal;
Aurangzeb in the Deccan; and Murad in Gujarat.
All the princes went to their respective places, but Dara
whose expectations to succeed to the throne were high
did not leave the Court.

During the absence of his brothers, Dara's influence grew to an astonishing height. He was authorised to issue orders and is the only instance of a prince of the Mogul race, being allowed to be seated in the presence of the Emperor. As a matter of fact, he occupied a throne slightly lower than that of the Emperor, specially prepared for him, and placed among the Durudhs. Shajahan however kept up a secret correspondence with Aurangzeb of whose ability he held a very high opinion.

میر جید شاہ کو لکھنؤ کے کان وزیر خا اور بیج کے طور پر بروج بہرہ کی عادت
 ہی جسے جسک کیا کرتا تھا + جب شاہ سے اس کا ملکہ بریلٹری - تو اور مذہب کی دولت
 سے ^{۱۹۵۲} ~~۱۹۵۱~~ میں شاہ بیجا کی خدمت میں حاضر ہوا - اور ایک بڑا میرا پیش کیا عکا
 وزن ۷۵۶ لکھش قرط تھا + نادر شاہ نے اس کو نام کوہ نور دیا تھا + محمد شاہ نے ^{۱۷۳۹} ~~۱۷۳۸~~
 میں نادر شاہ کو آقا یا - وہاں سے ^{۱۷۵۱} ~~۱۷۵۰~~ میں احمد شاہ درانی کو ملا - شاہ شجاع کابل کو
^{۱۷۹۵} ~~۱۷۹۴~~ میں اور اس کے رنجیت سنگھ کو ^{۱۸۱۳} ~~۱۸۱۲~~ میں + ^{۱۸۴۹} ~~۱۸۴۸~~ میں لارڈ لائسنس نے ایک ملکہ وکٹوریہ
 کو بھیجا + کئی دہہ کاٹا گیا اور اس کا وزن $104 \frac{1}{4}$ قراط رہ گیا ہے +

Kept no secret, detected the intrigues

In the meantime, the undisguised attempt
of Dara to become paramount in authority, filled
the heart of Shah Jahan with a deadly, who was
now more than seventy and a physical wreck.
Attempt to seize the throne had already begun
wearing his face away. Meanwhile, Shah Jahan's
illness got worse & he was given up for dead.

سلیمان شکوہ کو خاجہ ایما بادشاہین کی جاسا قفا +
جب اورنگزیب اور مراد کی فتح بمبئی تو سلیمان شکوہ - جو دارا کا بڑا لڑکا ۱۵ برس کا فوجی
جوان تھا - رحلت ہو گیا اور اس کے شوہر سے سرسبز گڑھ والی عیال تھا +
سلیمان شکوہ اور بہر شکوہ در خواہا بیٹوں کو گوالیار قلعہ میں قید کر کے اورنگزیب
حیات میں دوستی کر دیا +

Dara took refuge with a Pottan Scindar
Malik Juman, who robbed him & sent
him tied on an elephant to Aurangzeb, where
he was beheaded & the head sent by Aurangzeb
to Shah Jahan at Agra nicely packed in
a box at the suggestion of Roshan Aram
1659

Salaiman Shekoh was later brought
to Delhi from Farukhwal & imprisoned
first at Ghalughara & later at Jwalian
fort, where Sepidar Shekoh the younger
brother had been sent a prisoner.

Surangzeb Jaha was a murderer
brought against himself by the forces
of the Mughals who had taken Murad's
head. A mock trial was arranged and
an order for the offender's head was
given.

Sultan Syajah fled to Farukhwal, took refuge
with the Raja. He took Syajah's daughter
for his wife & later put the whole
family including the daughter to sword.

This in brief is the history of the great
war which lasted for nearly six years

Kept no secret, detected the intrigues

Aurangzeb

1732
57
1675 A.D.

1659 - was formally crowned at Delhi
During the time of Aurangzeb
Delhi was the chief capital, although
the Emperor very frequently came to
Agra & held his court there. After
1682 the seat of government was shifted

to Ahmedabad, Burhanpur & other
places in the Deccan. He was away
from Delhi for some years earlier.

1666. Sheroje was 40 years in age was brought
to Delhi by Raja Jai Singh & Ram Singh his son.

Greenwich observatory founded 1675

Telegraph invented 1687

Bank of England incorporated 1694

St Pauls Cathedral opened 1697

Fort William & Calcutta founded 1698

Kept no secret, detected the intrigues

Charuo received grant of land at Sutanuti
& founded Calcutta in 1690.

Which made Capital of Presidency in 1707

1707 Aurangzeb died at the ripe old age of
eighty-nine. Land revenue grew from
46 kross to 65 Crores during his
reign

1688. Jai Singh & Jhanda rededicated the

temple of Jhanda - under the leadership of

1660. Mir Juma, ^{appointed} Viceroy of Bengal, conquered

1662. Asau in 1662 - died a few months later

1664 — Shasta Khan appointed Viceroy of Bengal

Mughal Administration

In Provinces (صوبہ دار + دیوان) (برکات و بہار / آقا)
فقیہ نوکیر جو اہل سنت و اہل طاعت
ادارہ کو اہل شریعت (پیشہ شریعت کا علم اعلیٰ)
تختہ منور و مستقر

1. The

... ..

... ..

Kept us secret, detected the intrigues

The Olden and the New

Kept no secret, alerted the intrigues

Mim. Canadensis

beginning early from 1800

LAHORE.

1. The children in the world are the most precious

kept no secret, detected the intrigues

Viceroy's Office 1660
1662

ANARKALI, NILA GUMBAD,
LAHORE.

[illegible]

kept us secret, detected the intrigues

ANARKALI, NILĀ GUMBAD,
LAHORE.

1. The children in the garden and the other children

kept no secret, detected the intrigues

ANARKALI, NILA GUMBAD,
LAHORE.

Exercise Note Book

Gyan Chand Stationer.

WHOLESALE & RETAIL DEALERS IN

EXERCISE COPY BOOKS

ANARKALI, NILA GUMBAD,

LAHORE.

Notes from 'ठठठठठ' दिमसाठ by Dr
Bibliography ~~Birbal~~
Bulbir Singh

Forster's 'A Journey from Bengal to England'

मसाठ ठठठठठ - by बुप सिंह

पंथ पुरान - Gyan Singh

ਪੰਥ ਪੁਰਾਨ - by ਗਿਆਨ ਸਿੰਘ

History of the Sikhs by H. R. Gupta

ਇਤਿਹਾਸ ਸਿੱਖਾਂ

Transformation of Sikhism by Narayn

Ratan Singh Bhanger's ^{ਧਰਮ} ਪੰਥ ਪੁਰਾਨ

Mc Gregor J. P.

ਐਲਗਰ - ਜੇ. ਪੀ. ਮੈਗਰਗਰ

Murray's History

ਮਰਰੇਜ਼ ਪੰਥ ਪੁਰਾਨ

ਇਤਿਹਾਸ - ਮਰਰੇਜ਼

History of the Origin & Progress of Sikhism - Brown

History of the Sikhs - Malcolm

ਐਸ. ਐਸ.

- Syed Mohammed Latif

Early History of Multan by

ਐਸ. ਐਸ.

Shang Gazetteer.

Imperial Gazette of India 1908
Digitized by eGangotri

Dates of Events during
the Period

A.D. 1710 - probable date of birth of Cassin's Hawk - based on records 1752

1776 Baba Banda died.
condition of Baba, very poor

1719 *Farrukh Loh macedonia.*

1721 Mata Lumbani sent Koi Mani Lungs as Ganthi
(Doli)
Dorbu Lali was in possession of Boudai so far,
and Amar Lung Boudai was the Ganthi

1725 Shari Hani had managed to get this central
temple in Totokholra, after a brief struggle

1726 T. H. Khan transferred to Multan
and his son Zakaria Khan appointed Subedar
of Bengal at Lahore

1733 From 1726 was a period of health again for the latter

نوالی کپور سنگہ - 6 دہائی اور 10 سالہ (کتاب میں سو قد قیام اور سال)

1737 *Alnus incana* *leucocarpa* *var. glabra*

॥ देह नाना साधो ही कसभी जा/रु (२३) (२४) जेणे असे साबित वर ॥

ਪਲਾਤ ਭੁੰਟੀ ਡਾਕੂ ਦੇ ਸਰ ਭਗਤ ਜੀ ਦੀ ਰਹਾਸਤ ਭੈਣੀਆਂ ਸਿੰਘਾਂ ਪਲਾਤ

ਨ ਜਾਗੇ ਜਗੁ ਜਗ ਕੋਹ ਮਨ ਪਰਤਿ ॥ ੭੮ ॥ ਭਾਈ ਮਹੀ ਚੰਦ ਜੀ

ਸਰੀਰ ਕੀਤੀ ਜਾਤੁਕਾ ਨਾਸ!

1737 The day of the invasion
(1151-A.A)

The night of the invasion for the 12th

1743 The day of the invasion for the 12th (25th)

1745 # Zoltaria Khan die, his son Zoltaria Khan
takes his place III.

The day of the invasion for the 12th
Bad-ki (Zoltaria Khan), his brother Zoltaria
Khan, was appointed to the

1746 - 10th day of the invasion for the 12th

by the Khan.

دوستان گزین - چنانچه

باید دید - آنچه در - دانه - دانه گزین - چنانچه

دوستان گزین - چنانچه گزین - چنانچه

دوستان گزین +

1747 - 10th day of the invasion for the 12th

دوستان

from the Khan's point of view

The day of the invasion for the 12th

دوستان گزین - چنانچه گزین - چنانچه

دوستان گزین - چنانچه گزین - چنانچه

Shah nuwar Khan writes Abul Shah

ابوالشاہ میر صاحب شاہ بلوچ ایلچی آیا اور مارا گیا ہرنانیہ

سلطان فقور دہ احمد شاہ سے جا ملے + نعمت بیگ اور شاہنواز خان

کراچی دہلی جاگ گئے - احمد شاہ نے لاہور کو لوٹ کر 11th January 1748

آپر قبضہ کیا اور جیل خان میٹھان کو لاہور کا حاکم کیا اور آپ دہلی

کا طرف بڑھا +

مہاراجہ کے پاس - میر منو نے مقابلہ کیا اور احمد شاہ کو شکست

دی پھر احمد شاہ مارا گیا + حسین الملک (دہلی میر منو) قمر الدین کا لڑکا تھا

جہان نواز بدلتا دس گاؤں کا نام منو پور یا مانو پور ہے + 11th March 1748

Abul Shah writes to Shah nuwar Khan

Abul Shah writes to Shah nuwar Khan + Shah nuwar Khan

Shah nuwar Khan writes to Abul Shah

Shah

1748 - Muhammad Shah dies + Ahmad Shah Durrani

(1160 A.H.) King of Delhi

1890

کتابت در ۱۲ مه ۱۳۰۱ - از کتب خطی + ۱۰۰

کجاست پر مریض جوانانہ کو ہر شے کو توڑا کہہ دیتے ہیں ان کے لئے اور کچھ نہیں ہے
شیریں کے سوا ہر چیز آدمینہ جیسے - توڑ کر کھا لیا

[illegible]

Same Rami designed with two or three lines

جیسا کہ اگر صبر و سہمت سے
اسکی سودا میں نے اثر کی فکر مار دوں تو یہ سودا بڑا کامیاب ہوگا۔
کی مدد پر تھا + وہ اندر سے سکھوں سے تھا +

نواب نے کوٹراہل کی عیادت سے فارغ ہو کر اپنے گھر پہنچے اور ان کے گھر پہنچے۔
 ان کے گھر پہنچے اور ان کے گھر پہنچے۔

1842

1749- Dec 10 - 1800 - 1850 - 1860 - 1870 - 1880 - 1890 - 1900 - 1910 - 1920 - 1930 - 1940 - 1950 - 1960 - 1970 - 1980 - 1990 - 2000 - 2010 - 2020

and - - - - - and - - - - -

John Henry Harrison.

1845. 1846. 1847. 1848. 1849. 1850. 1851. 1852. 1853. 1854. 1855. 1856. 1857. 1858. 1859. 1860. 1861. 1862. 1863. 1864. 1865. 1866. 1867. 1868. 1869. 1870. 1871. 1872. 1873. 1874. 1875. 1876. 1877. 1878. 1879. 1880. 1881. 1882. 1883. 1884. 1885. 1886. 1887. 1888. 1889. 1890. 1891. 1892. 1893. 1894. 1895. 1896. 1897. 1898. 1899. 1900. 1901. 1902. 1903. 1904. 1905. 1906. 1907. 1908. 1909. 1910. 1911. 1912. 1913. 1914. 1915. 1916. 1917. 1918. 1919. 1920. 1921. 1922. 1923. 1924. 1925. 1926. 1927. 1928. 1929. 1930. 1931. 1932. 1933. 1934. 1935. 1936. 1937. 1938. 1939. 1940. 1941. 1942. 1943. 1944. 1945. 1946. 1947. 1948. 1949. 1950. 1951. 1952. 1953. 1954. 1955. 1956. 1957. 1958. 1959. 1960. 1961. 1962. 1963. 1964. 1965. 1966. 1967. 1968. 1969. 1970. 1971. 1972. 1973. 1974. 1975. 1976. 1977. 1978. 1979. 1980. 1981. 1982. 1983. 1984. 1985. 1986. 1987. 1988. 1989. 1990. 1991. 1992. 1993. 1994. 1995. 1996. 1997. 1998. 1999. 2000. 2001. 2002. 2003. 2004. 2005. 2006. 2007. 2008. 2009. 2010. 2011. 2012. 2013. 2014. 2015. 2016. 2017. 2018. 2019. 2020. 2021. 2022. 2023. 2024. 2025. 2026. 2027. 2028. 2029. 2030. 2031. 2032. 2033. 2034. 2035. 2036. 2037. 2038. 2039. 2040. 2041. 2042. 2043. 2044. 2045. 2046. 2047. 2048. 2049. 2050. 2051. 2052. 2053. 2054. 2055. 2056. 2057. 2058. 2059. 2060. 2061. 2062. 2063. 2064. 2065. 2066. 2067. 2068. 2069. 2070. 2071. 2072. 2073. 2074. 2075. 2076. 2077. 2078. 2079. 2080. 2081. 2082. 2083. 2084. 2085. 2086. 2087. 2088. 2089. 2090. 2091. 2092. 2093. 2094. 2095. 2096. 2097. 2098. 2099. 2100. 2101. 2102. 2103. 2104. 2105. 2106. 2107. 2108. 2109. 2110. 2111. 2112. 2113. 2114. 2115. 2116. 2117. 2118. 2119. 2120. 2121. 2122. 2123. 2124. 2125. 2126. 2127. 2128. 2129. 2130. 2131. 2132. 2133. 2134. 2135. 2136. 2137. 2138. 2139. 2140. 2141. 2142. 2143. 2144. 2145. 2146. 2147. 2148. 2149. 2150. 2151. 2152. 2153. 2154. 2155. 2156. 2157. 2158. 2159. 2160. 2161. 2162. 2163. 2164. 2165. 2166. 2167. 2168. 2169. 2170. 2171. 2172. 2173. 2174. 2175. 2176. 2177. 2178. 2179. 2180. 2181. 2182. 2183. 2184. 2185. 2186. 2187. 2188. 2189. 2190. 2191. 2192. 2193. 2194. 2195. 2196. 2197. 2198. 2199. 2200. 2201. 2202. 2203. 2204. 2205. 2206. 2207. 2208. 2209. 2210. 2211. 2212. 2213. 2214. 2215. 2216. 2217. 2218. 2219. 2220. 2221. 2222. 2223. 2224. 2225. 2226. 2227. 2228. 2229. 2230. 2231. 2232. 2233. 2234. 2235. 2236. 2237. 2238. 2239. 2240. 2241. 2242. 2243. 2244. 2245. 2246. 2247. 2248. 2249. 2250. 2251. 2252. 2253. 2254. 2255. 2256. 2257. 2258. 2259. 2260. 2261. 2262. 2263. 2264. 2265. 2266. 2267. 2268. 2269. 2270. 2271. 2272. 2273. 2274. 2275. 2276. 2277. 2278. 2279. 2280. 2281. 2282. 2283. 2284. 2285. 2286. 2287. 2288. 2289. 2290. 2291. 2292. 2293. 2294. 2295. 2296. 2297. 2298. 2299. 2300. 2301. 2302. 2303. 2304. 2305. 2306. 2307. 2308. 2309. 2310. 2311. 2312. 2313. 2314. 2315. 2316. 2317. 2318. 2319. 2320. 2321. 2322. 2323. 2324. 2325. 2326. 2327. 2328. 2329. 2330. 2331. 2332. 2333. 2334. 2335. 2336. 2337. 2338. 2339. 2340. 2341. 2342. 2343. 2344. 2345. 2346. 2347. 2348. 2349. 2350. 2351. 2352. 2353. 2354. 2355. 2356. 2357. 2358. 2359. 2360. 2361. 2362. 2363. 2364. 2365. 2366. 2367. 2368. 2369. 2370. 2371. 2372. 2373. 2374. 2375. 2376. 2377. 2378. 2379. 2380. 2381. 2382. 2383. 2384. 2385. 2386. 2387. 2388. 2389. 2390. 2391. 2392. 2393. 2394. 2395. 2396. 2397. 2398. 2399. 2400. 2401. 2402. 2403. 2404. 2405. 2406. 2407. 2408. 2409. 2410. 2411. 2412. 2413. 2414. 2415. 2416. 2417. 2418. 2419. 2420. 2421. 2422. 2423. 2424. 2425. 2426. 2427. 2428. 2429. 2430. 2431. 2432. 2433. 2434. 2435. 2436. 2437. 2438. 2439. 2440. 2441. 2442. 2443. 2444. 2445. 2446. 2447. 2448. 2449. 2450. 2451. 2452. 2453. 2454. 2455. 2456. 2457. 2458. 2459. 2460. 2461. 2462. 2463. 2464. 2465. 2466. 2467. 2468. 2469. 2470. 2471. 2472. 2473. 2474. 2475. 2476. 2477. 2478. 2479. 2480. 2481. 2482. 2483. 2484. 2485. 2486. 2487. 2488. 2489. 2490. 2491. 2492. 2493. 2494. 2495. 2496. 2497. 2498. 2499. 2500. 2501. 2502. 2503. 2504. 2505. 2506. 2507. 2508. 2509. 2510. 2511. 2512. 2513. 2514. 2515. 2516. 2517. 2518. 2519. 2520. 2521. 2522. 2523. 2524. 2525. 2526. 25

نام پسران آن حضرت علی بن ابی طالب
 میرزا و پسران آن حضرت علی بن ابی طالب
 و پسران آن حضرت علی بن ابی طالب
 که در آن زمان در آنجا بودند

The following names are given in the
 original manuscript as being
 present at the time of the

events which took place from Kabul side of the river
 covering the period

میرزا و پسران آن حضرت علی بن ابی طالب
 و پسران آن حضرت علی بن ابی طالب

1750
 میرزا و پسران آن حضرت علی بن ابی طالب
 و پسران آن حضرت علی بن ابی طالب

1748
 میرزا و پسران آن حضرت علی بن ابی طالب
 و پسران آن حضرت علی بن ابی طالب

میرٹھو سکول کو بڑوں - کٹوا - بھولی - دوان اور بچاؤ کی خدمت کے سلسلہ
کی وصولی و انہرٹنس سکول کے لئے حاصل ہے +

1751-52 *Handwritten text in Urdu script*

6th March 1952 - साक्षात्कार आगरे डिस्ट्रिक्ट-फार्म

1022 ਵੀਹੀ ਪਿਛੇ ਦੇ ਸਮੇਂ ਤੇ ਜਾਣਾ ਹੋਵੇ। ਦੀਵਾਨ ਕੋਲ ਮਨ

ਮਰਿਆਦਾ। ਸਦੀਨਾ ਜੇਹੇ ਨੇ ਨਮਕਾਨੀ ਕੀਤੀ ਸੇ ਵੇਖਾਯਾ

१०८

[illegible]

Highland Marshes owned by Holmberg at Holman
The first lot is a large tract of land in the
marshes.

دعا کی توفیق سے اس کتاب کو طبع و نشر فرمایا۔

کہ میرمنو کی ایک بڑی سی شہزادہ تیسرا بیٹا کی تھادی اور وہی بڑی کی تھادی اور

8. *Pharus* *Reg.* on *cup* *with* *figure* *in* *the*

Angels & Devils

83 - *Passer Grisei* *Alouatta* *leucogaster*

111

20 May 1847. Hottel's first excursion against

Melina abeg.

Trainer appointed former of school

at Lahore

1758

Sikhs gain a deciding victory over Zaimur
the first time
near Lahore - & seize their arms & corn

سکھوں نے زیمور پر پہلی بار فتح حاصل کی

Adina Beg invited the Sikhs to the

Sumat Khan - (Rajpoot) & the Sikhs were invited to the

Sumat Khan - (Rajpoot) & the Sikhs were invited to the

Sumat Khan - (Rajpoot) & the Sikhs were invited to the

1759

The Sikhs were invited to the

1760

The Sikhs were invited to the

The Sikhs were invited to the

1760

The Sikhs were invited to the

1760

The Sikhs were invited to the

The Sikhs were invited to the

The Sikhs were invited to the

The Sikhs were invited to the

The Sikhs were invited to the

1762 Ahmed Shah left Peshawar in command of his
army against the Sikhs & who was defeated.

کونال پور میں فتح ہوئی اور احمد شاہ نے ہار کر پشاور چلا گیا

1762-63 Ahmed Shah returned to Peshawar. Over
a battle with Sikhs near the Shikara. Over
30,000 Sikhs killed - Peshawar was again captured.

1763 Early - Ahmed Shah returned to Peshawar
من گجرات کی فتح ہوئی - 30,000 - پشاور واپس آ گیا

1763. Early Ahmed Shah returned to Peshawar and
defeated the Sikhs - Peshawar was again
captured - Peshawar was again captured -
Peshawar was again captured - Peshawar was again captured

1764 Peshawar was captured from the Sikhs & the
Peshawar was again captured

1765 Peshawar was captured from the Sikhs & the
Peshawar was again captured

کسی سکو کوئی اپنی طرف سے حاکم پنجاب نہ بنا تا جا سکے + چنانچہ پٹیا لکھا سردار
 آلا تہ کوہ روضہ قافہ ب دیگر پنجاب کا نام مقرر کیا - مگر ان کے سکوں
 نے اسکو قبول نہ کیا + انہا تہ جنگل سے یہ پیش توں نکلی تھی اور تحائف واپس
 کر دیے تھے + اور کہیں بھی کہ ہم دستقان ہوگے پادشاہی سودا کے کھانے کے لیا تھی پس ہی
 بہر بابت ۱۷۶۷ء تک ہے +

۱۷۷۳ قندہ نندالہ آباد احمد شاہ

تمام پنجاب منگول کے سردار اور ان کے آپس میں بانٹ لیا +

۱۷۷۴ قندہ نندالہ آباد احمد شاہ

پچان سکوں پر قلعہ کیا تھا - آٹو - سر پالہ - تے دالہ

جواہر - گوڑ دالہ - سکا پور - تکرنا - جیسے گاں - مگر اڈا

۱۷۸۳ قندہ نندالہ آباد احمد شاہ

Quotations

Baba Amala

ਗੁਰੂ ਸਿੰਘਾਨਾਮ ਅਰਾਮੇ ਮੈਂ ਨਿਰੇ ਕੇ ਤੇ।
ਪੰਥ 'ਰਹਾ ਕੇ' ਕੁਝੇ ਤੇ, ਖਸਰਾ ਮੂਹ ਪਾਏ।
ਸਪਤਮ ਸਾਸ ਸਾਸ ਤਿਆਗੇ, ਨੀਕਾ ਛੁੱਟੇ ਨ ਮਾਏ।
ਦੁਆਰਿਕ ਤੇ ਨੀਕੇ ਕਰੇ ਤੇ ਸਿਖ ਪੰਥ ਤੇ ਰਾਗੀ।
ਨੀਕੇ ਕਰੇ ਰਾਗ ਸਿਖਾਨੇ ਦੇ ਦੇ ਤੇ ਰਾਗੀ॥

Amala Singh, Sikh History p. 422

ਸਭੇ ਮੈਂ ਤਿਥੇ ਕੇ ਪੰਥ ਤੇ ਰਾਗੀ॥
ਸਿਖ ਬੰਦੀਆਂ ਨਾਮ ਅਪਨਾ 'ਸਾਹ ਪਾਸ' ਰਾਖੇ।
ਦੇ ਤੇ ਰਾਗ ਸਿਖਾਨੇ ਦੇ ਦੇ ਪਾਸ ਨਾਮ ਬੰਦੀਆਂ ਰਾਖੇ॥
Amala Singh, Sikh History p. 422-23

ਬਹੁ ਸਾਸੇਂ ਤੇ ਪਾਸੇ ਮੈਂ ਸਿਖੇ ਸਾਸ ਅਪਨਾ।
'ਸਾਹ' ਤੇ ਕੀ ਕੀ ਪਾਸ ਰਾਗ ਕੀ ਸਿਖ ਬੰਦੀਆਂ॥

Even at the low ebb to which the Sikhs
had been reduced by the destruction of their
force, the death of their leader and the
proscription of their sect, they had continued

... ..

... ..

... ..

... .. p 311

... ..

... ..

... .. p. 410

... ..

... ..

... ..

... ..

... ..

... ..

Adina ...

... ..

... ..

... ..

... ..

... .. [...] ... 329

Robert C. Anderson
#308

Lower and Upper limits:

ਸਮਿਤ ਸਰੋਤ੍ਰੇ ਨਿਤ ਲਗਾਈ। ਮਾਨ੍ਵੇ। ਦ੍ਰਿਸ਼ਟੇ ੮ ਸੰਨ ਪਾਠ ਪਾਠ
ਦਿਖਾਨ ਜਾਈ। ਤਦ੍ਰਸ਼ਟੇ ੮ ਸੰਨ ਕਰ ਨੇ ਘੋਰੇ ਚਿਕਨ। ਜੋ ਸਿਖ ੭੪
ਲੇਖੇ ਤਿਸਨੂੰ। ਸਿਖਾ ਕੇ ਰਾਨ। ੪੦। ਤਦ੍ਰਸ਼ਟੇ ਲਗਾਈ ਰਾਖਲਾ ਪੁਰਾ
ਖਰਿ ਸਾਹੁ। ਪ੍ਰੀਤਸਾ। ਦਿੱਤੇ ੮ ਸੰਨ ਸਿਖ ਪਾਠ ਪਾਠ ਕਰਨ।

ਜੇਕਰ ਭਾਗ ਖੇਡਾਈ ਜਾਵੇ ਤਦੋਂ ਕਰਮ ਕਮਾਵੇ ॥੪੯॥

ਸੰਸਤ ਸਤਾਨਾ ਸੇ ਸੁਨਾਇ ਸੇ ਹੋਇ। ਏਕੁ ਨਹੁ ਸਾਧੁ ਨ ਮਰਿ ਨ ਏਤੈ।

ਮਾਂਦਰ ਕੰਦੇ। ਬਹੁਤ ਖਿੱਧ ਮਾਰੇ, ਨੀਂਹ ਨੀਂਹ ਲਗਾਏ ਤੇ ਫਲਾਏ।

ਮਿਸਿਰ ਪੁਰਖਾਂ ਪੈਰ ਪਾਸੇ ਹੋਵੇ ॥ ੧੫ ॥ ਜੀਤੀ ਕਰਮ ਜੇਕੀ ॥

॥ श्रीगणेशाय नमः ॥

ה'תשנ"ח יום חמישי כ"ב אלול

पुनः पुनः पुनः पुनः पुनः पुनः पुनः पुनः पुनः पुनः

पुनः पुनः पुनः पुनः पुनः पुनः

[illegible]

Anup Singh, Noida
 D. G. ...
 ... U. G. ...

ਗੁਰੂ ਪਾਉ ਪਾਤ

ਲੋਕ ਕੋਠੇ ਵਿਖੇ ਇਕ ਨਥ ਸਾਗਰ ਪਰਾਪ ਬਨੈ ਸੋ ਸਤ ਕੀ ਮਾਰ
 ਮਿਤਾ ਜਗੇਰੇ ਤੀਰ ਬਾਗੇ। ਤੇ ਸੁਖ ਸੋ ਬਰ ਕਾ ਮਾਏ।
 ਮਿਤਾ ਕੋਰੇ ਦੁਇ ਤਰ ਪੇ ਕਪ। ਉਤੇ ਸਤ ਕੀ ਮਾਧੀ ਕਾਤ।
 ਘੋਰੇ ਸੁਰੇ ਸੀ ਮਾਧੀ ਨਹੀ। ਪੁੱਤ ਪਾਏ ਇਸਨੈ ਮਾਂਜੀ।
 ਪਾਏ ਸਨੀ ਸੁਖ ਸੀ ਤੇ ਨਿਕਤ ਰਮੇ ਨ ਕੋਇ।
 ਸਦੀ ਬੀਰੀ ਬੀ ਅਨਨ, ਨਿਹੀ ਸਤ ਨ ਕੋਇ॥ ੩੬੬

ਮੁਕਤੀ
 ਪਦਮ

ਤਾਨ ਮੱਧੇ ਵੀ ਲਿੰਗ ਮਿਸਰੇ। ਜੋ ਬੀਜੇ ਸਾਧੀ ਧੂਰ ਸਾਧੀ।
 ਮਧ ਤਰੀਕਰ ਰਾਤ ਤਿਨ ਰੇ। ਤਿਹ ਰਾਤ ਕੋਪੇ ਸਿਹਾਤ ਤੇ
 ਦੀਨੀ ਤਿਨੇ ਮਗਨਿ ਸਕਸੰਦ। ਉੱਠੀ ਦਿੰਦੇ ਤਿਨੇ ਪਾਤੀ ਸਾਧੀ॥ ੩੬੭

ਸੋ ਸਾਧੀ ਉਨ ਮਗਨੇ ਕੀ ਸੀ ਮਗਨਾ ਕੀ ਕਾਧੀ।
 ਤਾ ਸਾਧੀ ਤਿਨ ਬਰ ਕੋਰੇ ਉਤੇ ਅਤਨ ਨ ਵਿਸਰੇ ਰਾਧੀ॥ ੩੬੮
 The early history of the...
 always appeared like a...
 into higher...
 from every...
 the...

'ਸੰਗਤਾ' ਸਾਖੀ ੧੭੮੬ ਦੀਵੀ ਦਿਤ ਕਹਿਯਾ।
 'ਸੰਤੋਖ' ਸਾਖੀ ੧੭੮੬ ਦੀਵੀ ਦਿਤ ਕਹਿਯਾ॥
 'ਸਤਨਾਮੁ' ਸਾਖੀ ੧੭੮੬ ਦੀਵੀ ਦਿਤ ਕਹਿਯਾ॥
 'ਸਤਨਾਮੁ' ਸਾਖੀ ੧੭੮੬ ਦੀਵੀ ਦਿਤ ਕਹਿਯਾ॥

ਨ ਸਾਨ ਤੀਰ ਸੇਰੀ, ਨ ਸੇਰੀ ਕਸੇ ਕਸੇ।
 ਨ ਸੇਰੀ ਤੀਰ ਸੇਰੀ, ਨ ਸੇਰੀ ਕਸੇ ਕਸੇ।
 ਸੇਰੀ ਨ ਸਾਨ ਸੇਰੀ, ਸੇਰੀ ਨ ਸੇਰੀ ਦਿਤ ਕਹਿਯਾ।
 ਕਸੇ ਨ ਸਾਨ ਕਸੇ, ਕਸੇ ਨ ਸੇਰੀ ਕਸੇ ਕਸੇ॥

ਸੰਗਤਾ ਸਾਖੀ ੧੭੮੬ ਦੀਵੀ ਦਿਤ ਕਹਿਯਾ।
 'ਸੰਤੋਖ' ਸਾਖੀ ੧੭੮੬ ਦੀਵੀ ਦਿਤ ਕਹਿਯਾ॥
 'ਸਤਨਾਮੁ' ਸਾਖੀ ੧੭੮੬ ਦੀਵੀ ਦਿਤ ਕਹਿਯਾ॥
 'ਸਤਨਾਮੁ' ਸਾਖੀ ੧੭੮੬ ਦੀਵੀ ਦਿਤ ਕਹਿਯਾ॥

me, but

- 1782 Let Gulab Singh himarlati from Jammu
to Dargah - [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible]

- 1803 AD. J. A. Smith wrote "Zur Naturgeschichte" in German.

101789. *Alnus* - *Alnus*

- 13-07-90 - 1st - 1st - 1st

1697. *Amphiprion* *lineatus* *Richardson*

- [illegible]

و با خود میرود که کتاب را وقت خود بخواند یا نه

$$f(x) = \frac{1}{2} \left(\frac{1}{x} + \frac{1}{x^2} \right) + \frac{1}{2} \left(\frac{1}{x} + \frac{1}{x^2} \right) + \frac{1}{2} \left(\frac{1}{x} + \frac{1}{x^2} \right) + \dots$$

ਸੰਤ ਵਿਰਾਗ ਭਾਇ ਕੇ ਜਗੁ ਨੈ ਸਰ ਸਾਫ। ਤੁਹੀ ਯੰਮਤੁ ਧੀ ਕਯਾ ਧੰਧੀ ਮਾਨਸ ਮੋਹੰ॥

[illegible]

of Littleton

निम्नलिखित कृषि वृद्धि योजना के अन्तर्गत

- 1873 A.D. Bright Sabba established at Foreston

- 1875 11 First fermentable wastes started by

Kari Santokh Singh at Amritsar

ਜਗਮ ਨੈਨ ਮੇਰੇ ਨਹੀਂ ਬਹਿੰਦੇ।

ਜਾਨਕ ਜੇਹੇ ਰੂਪ ਰਾਖਾ ਦੇ ਕਰਿ ਮਾਗਮ ਨਹੀਂ ਬਹਿੰਦੇ।

ਬਹੁ ਬਹਿੰਦੀ ਹੀ ਮਾਨ ਨ ਮੰਨਦੇ ਹਰ ਮਨ ਮਨੁ ਬਹੁ ਬਹਿੰਦੇ।

ਕਰ ਕਰ ਸਾਨ 'ਹਤਨ ਹਰਿ' ਗਰੀ, ਜਗਿ ਜਗਦੀ ਪਹਿੰਦੇ।

ਭਰਾ ਭਰਾ ਮਨ ਦਿਕ ਕਰਾ ਸੁਣ ਤੈਨੂੰ ਦਿਲਾਈ ਮਿਲਾਈ।

ਤੂੰ ਜਾਨਾ ਦਸਰਾ ਰੁਖਾਰਾ ਕਰ ਕਰਾ ਮੰਨ ਮਾਪਦੇ ਪਰਾ

ਹਤਨ ਹਰਿ ਹਰਿ (ਕਰ ਪੜ੍ਹਦਾ ॥ ੧॥ ਪ੍ਰਭ ॥

੧੧

(3) कुशी बाते राजी नरम जगधो - पाती वाविते ऐझन ललां
हठवे (तिहुं हं जैराजीनां मडे वसीन पंछीनां इमें मधेपर
विज नांदा ५)।

(ੳ) ਭੁਲੀ ਮਹੀ ਜਿੰਘ ਨੀ ।

(੯) ਸ਼ੀਸ਼ਾ ਵੇਖ ਜਾਇਕੇ ਹਿਰੇ।

“ਸ੍ਰੀ ਨਾਨਕ ਇਤਿਗਮ ਪੁਨੀਤਾ ਕੰਥ ਮਨਮਾ ਕਈ ਮੰ ਗੀਤ ॥੬੭॥

ਪ੍ਰਭ ਸਾਹਿਬ ਉਯੋ ਨੇ ਭਾਈ। ਕਾਛਾ ਅਰ ਕੀਨ ਜਿ ਗੁਰੁ ਰਹਾਈ।

ਤਿਹ ਮਨੁਕਾਰ ਕਈ ਮੈਂ ਕਾਧਾ। ਤਿਹ ਕੀ ਸਾਖ ਸੁਨਹੁ ਤਿਹ ਸਾਧਾ।

ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਗੋਬਿੰਦ ਸਿੰਘ ਜੁਗੀ। ਮੀਨੀ ਸਿੰਘ ਕੁੰਝੇ ਗਾਤਰੁਗੀ॥੧੦॥

ਜਿਹ ਜਿਹੇ ਜਿਥੀ ਨਿਰਬਾਣੀ। ਤਿਹ ਅਨੁਸਾਰ ਕਰਾ ਮੈਂ ਧਰੀ॥

[ठठव पूषण ५: पि: ३०]

(2) Bhai Gurdas 11th var, lives of Phogtāo called

‘ਉਗਤਿ ਰਤਨਾਵਲੀ’ ਜਾਂ ‘ਸਿਖਾਂ ਦੀ ਉਗਤ ਮਾਜ਼’

Had no access to Piratani Jauam Sahbi, as the

date of birth is given Kartika Purnya, and not 3^d of

Beiside; again Sahbi 21/abak got no better becoming

clocks) + Sekli 28 (sh. Fair) Cup of milk containing

(old numbers) not given, which Pl. Santal de Ingh

could have been given.

“ਕੁਠ ਪਸੰਗ ਆਗੇ ਇਸ ਕਰੋ। ਜਿਸ ਬਿਪਿ ਸੁਨਿ ਸੰਤਨ ਤੇ ਜੀਤੋ॥ [੨-੬੦-੫੬

“ਜੇਤਿਕ ਸੁਨੀ ਜਿਥੀ ਪਠਿ ਸਾਗੀ॥ [੨-੬੦-੫੭

(6) ਕੁਠ ਪਸੰਗ ਆਪ ਨੀ ਨੇ ਜਿਕਰ ਕੀਤੇ ਬਜਾਹਾਂ ਦੇ ਵਸਤਾਂ ਪਾਸੇ ਹੀ ਜਾਏ
 ਹਨ। ਜੈਸਾ ਕਿ ਬੁਧ ਸਾਹ ਦੇ ਪਸੰਗ ਵਿਚ ਦਸਦੇ ਹਨ:—

“ਸੰਗਤ ਬੀਤੇ ਆਗੇ ਜੇ ਹਮੇਰੇ ਰਾਗ ਵਿਖਾਇ।

ਬੁਧ ਸਾਹ ਪਸੰਗ ਕੇ ਭਾਖਸੇ ਸਕਸ ਬਨਾਇ॥ [੨-੩੨-੫੬

(7) Bachitra Katak ਦਾ ਮਤਲਬ ਦਸਮੇਸ਼ ਦੇ ਜੁਧਾਂ ਦਾ ਜਿਕਰ
 ਕਰਦਿਆਂ ਦਰਤਿਆ ਹੈ। ਉਹਦੇ ਆਪ ਦੇਸ ਪੰਥੀ ਦਾ ਜਿਕਰ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ।
 ਖਾਸੀ ਵਿਸ਼ਾਹ, ਇਕ ਥਾਂ ਹੈ:—

“ਗੁਰ ਸੀਸਖ ਤੇ ਉਮਾ ਜੁ ਗੁਨੀ। ਰਪਿ ਕੀ ਮਟਕੀ ਜਨ ਮੁਕਾਮ ਹੀ॥ [੨-੨੭-੨੭

ਦੇਖੇ ਵਿਖਾਸ ਪਤੀਤ ਦੇ ਮੁਗਲੀ ਮਾਰੇ ਹਥਾਤ ਥਾਂ ਦਾ ਜਿਹ ਪਾਕੁ ਦੇਨ ਨਸਤਿਕਾਂ॥

(8) Jefferan Katak—ਦਾ ਮਤਲਬ ਦਰਤਿਆ (ਦਸਰਾ ੬ ੩-੨੭) ਵਿਚ।

(9) Ghazab Ghai Katak ਦਸਮੇਸ਼ ਦੇ ਤੇਜੀ ਖੇਤਨ ਦੇ ਪਸੰ ॥

ਜਿਸ ਬਜਾਹ ਹੁਤ ੩ ਅੰਤੁ ੨੭ ਵਿਚ ਦਿਤੀ ਹੈ।

(10) Ghai Jefferan—ਉਹਦੇ ਬਾਹਾਂ ਪਾਸੇ ਵਿਕਾਸ ਬਿਧੇਨੇ ਸੀਤਿਕਾਂ ਨੇ

ਕੀਤੇ, 60 ਕੁਥੀ ਸਮਰਾਜ ਸੀ ਨੇ ੬੦ ੨੬ ਪਸੰਗੀ ੨੪ ਵਿਚ ਦਿਤੇ

ਹਨ। ਕਈ ਸੰਤੋਖ ਲਿਖੇ 60 ਪਸੰਗੀ ਰਾਖਖ ਅੰਤੁ ੬੫ ਵਿਚ

ਦੇਵਿਅ ਸਿੰਘੇ ਸ਼ਰਫਾਰਦ ਇਥੇ ਕੀਖਿਆ ਤੀ:-

‘ਸ਼ਾਹਿ ਬੁਰਦਾਸ ਕੀ ਨਿਜ ਬਾਣੀ। ਧਿਰ ਪਈਹੀ ਸਿਰਿ ਵਰ ਖਾਨੀ।
ਮੇਰੇ ਸਿਰ ਪਈਹੀ ਟਿਤੀਹੀ, ‘ਪਰਮਾਤਮਾ ਕਰਿ ਕੀਰਾ। ਦਿਖਤ ਬਾਂਹਿ ਨ
ਟਿਕੈ ਦਿਰਗਧਿਅ।’ ਤੇਰੇ ਖਿਅਲ ਨੇ ਓਥੇ ਧਮੇ ਦੇ ਵਰ ੨੬ ਪਈਹੀ ੨੧
ਤੇ੨੪ ਦਿਤਾ ਤਨ।

‘ਕਬਿਤ ਸਰਯਾਂ’ ਤੇ ਹੀ ਉਪਰ ਸੰਕੇ ਕਰੀ ਸੰਤੋਖ ਸਿਮਰੇ ਵਰਤੀਆਂ ਤਨ,
ਜਿਸਤ ਕੇ ‘ਜੀਸੇ ਬਹੁਤਾ ਬਿਨਸਤ ਮਾਤ ਮਿਸਰੇ ਕੁਝ ਵੰਧਨ ਕੇ ਬਸ
ਕੁਝ ਬਸ ਨ ਬਧਾਤ ^{translation} ਤੀ।’ ਤੇ ਸ਼ਰਫਾਰਦ ਕੀਤਾ ਤੀ:

ਕਾਇ ਸਤ ਜੀਸੇ ਜਿਸ ਮਾਤ ਮਨ ਕਾਇ ਸੰਜੇ ਪੂਰ ਬਿਨਸਤਾਇ ਮਾਰ
ਵੰਧਨ ਬਕਾਇ ਨਾ। [ਕ ੭-੪-ਸੰ ੨੬੧

(II) *Abdual Khatir*:- ਰਾਮ ਦ, ਸੰਯੁਕਤ, ਸੰ ੨੧੦ ਦਿਨ ੨੬੧ ਕ. ਨ.
ਦੇਖਦੇ ਹਨ ਕਿ ਫੇਰੇ ਸ਼ੁਰੂ ਬਾਇਕਾਂ ਦੇ ਸੁਕਾਂ ਦੇ ਹਾਥ ਫਾੜੀ ਮਖਰੁਨ ਨਬਾ ਕੇ
ਹਰ ਬਰਦੇ ਕੇ, ਹਰ ਸੀ ਹੀਨਾਂ ਸੰਗਤਾਂ ਦਿਨ ਦੇਖਦੇ ਕਾਸੇਨ ਦੀ ਮਾਸਿਮ
ਤੀ। ਕਾੜੀ ਨੂੰ ਹਰ ਸਨਮਾਨ ਬਹੁਤ ਜਿਹਾ ਸੀ। ਦੇਖਤੋਂ ਪਰ ਸਮਰਾ
ਤੀ ਕਿ ਕਰੀ ਜੀ ਦੇ ਹਰ ਤਰ ਇਹ ਹਰ ਪੂਰ ਸਤ ਸੀ ਤੇ ਕਰੀ ਜੀ ਨ
ਬਾਪਤ ਤੀ ਤੀ। [F.N. ਇਹ ਹਰ ਤੇ ਕਾਸਿਮ ਜੀ ਨੂੰ ਫਾੜੀ ਨੇ
ਜੁਲੀ ਜੀ ਹਰ ਦਿਨ ਸੁਖ ਨ ਕੇਵੇ ਤੇ ਕਾੜੀ ਨ ਬਾਪਤ ਹਰ

(12) ਸ਼ਹੀਦੀ ਨਾਮਾ (ਜਲਮ ਨਾਮਾ) ॥ ਦਿਹਾ ਸਮੇਤ ੧੮੩੦-੩੩
 ਦੇ ਲਾਗੇ ਹੀ ਲਿਖਤ ਹੈ (ਸੰ. 1776) ॥ ਕਹੀ ਜੀ ਨੇ ਦੇਸਰਾ
 ਨਾਮ ਨਹੀਂ ਜਿਲਾ ਪਰ ਇਸਦੇ ਮਜ਼ਮੂਨ ਪੰਨਾ ਦੇ ਥਾਂ ਪਰ ਵੇਖੋ
 ਤਾਂ ਸਮੇਤ ਸ਼ਹੀਦੀ ਨਾਮਾ —

੧ ਸ਼ਾਖੀ ੩੦ ਮੰਦਰ ੧	ਮੰਦਰ ੧	ਮੰਦਰ ੧੦	ਮੰਦਰ ੫੦	ਦਿਹਾ
੨ ਸ਼ਾਖੀ ੩੧ ॥ ੨੧ ॥	ਮੰਦਰ ੧	੧-੧੩-੫੧		"
੩ ਸ਼ਾਖੀ ੪੪ ॥ ੧ ॥	ਮੰਦਰ ੧	੧-੪੫-੨		"
੪ ਸ਼ਾਖੀ ੬੦ ॥ ੧ ॥	ਮੰਦਰ ੧	੧-੫੧-੨		"
੫ ਸ਼ਾਖੀ ੬੧ ॥ ੧ ॥	ਮੰਦਰ ੧	੧-੫੨-੨		"
੬ ਸ਼ਾਖੀ ੬੨ ॥ ੧ ॥	ਮੰਦਰ ੧	੧-੫੩-੪੫		"

ਦਿਹਾ ਸ਼ਹੀਦੀ ॥ ਮੰਦਰ ੧ ॥

(13) ਸ਼ਾਖੀ ॥ ਸ਼ਹੀਦੀ ਨਾਮਾ ਦੀ ਨੂੰ ਹੀ ਪੰਨਾ ਹੀ ਦਿਹਾ ਸ਼ਹੀਦੀ
 ੬੧ ਸ਼ਾਖੀ ੩੬, ਸ਼ਾਖੀ ੬੩, ੬੭, ੭੩ ਦਿਹਾ ਸ਼ਹੀਦੀ ਸ਼ਹੀਦੀ ਹੀ ਪੰਨਾ ੩,
 ਮੰਦਰ ੧੦ ਤੋਂ ੧੩ ਤਕ; ੫-੫੫-੩੦; ੫-੧੦-੫੬ ਤੋਂ ੬੭ ਤਕ; ੫-੧੧-੪੮
 ਦਿਹਾ ਸ਼ਹੀਦੀ ॥

ਦੇਸਰਾ ਸ਼ਾਖੀਆਂ ਦਿਹਾ ਕਹੀ ਜੀ ਦੇ ਦਿਹਾ ਤੋਂ ਕਾਰ ਬੀ ਕੁਝ ਹੀ ਹੀ
 ਦਿਹਾ ਸ਼ਹੀਦੀ ॥

(੧੪) ਦਾ ਮਤਿਕ ਮਹਿਮਾ ਪ੍ਰਕਾਸ਼। } ਇਹ ਜਨ ਪਰਾਇਰੇ ਜੀ ਹਨ।

(੧੫) ਪ੍ਰਭੀਆ ਮੇਰਾ ਰਾਜ ਭਿਰਮੀ। } ਅਤੇ ਸਤੁ ਮਾਧੀਆਂ ਕ੍ਰੀਚ ਕ੍ਰੀਚ
 ਮੁਕਤ ਪ੍ਰਕਾਸ਼ ਦਿਤ ਦੇ ਦਿਤੀਆਂ ਹਨ।

(16) Uchhaya - Sthana. ਰਾਮੇ ਗੁਰੂ ਜੀ ਦੇ ਹਜ਼ੂਰ ਜੋ ਕਰੀਆਂ ਦੀ

ਗਨਾ ਹੋਈ ਸੀ ਇਹ ਬ੍ਰੀਚ ਨਿਘੋਤ ਪਰ ਸਿਖੀ ਨਾ ਕੇ ਜੀ ਦੇਖਦਾ
 ਉਨ ਨੇ ਮਨੁ ਭੇਦਿਆ। ਇਸਦਾ ਨਾਂ ਦਿਲਾ ਪਰ ਨਾਂ ਦਿਲਾ ਬਾਗ
 ਪਸਿਆ ਸਿਆ। ਅਨੰਦ ਪੁਰ ਦੀ ਸੁਟ ਦੇਨੇ ਇਹ ਕ੍ਰੋਧ ਵੀ ਬਰਬਾਦ ਭਿਆ।
 ਕਰੀ ਜੀ ਰਖੇ ਹਨ ਵਿਦਿ ੨ ਪਦੇ ਇਸ ਕ੍ਰੋਧ ਦੇ ਬਿਨਾਂ ਅਨੰਦ ਪੁਰ ਰਹਾਏ
 ਸਨ। ਇਨਾਂ ਦਿਨੇ ਗੁਰੂ ਰਾਮ ਦੇ ਛੰਦ ਨਾਂ ਕੇ ਕਰੀ ਜੀ ਨੇ ਉਤ ਪ੍ਰ ਅੰਸੂ ੫੧-੫੨
 ਦਿਤ ਦਿਤੇ ਹਨ ਅਤੇ ਭਖੀ ਕਥਾ ਨਾਨ ਦਿਤੀ ਹੈ॥

How do you
 know?

— (17) ਗੁਰ ਬਿਸਾਨ ਪਾਤਸ਼ਾਹੀ ਦੇ। ਇਹ ਕ੍ਰੋਧ ਅਪਰੇ ਦਿਤ ਦਿਤੇ ਸੱਕ ।

ਤੇ ੧੭੭੫ ਈ - 171੨ ਈ) ਦਾ ਵਿਖਾਸ ਹੈ, ਇਸਨਾ ਦਿਤੀ
 ਕਿ ਗੁਰੂ ਨਾਨਕ ਸਾਹਿਬ ਦੇ ਜੀਵਨ ਦੇ ਦਿਨਾਂ, ਜਿਸੇ ਗੁਰੂ ਨਾਨਕ ਸਾਹਿਬ
 ਜੀ, ਅਤੇ ਗੁਰੂ ਅਰਜਨ ਦੇਵ ਜੀ ਦੇ ਦਿਨਾਂ ਨੂੰ ਹੋਂਦੇ ਹੋਂਦੇ ਹੋਂਦੇ ਹੋਂਦੇ ਹੋਂਦੇ
 ਜਾਗਰਾ ਹੈ, ਤੇ ਸਾਰੇ ਜੀਵਨ ਦੇ ਦਿਨਾਂ ਵਿਚੋਂ ਜਿਸੇ ਗੁਰੂ ਨਾਨਕ ਸਾਹਿਬ
 ਜੀ ਦੇ ਜੀਵਨ ਦੇ ਦਿਨਾਂ ਵਿਚੋਂ ਜਿਸੇ ਗੁਰੂ ਅਰਜਨ ਦੇਵ ਜੀ ਦੇ ਜੀਵਨ ਦੇ

ਆਪਣੇ ਸੁਭਾਵਿਕ ਅੰਤਰਿਕਸ ਵਿਚੋਂ ਉਭਰੀ ਉਭਰੀ
 ਸੋਚ-ਚਿੰਤਾ ਨੇ ਆਪਣੇ ਆਪਣੇ ਰਸਤੇ ਚੁਣ ਲਏ
 ਪਰ ਆਪਣੇ ਹੀ ਅੰਤਰਿਕਸ ਵਿਚੋਂ ਉਭਰੀ ਉਭਰੀ
 ਉਹੀ-ਉਹੀ ਸੋਚ-ਚਿੰਤਾ ਨੇ ਆਪਣੇ ਆਪਣੇ ਰਸਤੇ ਚੁਣ ਲਏ
 ਜਿਹੜੀ ਸੋਚ-ਚਿੰਤਾ ਨੇ ਆਪਣੇ ਆਪਣੇ ਰਸਤੇ ਚੁਣ ਲਏ
 ਜਿਹੜੀ ਸੋਚ-ਚਿੰਤਾ ਨੇ ਆਪਣੇ ਆਪਣੇ ਰਸਤੇ ਚੁਣ ਲਏ
 ਜਿਹੜੀ ਸੋਚ-ਚਿੰਤਾ ਨੇ ਆਪਣੇ ਆਪਣੇ ਰਸਤੇ ਚੁਣ ਲਏ
 ਜਿਹੜੀ ਸੋਚ-ਚਿੰਤਾ ਨੇ ਆਪਣੇ ਆਪਣੇ ਰਸਤੇ ਚੁਣ ਲਏ
 ਜਿਹੜੀ ਸੋਚ-ਚਿੰਤਾ ਨੇ ਆਪਣੇ ਆਪਣੇ ਰਸਤੇ ਚੁਣ ਲਏ
 ਜਿਹੜੀ ਸੋਚ-ਚਿੰਤਾ ਨੇ ਆਪਣੇ ਆਪਣੇ ਰਸਤੇ ਚੁਣ ਲਏ

ਇਹ ਗੁਰੂ ਜੋਂ ਅਸਲੀ ਗੁਰੂ
 ਬਿਨਾਸ ਪਰ, ਆਪਣੇ ਤੋਹ ਤਾਂ ਅਧਰੂ ਨਹੀਂ। ਇਹ ਗੁਰੂ ਗੁਰੂ ਗੁਰੂ ਬਿਨਾਸ
 ਅਗਲਾ ਸੋਚ-ਚਿੰਤਾ ਦੇ ਰਸਤੇ ਚੁਣ ਲਏ। ਜਿਹੜੀ ਸੋਚ-ਚਿੰਤਾ ਦੇ ਰਸਤੇ ਚੁਣ ਲਏ
 1900
 1943
 ਅਸੂ 1900 ਵਿਚ ਤੋਹਿਲਾ। ਇਹ ਉਹ ਸਭਾ ਜੀ ਕਿ ਗੁਰੂ ਪ੍ਰਤਾਪ ਸੂਰਜ ਦੇ
 ਅੰਤਰਿਕਸ ਵਿਚੋਂ ਉਭਰੀ ਸੋਚ-ਚਿੰਤਾ ਨੇ ਆਪਣੇ ਆਪਣੇ ਰਸਤੇ ਚੁਣ ਲਏ।
 ਜਿਹੜੀ ਸੋਚ-ਚਿੰਤਾ ਨੇ ਆਪਣੇ ਆਪਣੇ ਰਸਤੇ ਚੁਣ ਲਏ।
 ਜਿਹੜੀ ਸੋਚ-ਚਿੰਤਾ ਨੇ ਆਪਣੇ ਆਪਣੇ ਰਸਤੇ ਚੁਣ ਲਏ।
 ਜਿਹੜੀ ਸੋਚ-ਚਿੰਤਾ ਨੇ ਆਪਣੇ ਆਪਣੇ ਰਸਤੇ ਚੁਣ ਲਏ।
 ਜਿਹੜੀ ਸੋਚ-ਚਿੰਤਾ ਨੇ ਆਪਣੇ ਆਪਣੇ ਰਸਤੇ ਚੁਣ ਲਏ।
 ਜਿਹੜੀ ਸੋਚ-ਚਿੰਤਾ ਨੇ ਆਪਣੇ ਆਪਣੇ ਰਸਤੇ ਚੁਣ ਲਏ।
 ਜਿਹੜੀ ਸੋਚ-ਚਿੰਤਾ ਨੇ ਆਪਣੇ ਆਪਣੇ ਰਸਤੇ ਚੁਣ ਲਏ।

ਤੇ ਕਈ ਨੀ ਕਾਜਨ ਨ ਪਾਸਕਾ ਕੁਰਬਾਨੀ ॥ ੧੩ ॥

ਨਮੁਨੇ ਜਈ ਤੇਰੇ:—

ਜੀ ॥ ਪੇਟ ਵਿਚ ਕੁਝ ਭਾਗ ॥ ੧੧-੩੩ ॥ ਜੇ ਸਿਖਾਇ ੮-੫੮੯ ॥

ਕੁਰਬਾਨੀ ਕੁਰਬਾਨੀ ਕੁਰਬਾਨੀ ॥ ੧੨-੧੩-੧੪ ॥ ਜੇ ੮-੬੯ ॥

ਮੇਰੇ ਜਗਤ ਨਾਮ ਕਰਨਾ ॥ ੧੫ ॥

ਇਸ ਪੁਰਾਣ ਦੇ ਕਈ ਪੁਰਾਣ ॥ ੧੬ ॥ ਜੇ ਸਿਖਾਇ ੮-੫੮੯ ॥
ਕੁਰਬਾਨੀ ਦੇ ਜੇਥੇ ਹੋ ॥ ੧੭ ॥ ਜੇ ਸਿਖਾਇ ੮-੫੮੯ ॥
ਜੀ ॥ ਜੇ ਚੰਗੇ ਕਾਜ ॥ ੧੮ ॥ ਜੇ ਸਿਖਾਇ ੮-੫੮੯ ॥

F.N. ਕੁਰਬਾਨੀ ਜੇ ਪਾਸੀ ਨੇ ਸਿਖਾਇ:— ਕੁਰਬਾਨੀ ਦੀ
"ਕਾਥੀ" ॥ ੧੯ ॥ ਜੇ ਸਿਖਾਇ ੮-੫੮੯ ॥
ਜੇ ਸਿਖਾਇ ੮-੫੮੯ ॥ ੨੦ ॥ ਜੇ ਸਿਖਾਇ ੮-੫੮੯ ॥
ਜੇ ਸਿਖਾਇ ੮-੫੮੯ ॥ ੨੧ ॥ ਜੇ ਸਿਖਾਇ ੮-੫੮੯ ॥
ਜੇ ਸਿਖਾਇ ੮-੫੮੯ ॥ ੨੨ ॥ ਜੇ ਸਿਖਾਇ ੮-੫੮੯ ॥
ਜੇ ਸਿਖਾਇ ੮-੫੮੯ ॥ ੨੩ ॥ ਜੇ ਸਿਖਾਇ ੮-੫੮੯ ॥

18. *...*

ਇਹ ਸਮਾਂ ੧੯੫੫ = ੧੯੫੫/੧੯੫੫, ਜੇ ਸਿਖਾਇ ੮-੫੮੯ ॥
ਜੇ ਸਿਖਾਇ ੮-੫੮੯ ॥ ੨੪ ॥ ਜੇ ਸਿਖਾਇ ੮-੫੮੯ ॥

੨੦੦੦ (੨੦੦੦) ਦੀ ਸ਼੍ਰੇਣੀ ਵਿੱਚ ੨੦੦੦ ਦੀ ਸ਼੍ਰੇਣੀ ਵਿੱਚ ੨੦੦੦ ਦੀ ਸ਼੍ਰੇਣੀ ਵਿੱਚ
 ੨੦੦੦ ਦੀ ਸ਼੍ਰੇਣੀ ਵਿੱਚ ੨੦੦੦ ਦੀ ਸ਼੍ਰੇਣੀ ਵਿੱਚ ੨੦੦੦ ਦੀ ਸ਼੍ਰੇਣੀ ਵਿੱਚ
 ੨੦੦੦ ਦੀ ਸ਼੍ਰੇਣੀ ਵਿੱਚ ੨੦੦੦ ਦੀ ਸ਼੍ਰੇਣੀ ਵਿੱਚ ੨੦੦੦ ਦੀ ਸ਼੍ਰੇਣੀ ਵਿੱਚ

ਮੱਥਾ ਘੋਰ ਸੁਰੰਗ ਨਾਲ ਘੁਰਾ ਕੇ ਨਿਰੰਕਾਰ ਦੇ ਪਾਸੇ ਸੁਰੰਗ ਸੁਰੰਗ ਦੇ
 ਸੁਰੰਗ ਦੇ ਸੁਰੰਗ ਦੇ ਸੁਰੰਗ ਦੇ ਸੁਰੰਗ ਦੇ ਸੁਰੰਗ ਦੇ ਸੁਰੰਗ ਦੇ ਸੁਰੰਗ ਦੇ

੨੦੦੦ ਦੀ ਸ਼੍ਰੇਣੀ ਵਿੱਚ ੨੦੦੦ ਦੀ ਸ਼੍ਰੇਣੀ ਵਿੱਚ ੨੦੦੦ ਦੀ ਸ਼੍ਰੇਣੀ ਵਿੱਚ
 ੨੦੦੦ ਦੀ ਸ਼੍ਰੇਣੀ ਵਿੱਚ ੨੦੦੦ ਦੀ ਸ਼੍ਰੇਣੀ ਵਿੱਚ ੨੦੦੦ ਦੀ ਸ਼੍ਰੇਣੀ ਵਿੱਚ
 ੨੦੦੦ ਦੀ ਸ਼੍ਰੇਣੀ ਵਿੱਚ ੨੦੦੦ ਦੀ ਸ਼੍ਰੇਣੀ ਵਿੱਚ ੨੦੦੦ ਦੀ ਸ਼੍ਰੇਣੀ ਵਿੱਚ

੨੦੦੦ ਦੀ ਸ਼੍ਰੇਣੀ ਵਿੱਚ ੨੦੦੦ ਦੀ ਸ਼੍ਰੇਣੀ ਵਿੱਚ ੨੦੦੦ ਦੀ ਸ਼੍ਰੇਣੀ ਵਿੱਚ
 ੨੦੦੦ ਦੀ ਸ਼੍ਰੇਣੀ ਵਿੱਚ ੨੦੦੦ ਦੀ ਸ਼੍ਰੇਣੀ ਵਿੱਚ ੨੦੦੦ ਦੀ ਸ਼੍ਰੇਣੀ ਵਿੱਚ
 ੨੦੦੦ ਦੀ ਸ਼੍ਰੇਣੀ ਵਿੱਚ ੨੦੦੦ ਦੀ ਸ਼੍ਰੇਣੀ ਵਿੱਚ ੨੦੦੦ ਦੀ ਸ਼੍ਰੇਣੀ ਵਿੱਚ

اب قلم نام کاٹا گیا ہے۔
 (20-2-2) میں نے یاد اور نام کاٹا گیا ہے۔
 اندر پورے ایک تریس میں ساڑھے سات سال اور پندرہ روز کے بعد
 اس طرح ہر گزرت کر مال کے بیوی کے ساتھ ایک گاؤں (دوڑ) کے قریب
 انہیں قتل کر دیے گئے۔

(19) میری ۱۲ بھائیوں میں سے ایک بھائی نے میری پتی سے

(19) میری ۱۲ بھائیوں میں سے ایک بھائی نے میری پتی سے
 (19) میری ۱۲ بھائیوں میں سے ایک بھائی نے میری پتی سے
 (19) میری ۱۲ بھائیوں میں سے ایک بھائی نے میری پتی سے

(20) میری ۱۲ بھائیوں میں سے ایک بھائی نے میری پتی سے

(20) میری ۱۲ بھائیوں میں سے ایک بھائی نے میری پتی سے

(21) Stray leaves from an old manuscript of
 Jawahar Lal - leave number 111 - talk with Harishan

ਰਵੀ ਸੀ ਦੇ ਰਵਿਤਾ ਤੇ ਰਵੀ

ਸਭ ਪੁਰਾਣ ਦੀ ਵੇਲੀ ਵਿਖੇ ਰਹੇ ਬਿਜ ਭਾਸ਼ਾ ਤੇ। ਇਸ ਵੇਲੀ
 ਵਿਚ ਸਿੱਖ ਵੀ ਮਾਰਾ ਰਹਿੰਦੇ ਰਹੇ ਰੋਗ ਤੇ ਪੰਜਾਬ ਵਿਚ
 ਮੌਨ ਦਿ ਹਿੰਦੂਆਂ ਦੀ ਭਾਸ਼ਾ ਰਹੀ ਤੇ। ਰਵੀ ਸੀ ਦੀ ਭਾਸ਼ਾ ਦਿ
 ਤੇ। ਮੌਨ ਵਿਤੇ ਵਿਤੇ ਤੇ ਤੇ ਦੇ ਹਿੰਦੀ ਦੇ ਰਵੇ ਸੀ ਤੇ ਤੇ
 ਵੇਲੀ ਦਰਾਂ ਪਰ ਪੰਜਾਬੀ ਦਾ ਹੀ ਮਾਯਿਮਾ ਤੇ। ਪਰ ਵੇਲੀ ਦੀ
 ਚੰਦਰ, ਮਾਯਾ ਰਹੇ ਤੇ ਬਿਜਾਨ ਦਾ ਤੀਕ ਬਿਜ ਭਾਸ਼ਾ ਦਾ ਤੇ।

How King's name was a manuscript copy

1919
51

1962

1912
87

1955

of 1719, name was a manuscript copy of 1712.

The original of this manuscript is in the possession of

the Government of India, New Delhi, and is now in the possession of

On a leaf written in beautiful high-cursive hand,
 found by this King's story; Ganda Singh (proprietor
 of foundation) is given briefly, & while it is found
 very much extended in Suraj Ratan, this
 means be improved upon it later

تو کی کتابیں لکھنے والے کا یہی طریقہ ہے کہ پہلے جو - جو عبارت
 بدل دیتے + اور جو تو کی طرف سے ہے - وہ کہتے ہیں

੨੬। ਸ੍ਰੀ ਤੇਜ ਸਿੰਘ ਜੀ ਦਾ ਜੀਵਨ।

(ਭਾਈ ਵੀ. ਸਿੰਘ ਦੀ ਰਿਤਾਵਤੀ)

‘ਨਰ ਦੀ ਸਰਾਂ’ ਤਰਨ ਤਾਰਨੇ ਸੁਗਤ ਰਖ ਨ ਪੈਵੇ ਕਚਾਰ ਮੀਨ
ਏਸੀ। ਇਹ ਉਥੇ ਥਾਂ ਤੇ ਜਿਥੇ ਤਰਨ ਤਾਰਨੇ ਸੁਗਤ ਦੇ ਗੁਰਦੁਆਰੇ ਨਈ
ਬਲੀਆਂ ਦਿਨਾਂ ਨਰੀਨ ਦਾ ਪਤਾ ਲਗੀ ਰੀਨ ਮੇਰੇ ਮਲੀ ਰਾਏ ਸੋ
ਗਿਆਸੀ ਅਤੇ ਉਥੇ ਇਹ ਸਰਾਂ ਅਤੇ ਮਧੇ ਮਗਨ ਆਦਿ ਸੁਰਦੇ
ਸਨ ਤੇ ਸੁਰ ਸਾਹਿਬ ਜੀ ਨੇ ਤੇਰੇ ਸੁਰਸਾਹਿਬਾਨੀ ਵਿਚ ਸਾਫ਼ ਕੇਰੀ
ਜਿਥੇ ਏਸੀ ਜੋ ਇਹੋ ਦਿਨਾਂ ਜਿਆਦੇ ਮੋਰਚੇ ਨੇ ਸੁਆਏਕੀ ਜੋ
ਗਿਆਸ ਵਿਚ ਪੰਥ ੧੮੨੩ ਦੇ ਨਗ ਪਥ ਜਿਥਾਂ ਨੇ ਪੂਰੀ ਕੀਤੀ ਸਰਦ
ਜਸਾਸਿੰਘ ਰਖਾਵੀਏ ਤੇ ਸਰਦਾ ਬੁਧਸਿੰਘ ਟੰਗਾਪੁਰੀਏ ਨੇ। ਚਾਰੀ
ਤਰਨ ਤਾਰਨੇ ਸੁਗਤ, ਪ੍ਰਕਰਮਾ ਤੇ ਮੰਦਰ ਦੀ ਨਈਂ ਸੇਵਾ ਮਗਰਾਜ
ਰੀਤੀ ਤਸਿੰਘ ਤੇ ਕੇਰੇ ਰੋਜਿਗਤ ਸਿੰਘ ਨੇ ਜਿਥੇ ਚਾਹੀ। ਮੁਗਰਾ
ਕੇਰੇ ਰੋਜਿਗਤ ਸਿੰਘ ਨੇ ਕਰਾਹਿਆ।

ਦੇਖੇ ਪਿਠ ਨਰ ਦੀ ਸਰਾਂ ਸੁਰਾਂ ਕੇਰੇ ਸਿੰਘ ਕੀਰੇ ਤੇਰਿਆ।
ਦੇਖੇ ਮਾਪਣੀ ਜਿਥੀ ਆਤ ਸਰੀ ਕਰਾਹ ਕੀਤੀ ਤੇ ਕੇਰੇ ਕੇਰੇ
ਸਰਾਂ ਸਰਾਂ ਜੀ ਤੇ ਪੂਰਾ ਕਰਾਹੀ ਨਾਨ ਕੀਰੇ ਤੇਰਿਆ ਕੀ ਦੇਖੇ
ਕੇਰੇ ਸਰਾਂ ਕੀ ਥਾਂ ਕੇਰੇ ਸਰਾਂ ਕੀ ਸਰਾਂ ਕੀਰੇ ਕੇਰੇ
ਕੀਰੇ ਕੀਰੇ, ਦੇਖੇ ਕੇਰੇ ਕੇਰੇ ਕੇਰੇ ਕੇਰੇ ਕੇਰੇ
ਦੇਖ ਨਰ ਦੀ ਸਰਾਂ ਕੇਰੇ ਕੀਰੇ ਕੀਰੇ ਕੇਰੇ ਕੇਰੇ ਕੇਰੇ

ਸ੍ਰੀ ਤੇਜ ਸਿੰਘ ਜੀ ਦਾ ਜੀਵਨ।
ਭਾਈ ਵੀ. ਸਿੰਘ ਦੀ ਰਿਤਾਵਤੀ।
ਪੰਨਾ ੨੬।

260

ਕਰਤ ਹੋਏ ਸੰਗਤ ੧੮੮੦ ਦੇ ਸੰਨ ਵਿੱਚ ਸੰਗਤਾਂ ਨੇ ਸੋਧਿਤ
 ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਮਾਮਲਾ ਪਾਸ ਕਰਵਾਇਆ ਸੀ। ਸੰਗਤ ਉਦਾਹਰਣ ਵਿੱਚ ਦੀ
 ਭਾਗ ਵਿੱਚ ਵਿਸ਼ਾਖਾ ਵਿੱਚ ਇਹ ਸੰਗਤ ਮਾਛਰਾ ਦੀ ਅਤੇ ਇਹ
 ਸੰਗਤ ਦੀ ਭਾਗ ਅਤੇ ਉਹੀ ਦੇਸ਼ ਵਿੱਚ ਦੀ ਅਤੇ ਇਹ
 ਦੇਸ਼ ਵਿਸ਼ਾਖਾ ਵਿੱਚ ਦੀ ਸੰਗਤ ਅਤੇ ਉਹੀ ਦੇਸ਼ ਵਿੱਚ ਦੀ ਅਤੇ
 ਉਹੀ ਦੇਸ਼ ਵਿੱਚ ਉਹੀ ਦੇਸ਼ ਵਿੱਚ ਉਹੀ ਦੇਸ਼ ਵਿੱਚ ਉਹੀ ਦੇਸ਼ ਵਿੱਚ
 ਉਹੀ ਦੇਸ਼ ਵਿੱਚ ਉਹੀ ਦੇਸ਼ ਵਿੱਚ ਉਹੀ ਦੇਸ਼ ਵਿੱਚ ਉਹੀ ਦੇਸ਼ ਵਿੱਚ

ਦੇਸ਼ ਦੀ ਸੰਗਤ ਨੇ 'ਸੰਗਤ' ਦੇ ਸੰਗਤਾਂ ਨੇ 'ਸੰਗਤ' ਦੇ
 ਸੰਗਤਾਂ ਨੇ 'ਸੰਗਤ' ਦੇ ਸੰਗਤਾਂ ਨੇ 'ਸੰਗਤ' ਦੇ ਸੰਗਤਾਂ ਨੇ
 ਸੰਗਤ ੧੮੮੮ ਵਿੱਚ ਸੰਗਤਾਂ ਨੇ 'ਸੰਗਤ' ਦੇ ਸੰਗਤਾਂ ਨੇ
 ਸੰਗਤ ੧੮੮੮ ਵਿੱਚ ਸੰਗਤਾਂ ਨੇ 'ਸੰਗਤ' ਦੇ ਸੰਗਤਾਂ ਨੇ
 ਸੰਗਤ ੧੮੮੮ ਵਿੱਚ ਸੰਗਤਾਂ ਨੇ 'ਸੰਗਤ' ਦੇ ਸੰਗਤਾਂ ਨੇ

ਸੰਗਤ ਸੰਗਤਾਂ ਨੇ 'ਸੰਗਤ' ਦੇ ਸੰਗਤਾਂ ਨੇ 'ਸੰਗਤ' ਦੇ
 ਸੰਗਤਾਂ ਨੇ 'ਸੰਗਤ' ਦੇ ਸੰਗਤਾਂ ਨੇ 'ਸੰਗਤ' ਦੇ ਸੰਗਤਾਂ ਨੇ
 ਸੰਗਤਾਂ ਨੇ 'ਸੰਗਤ' ਦੇ ਸੰਗਤਾਂ ਨੇ 'ਸੰਗਤ' ਦੇ ਸੰਗਤਾਂ ਨੇ
 ਸੰਗਤਾਂ ਨੇ 'ਸੰਗਤ' ਦੇ ਸੰਗਤਾਂ ਨੇ 'ਸੰਗਤ' ਦੇ ਸੰਗਤਾਂ ਨੇ
 ਸੰਗਤਾਂ ਨੇ 'ਸੰਗਤ' ਦੇ ਸੰਗਤਾਂ ਨੇ 'ਸੰਗਤ' ਦੇ ਸੰਗਤਾਂ ਨੇ

ਸ਼ਬਦ = ਕ੍ਰਿਪਾਨਚਰਨ = Kripil Chalan

ੴ ਸਤਿਗੁਰ ਪ੍ਰਸਾਦਿ ॥ ੧॥ ੧੩੮੦

ਕਾਗਿਰ ਪੁਰਾਨਾਂ ਦੇ ਭੇ ਜੋ ਕੋ ਭੀਖਿ ਕਿਹੁ ॥ ੧੧੦॥
ਕਾਗਿਰ ਪੁਰਾਨਾਂ ਦੇ ਭੇ ਜੋ ਕੋ ਭੀਖਿ ਕਿਹੁ ॥ ੧੧੦॥
ਕੋ ਭੀਖਿ ਕਿਹੁ ॥

ਦੇਸਤੋ ਜਿਥੇ ਕੋ ਭੀਖਿ ਕਿਹੁ ॥ ੧੧੦॥
ਦੇਸਤੋ ਜਿਥੇ ਕੋ ਭੀਖਿ ਕਿਹੁ ॥ ੧੧੦॥
ਦੇਸਤੋ ਜਿਥੇ ਕੋ ਭੀਖਿ ਕਿਹੁ ॥ ੧੧੦॥
ਦੇਸਤੋ ਜਿਥੇ ਕੋ ਭੀਖਿ ਕਿਹੁ ॥ ੧੧੦॥

“ਕੁੰਨੇ ਕੇ ਕੁੰਨੇ, ਕੋ ਭੀਖਿ ਕਿਹੁ ॥ ੧੧੦॥
ਕੁੰਨੇ ਕੇ ਕੁੰਨੇ, ਕੋ ਭੀਖਿ ਕਿਹੁ ॥ ੧੧੦॥

ਘਰੇ ਘਰੇ, ਕੋ ਭੀਖਿ ਕਿਹੁ ॥ ੧੧੦॥
ਘਰੇ ਘਰੇ, ਕੋ ਭੀਖਿ ਕਿਹੁ ॥ ੧੧੦॥
ਘਰੇ ਘਰੇ, ਕੋ ਭੀਖਿ ਕਿਹੁ ॥ ੧੧੦॥
ਘਰੇ ਘਰੇ, ਕੋ ਭੀਖਿ ਕਿਹੁ ॥ ੧੧੦॥
ਘਰੇ ਘਰੇ, ਕੋ ਭੀਖਿ ਕਿਹੁ ॥ ੧੧੦॥
ਘਰੇ ਘਰੇ, ਕੋ ਭੀਖਿ ਕਿਹੁ ॥ ੧੧੦॥
ਘਰੇ ਘਰੇ, ਕੋ ਭੀਖਿ ਕਿਹੁ ॥ ੧੧੦॥
ਘਰੇ ਘਰੇ, ਕੋ ਭੀਖਿ ਕਿਹੁ ॥ ੧੧੦॥
ਘਰੇ ਘਰੇ, ਕੋ ਭੀਖਿ ਕਿਹੁ ॥ ੧੧੦॥
ਘਰੇ ਘਰੇ, ਕੋ ਭੀਖਿ ਕਿਹੁ ॥ ੧੧੦॥

ਪਾਤ ਪਾਤਿਸਾਹੀ ਦੇ ਪ੍ਰਭੂ ਦੇ ਦੁਆਰਾ ਪਿਤਾਨਾਂ ਨੂੰ ਮਿਲੇ
ਦੇਸਾਂ ਦੇ ਪਾਤ ਨੂੰ ਦਿਖਾਇਆ।

ਨਿਰੰਕਾਰ ਪ੍ਰਭੂ ਦੇ ਅੰਤਰਿ ਮੇਰਾ ਮਨ ਹੋਇਆ ਨੂੰ ਮਾਨੀ
ਹੋਰ ਨਾ ਮਾਨੀ, ਨਾ ਮਾਨੀ ਨਾ ਮਾਨੀ ਪਾਤ ਨੂੰ ਮਾਨੀ -

ਇਹ ਜਿਸ ਮਨ ਦੇ ਪ੍ਰਭੂ ਦੇ ਅੰਤਰਿ ਮੇਰਾ ਮਨ ਹੋਇਆ ਨੂੰ ਮਾਨੀ
ਦੇਸਾਂ ਦੇ ਪਾਤ ਨੂੰ ਦਿਖਾਇਆ।

ਪ੍ਰਭੂ ਦੇ ਅੰਤਰਿ ਮੇਰਾ ਮਨ ਹੋਇਆ ਨੂੰ ਮਾਨੀ
ਦੇਸਾਂ ਦੇ ਪਾਤ ਨੂੰ ਦਿਖਾਇਆ।

ਪ੍ਰਭੂ ਦੇ ਅੰਤਰਿ ਮੇਰਾ ਮਨ ਹੋਇਆ ਨੂੰ ਮਾਨੀ
ਦੇਸਾਂ ਦੇ ਪਾਤ ਨੂੰ ਦਿਖਾਇਆ।

ਪ੍ਰਭੂ ਦੇ ਅੰਤਰਿ ਮੇਰਾ ਮਨ ਹੋਇਆ ਨੂੰ ਮਾਨੀ
ਦੇਸਾਂ ਦੇ ਪਾਤ ਨੂੰ ਦਿਖਾਇਆ।

ਪ੍ਰਭੂ ਦੇ ਅੰਤਰਿ ਮੇਰਾ ਮਨ ਹੋਇਆ ਨੂੰ ਮਾਨੀ
ਦੇਸਾਂ ਦੇ ਪਾਤ ਨੂੰ ਦਿਖਾਇਆ।

ਪ੍ਰਭੂ ਦੇ ਅੰਤਰਿ ਮੇਰਾ ਮਨ ਹੋਇਆ ਨੂੰ ਮਾਨੀ
ਦੇਸਾਂ ਦੇ ਪਾਤ ਨੂੰ ਦਿਖਾਇਆ।

ਪ੍ਰਭੂ ਦੇ ਅੰਤਰਿ ਮੇਰਾ ਮਨ ਹੋਇਆ ਨੂੰ ਮਾਨੀ
ਦੇਸਾਂ ਦੇ ਪਾਤ ਨੂੰ ਦਿਖਾਇਆ।

[illegible]

ਪਠਾਤ ਜਾਈ।

ਕਦੀਲੀ ਰੁਪਸ ਵੇਚਨ ਮੁਹਾਰੇ ਜਾਤੇ ਕੱਢੇ ਕਦੀਲੀ (ਜਾਂ
ਧੁਈ) ਟੇਕਾ ੨ ਜੀ ਪੈਸਾ ੧੬੦੦ ਇਹ ਰੁਕਾਤ ਕੱਢਾਏ, ਮੁਕਾ
ਮੁਕਾਸ਼ ਦੇ ਮੁਕਾਸ਼ ਤੇ। ਇਹ ਕੱਢੇ ਪਿਛੋਂ। ਮੁਕਾਸ਼ ਪੁਕਾਸ਼
ਕਾਨ ੧੬੦੦ ਇਹ ਮੁਕਾਸ਼ ਜੀ ਮੁਕਾਸ਼ ਵੇਚਨ ਦੀ ਸੁਟ
ਤੇ ਮੁਕਾਸ਼ ਮੁਕਾਸ਼ ੧੬੦੦ ਇਹ ਮੁਕਾਸ਼ ਜੀ।
ਪਿਛੋਂ ਪਿਛੋਂ ਪਿਛੋਂ ਪਿਛੋਂ ਪਿਛੋਂ ਪਿਛੋਂ ਪਿਛੋਂ ਪਿਛੋਂ ਪਿਛੋਂ ਪਿਛੋਂ

What Mai ...
...

ਕੁਝ ਕੁਝ ਜਾਤੇ ਜਾ ਜਾਤੇ। ਕੁਝ ਕੁਝ ਕੁਝ ਕੁਝ ਜਾਤੇ ਜਾਤੇ।
੬੦ ਕੁਝ ਕੁਝ ਜਾਤੇ ਜਾ ਜਾਤੇ। ਕੁਝ ਕੁਝ ਕੁਝ ਕੁਝ ਕੁਝ ਕੁਝ। ੧੪॥
ਕੁਝ ਕੁਝ ਕੁਝ ਕੁਝ ਕੁਝ। ਕੁਝ ਕੁਝ ਕੁਝ ਕੁਝ ਕੁਝ ਕੁਝ।
ਕੁਝ ਕੁਝ ਕੁਝ ਕੁਝ ਕੁਝ। ਕੁਝ ਕੁਝ ਕੁਝ ਕੁਝ ਕੁਝ ਕੁਝ। ੧੫॥
ਕੁਝ ਕੁਝ ਕੁਝ ਕੁਝ ਕੁਝ। ਕੁਝ ਕੁਝ ਕੁਝ ਕੁਝ ਕੁਝ ਕੁਝ।
ਕੁਝ ਕੁਝ ਕੁਝ ਕੁਝ ਕੁਝ। ਕੁਝ ਕੁਝ ਕੁਝ ਕੁਝ ਕੁਝ ਕੁਝ। ੧੬॥

॥ - ॐ नमो भगवते वासुदेवाय ॥
 ॥ श्रीगणेशाय नमः ॥
 ॥ श्रीगणेशाय नमः ॥
 ॥ श्रीगणेशाय नमः ॥

॥ ॐ नमो भगवते वासुदेवाय ॥
 ॥ श्रीगणेशाय नमः ॥
 ॥ श्रीगणेशाय नमः ॥
 ॥ श्रीगणेशाय नमः ॥

ਸਿਧੇਸ ਸਿਖ ਗਾਗਰਾਂ ਕਾ ਤੇ ~~ਜਸ ਮੇਸੀ~~ ਭਿਜ ਜਾਏ ਦਿਲ ਜੀ ਦੇ
 ਸਿਰ ਮੇਰ ਸਿਖ ਗੁਰੂ ਗਾਗਰਾਂ, ਨੇ ਮੇਰਾ ਮੇਰਾ ਮੇਰਾ ਸਿਖ
 ਗੁਰੂ ਮੇਰਾ ਗਾਗਰਾਂ ਤੇ ਮੇਰਾ ਗਾਗਰਾਂ, ਮੇਰਾ ਗਾਗਰਾਂ
 ਮੇਰਾ ਗਾਗਰਾਂ ਸਿਖ ਗੁਰੂ ਗਾਗਰਾਂ ਜੀ ਦੇ ਮੇਰਾ ਗਾਗਰਾਂ
 ਸੀ ਮੇਰਾ ਗਾਗਰਾਂ ਧਰ ਮੇਰਾ ਮੇਰਾ ਗਾਗਰਾਂ ਨੇ ਮੇਰਾ ਤੇ ਮੇਰਾ
 ਤੇ ਸਿਧੇਸ ਮੇਰਾ ਗਾਗਰਾਂ। ਸਿਖ ਜਾਗੀ ਤੇ ਮੇਰਾ ਮੇਰਾ ਗਾਗਰਾਂ
 ਤੇ ਮੇਰਾ ਗਾਗਰਾਂ ਨੇ ਸਿਖ ਮੇਰਾ ਗਾਗਰਾਂ ਮੇਰਾ ਗਾਗਰਾਂ। ਮੇਰਾ ਗਾਗਰਾਂ
 ਮੇਰਾ ਗਾਗਰਾਂ ਮੇਰਾ ਗਾਗਰਾਂ ਮੇਰਾ ਗਾਗਰਾਂ ਸਿਖ ਮੇਰਾ ਗਾਗਰਾਂ
 ਮੇਰਾ ਗਾਗਰਾਂ ਮੇਰਾ ਗਾਗਰਾਂ ਮੇਰਾ ਗਾਗਰਾਂ ਮੇਰਾ ਗਾਗਰਾਂ ਮੇਰਾ ਗਾਗਰਾਂ
 ਮੇਰਾ ਗਾਗਰਾਂ ਮੇਰਾ ਗਾਗਰਾਂ ਮੇਰਾ ਗਾਗਰਾਂ ਮੇਰਾ ਗਾਗਰਾਂ ਮੇਰਾ ਗਾਗਰਾਂ
 ਮੇਰਾ ਗਾਗਰਾਂ ਮੇਰਾ ਗਾਗਰਾਂ ਮੇਰਾ ਗਾਗਰਾਂ ਮੇਰਾ ਗਾਗਰਾਂ ਮੇਰਾ ਗਾਗਰਾਂ
 ਮੇਰਾ ਗਾਗਰਾਂ ਮੇਰਾ ਗਾਗਰਾਂ ਮੇਰਾ ਗਾਗਰਾਂ ਮੇਰਾ ਗਾਗਰਾਂ ਮੇਰਾ ਗਾਗਰਾਂ
 ਮੇਰਾ ਗਾਗਰਾਂ ਮੇਰਾ ਗਾਗਰਾਂ ਮੇਰਾ ਗਾਗਰਾਂ ਮੇਰਾ ਗਾਗਰਾਂ ਮੇਰਾ ਗਾਗਰਾਂ

ਮੇਰੀ ਦੇ ਮੇਰੀ ਸਿਖ ਗਾਗਰਾਂ ਮੇਰੀ ਜੀ ਦੇ ਮੇਰੀ ਦੇ ਮੇਰੀ ਦੇ ਮੇਰੀ ਦੇ
 ਮੇਰੀ ਸਿਖ ਗਾਗਰਾਂ ਮੇਰੀ ਸਿਖ ਗਾਗਰਾਂ ਮੇਰੀ ਸਿਖ ਗਾਗਰਾਂ ਮੇਰੀ ਸਿਖ ਗਾਗਰਾਂ
 ਮੇਰੀ ਸਿਖ ਗਾਗਰਾਂ ਮੇਰੀ ਸਿਖ ਗਾਗਰਾਂ ਮੇਰੀ ਸਿਖ ਗਾਗਰਾਂ ਮੇਰੀ ਸਿਖ ਗਾਗਰਾਂ
 On the other side

ਮੇਰੀ ਸਿਖ ਗਾਗਰਾਂ ਮੇਰੀ ਸਿਖ ਗਾਗਰਾਂ ਮੇਰੀ ਸਿਖ ਗਾਗਰਾਂ ਮੇਰੀ ਸਿਖ ਗਾਗਰਾਂ

"

ਤੇ ਹੋ ਗਏ ਸਨ ਉਸੇ ਸਮੇਂ ੧੮੮੩.
 The matter of fact the Sikh Gyano did
 not consider Sikh Dharma as anything
 different from Hinduism, but only its
 culmination. The national heroes and Hindu
 gods & goddesses were as much theirs
 as of Hindus.

There was a conversion of high caste
 Hindus on an extensive scale in Sikh
 times & those people brought their ideas
 & superstitions with them. ~~For~~ The Sikh
 faith was only a superstructure on
 old foundation of them, like building
 a church on a Hindu temple platform.
 Hence.

"

ਦੀ ਹੋ ਗਈ ਸੀ ਉਸੇ ਸਮੇਂ ੧੮੮੩ ਸਾਲ ਵਿਚ ਹੋ ਗਈ ਸੀ

ਸਰਗ ਸਾਹਿਬੇ ਸਨ ਤੇ ਚਿਤਾਂ ਦੇ ਸਿਰ ਤੇ ਸਾਹਿਬ ਸੇ (ਚਿਤਾਂ)
 ਦਾ ਕੀਤਾ ਸਾਹਿਬ ਸੇ। ਇਹ ਸਾਹਿਬ ਤੇ ਕੀਤੇ ਸਨ
 ਸਰਗ ਸਾਹਿਬ ਤੇ ਚਿਤਾਂ ਦਾ ਪ੍ਰਭੂ ਕੀਤਾ ਸਾਹਿਬ।
 ਇਹ ਸਾਹਿਬ ਤੇ ਸਾਹਿਬੀ ਖਿਲਾਸ ਦੇ ਸਨ। ਇਹ ਸਾਹਿਬ
 ਦੇ ਸਾਹਿਬਾਂ ਸਾਹਿਬੇ ਨੀ ਸਨ ਸਾਹਿਬ ਦੇ ਸਾਹਿਬ ਹੁੰਦੇ ਸਨ
 ਸਾਹਿਬ ਖਿਲਾਸ ਦਾ ਪ੍ਰੀਤਾ ਬਹਾਦਰ ਸਾਹਿਬ ਸਾਹਿਬੇ ਸਨ।
 ਜੇ ਕੀਤੀ ਜੀ ਸਾਹਿਬੀ ਨੀ ਸਨ ਦੇਵੇ ਤੇ ਕੀਤੀ ਸਾਹਿਬਾਂ
 ਇਹ ਸਾਹਿਬਾਂ ਤੇ ਸਾਹਿਬਾਂ ਬਹਾਦਰ ਸਨ। ਇਹ ਸਾਹਿਬ
 ਦਾ ਸਾਹਿਬ ਕੀਤੀ ਜੀ ਤੇ ਕੀਤੀ ਜੀ ਸਿਰਾਂ ਸਾਹਿਬਾਂ
 ਦੇ ਸਾਹਿਬ ਇਹ ਸਾਹਿਬ ਦੇਵੇ ਬਹਾਦਰ ਸਾਹਿਬ ਤੇ ਤੇਰੇ ਸਾਹਿਬ
 ਸਾਹਿਬੀ ਸਾਹਿਬਾਂ ਤੇ ਸਾਹਿਬਾਂ ਸਾਹਿਬਾਂ ਸਾਹਿਬਾਂ
 ਇਹ ਸਾਹਿਬ ਸਾਹਿਬੀ ਜੀ ਨੀ ਸਨ ਸਾਹਿਬ, ਇਹ ਸਾਹਿਬੀ ਸਾਹਿਬਾਂ
 ਸਿਰਾਂ ਸਾਹਿਬਾਂ ਸਾਹਿਬਾਂ ਕੀਤੀ ਸਨ ਸਾਹਿਬਾਂ ਸਾਹਿਬਾਂ
 ਸਾਹਿਬਾਂ, ਸਾਹਿਬਾਂ ਦਾ ਸਾਹਿਬ ਸਾਹਿਬਾਂ ਸਾਹਿਬਾਂ ਸਾਹਿਬਾਂ
 ਸਾਹਿਬਾਂ ਸਾਹਿਬਾਂ ਸਾਹਿਬਾਂ ਕੀਤੀ ਸਾਹਿਬਾਂ ਸਾਹਿਬਾਂ
 ਇਹ ਸਾਹਿਬ ਸਾਹਿਬਾਂ ਸਾਹਿਬਾਂ ਸਾਹਿਬਾਂ ਸਾਹਿਬਾਂ

ਇਸ ਕਰਕੇ ਕਈ ਸਮੇਂ ਆਪਣੇ ਹੋਰ ਪੀ ਨਿਰਾਸ਼ਾਵਾਂ ਨਹੀਂ
 ਹੋਈਆਂ ਸਨ। ਰਾਜਾਂ ਵਿਚ ਜੇ ਕਿਸੇ ਨੇ ਸਾਂਝਾ ਹੋ ਕੇ ਤਾਂ
 ਫੌਜੀ ਸੇਵਾ ਉਤਪਾਦਨ ਨਿਰਮਾਣ ਕਰਦੇ ਸਨ। ਰਾਜਾਂ ਨਹੀਂ
 ਕਰਾ ਰਖਦਾ। ਕੀਮਤਾਂ ਤਾਂ ਜਾਂਦੇ ਕਿ ਕਿਹੜੇ ਆਪਣੀ ਕਰਾਂ ਤੇ
 ਉਹ ਆਪਣੇ ਕੀਮਤਾਂ ਸੁਪਰਕਾਂ ਦੇ ਆਖਰੇ, ਆਪਣੀ
 ਵਿਸ਼ੇਸ਼ਤਾ ਉਨਾਂ ਕਰਾਂ ਦੀਆਂ ਦੇ ਦਾਕੇ ਅਤੇ ਰਾਜਾਂ
 ਦੇ ਕੀਮਤਾਂ ਦੀਆਂ ਆਖਰਾਂ ਦੇ ਆਖਰੇ ਉਨਾਂ ਤੇ ਕਰਦੇ ਆਖਰਾਂ
 ਕਰਦੇ ਪੈਂਦੇ। ———

But what proof is there that the signs were
 really different. The fact that the signs
 were different is the more proof. It was
 found that the signs were different. The
 signs were different in the same way.

ਕੁਸ਼ੀ ਨੀ ਆਪਣੇ ਕੀਮਤਾਂ ਦੇ ਰੂਪ ਅਨੁਸਾਰ ਪਾਇਓ ਤੇ ਉਨਾਂ ਦੇ ਰਾਜਾਂ
 ਤੇ ਤੇ ਰਾਜਾਂ ਰਾਜ ਆਨ ੧੨ ਦੇ ਸਾਂਝੇ ਸਿਖਰੇ ਨਾ:—

ਸੁਭਾਸ਼ਿ ਸਮ ਕਰ ਕੀਰਤਿ ਪਾਦਨ। ਜਿਸਦੇ ਮਿਲੇ ਪਾਪ ਕਰ ਰਾਦਨ।
 ਚਿਰਕ ਸੁਭਾਸ਼ਿ ਮਤਰ ਪਾਗੀ। ਰਾਜਾਂ, ਮਾਧਿ, ਕੇਤ ਸਮ ਕੁਸ਼ੀ। ੩੬੪

ਧੌਰ ਪਾਇ ਕੁਝ ਕੇ ਭਾਖੈ। ਦੁਖਤਿ ਕਰਨ ਗਾਂਗੀ ਰਾਂਧੈ।
 ਸੇ ਦੁਖ ਮਾਰਿ ਠੈ ਕਪੌਤੇ। ਬਿਧਾਰਿ ਨਹਿ ਕਬਹੂੰ ਰਸ ਭੋਤੇ॥੪੦॥
 ਮਾਠਿਜਾਖਾ ਨਿਜ ਪੂਰਨ ਕੇਰੀ। ਦੁਸਟਨ ਕੀ ਮਤਿ ਕਰੁ ਨਹਿ ਅਗੀ॥੪੧॥
 Again at end of this part of the story

ਮਾਧ, ਕਰ, ਖਰ, ਸੁਨ ਸਿਧ ਕੋਏਂ ਮਨਿ ਕਰ ਯੋਗ॥
 ਤਿਸ ਕੀ ਕੁਝ ਕਥਾ ਕੇ, ਰਹੈ ਨ ਕਥਾ ਕੁਝ ਯੋਗ॥ ੪੨॥
 ਧਰ ਗੁਨ ਨਹੀਂ ਮਾਠਿਤੇ ਅਪਨੇ ਮਤਿ ਕਰੁ ਨਹਿ।
 ਇਹ ਤਪੇ ਸਿਤ ਦੁਖ ਜੋਏ, ਮਰੇ ਨਰਕ ਮਤਿ ਪਾਂਧੀ॥ ੪੩॥

Bhaji believes in miracles of Ram Rai - shows was
 wanting in critical faculty absolutely - All he wanted was
~~guaranteed~~ ^{promises}

ਉਦਤਿ ਕਮਲ ਨੇਤਾ, ਨਾਮਿਕਾ ਕਸੂਰੁ ਰੰਪਾ, ਅਦਿਗਤ ਕੁਝ ਪ੍ਰਭਾ,
 ਰੀਰਖ ਰੇਖੀ, ਸ਼ਿਸ਼ਾਗ੍ਰੀ, ਮਿਦੁ ਰਗਦ, ਸੁਰੀਲਾ, ਗੀਤ ਸ੍ਰਿਯਾਨੁਕਤ
 ਜਕਤ ਤਨੁ ਸੁਦੇਸਾ, ਪਦੁਮੀ, ਪਦਮ ਗੰਧਾ

"ਕਹੀ ਜੀ ਕਾ ਕੁਝ। ਦੁਸਟਨ ਨੇ ਅਪਣੀ ਮਾਧੂ ਮੁਖਤਾ ਨਿਰੋਲ ਕੁਝ ਕਰ
 ਤੇ ਕੁਝ ਤੇਨੇ ਬਰਾਬਰ ਕੀ, ਉਥਨ ਜਿਥੇ ਸੁਧਿਕਾ। ਤੇ ਸਰ ਤੇ ਕੇ ਰੇ
 ਜਾਨਾ ਸਮਾਨ ਨਿ ਕਰਾ ਨਾਂ ਕਰ ਜਾਂਦੇ ਤਾਂ ਅਜ ਰੇਨਾਂ ਕੇ ਮਿਲ ਜਾਣ"

ਕਰਨੀ ਜੀ। ਫਿਰ ਇਹ ਸਭ ਤੋਂ ਸਰਬੋਤਮ ਨਹੀਂ ਸਿਖਦੇ, ਸਭਪ੍ਰੀਤ
ਸਭਨਾਂ ਸਾਥੇ ਸਾਥਦੇ ਹਨ।

ਜਦੋਂ ਉਸ ਸਮੇਂ ਤੇ ਕੁਝ ਹੋਈ। ਜਦੋਂ ਪਰਿ ਕੋਈ ਹੋਰ ਨਹੀਂ ਰਿਹਾ।
ਜਿਸ ਪਰਿ ਨੇ ਜੋ ਕੁਝ ਕਰਾਇਆ। ਜਿਸ ਪਰਿ ਗੁਰ ਸਿੱਖ ਨੇ ਹੋਇਆ ॥੧੦੬॥
[ਨਾਮ: ੫: ੩: ਪਿਸ ੫੭

General Introduction to
Sanskrit

Guru Shobha by Senapati

ਇਸ਼ਾਰ ਕੀਤੇ ਹਨ ਜੁਗਰਸਿਪ ਦੇ ਜਿੰਦੇ ਰਹਿ ਵਾਬਤ, ਅਤੇ
ਬੀਰੋਰੇਰ ਇਹ ਦਿਸਾ ਗਾਭਤ।

Sau Sahbi by Sahib Singh

“ ਜੇ ਸਾਖੀ ਦਾਸੇ ਜੇਧਰ ਨਾਹ ਬਝੇ ਜੇਧਾ ਦੇ ਹੋ ਜਾਪੇ ਹਨ। ਜੇ ਸਾਸ
ਸਿੱਖਾਂ ਨੂੰ ਇਸ ਪੁਸਤਕ ਨੇ ‘‘ਗੁਰ ਕੀਤਾ ਹੈ। ਖਾਸਰ ਤਾਮਧਾਰੀਆ
ਨੇ ਇਸਤੇ ਬੜੀ ਦੇਰ ਰਖੀ ਹੈ ਤੇ ਅਨੇਕਾਂ, ਪੇਸੀ, ਪਾਠ ਛੱਡੇ
ਰਾਜਸਰ ਜਾਏ ਅਖੇ ਹੋਏ ਤੇ ਹੋਰ ਤਕਾਂ ਮੁਸਕਰਾਂ ਦੇ ਮਾਂ
ਮਾਏ। ਭਾਈ ਮੀਤੋਪਸਿਪਸੀ ਨੇ ਦੇਸੇ ਪੇਸੀ ਨੂੰ ਯਾਗ ਬਰ ਸੰਕੇ
ਰਈ ਭਿਕਾਰੀਆਂ ਖਾਦੀਆਂ ਹਨ। ਅਸਲ ਇਹ ਭਾਈ ਰਾਮਦੇਵ
ਜੀ ਨੇ ਕੋਈ ਕਥਾ ਕੀਤੀ ਤੇ ਛੇ ਸਿਖੀ ਕਈ, ਇਹ ਗਾਨ ਤੇ
ਸਕਦੀ ਹੈ ਤੇ ਰੁਸਤ ਤੇ ਸਕਦੀ ਹੈ। ਜੇ-ਸਾਖੀ ਕਹਿਦੀ ਹੈ
ਕਿੰਨ ਸਾਖੀਆਂ ਪੰਜ ਸੇ ਸਨ। ਇਹ ਗਾਨ ਇਸ ਪੁਸਤਕ ਤੇ
ਜੇ-ਸਾਖੀ ਦੀ ਤਿਹਾਨਈ ਸਾਖੀ ਇਹ ਦੀ ਸਿਖੀ ਹੈ ਕਿ:-
ਸਾਖੀਆਂ ਪੰਜ ਸੇ ਸਨ, ਜੇ ਸਾਖੀ ਜਾਨੈ ਪੁਰਖ ਕੀ, ਜੇ
ਕਾਧੀ ਮਨ ਨੂੰ ਸਿਰੀ, ਇਕ ਸੇ ਮੁਨਤਾਨੀ ਸੁਰੇ ਨੂੰ,

ਦਿਖਾਏ ਭਰੀ ਪੁਸਤਕ ਤਾਂ ਤੇ ਜੇ ਆਗੇ ਦੇ ਸੁਰਤ
 ਸਿੰਘ ਨੂੰ। ਜੇ ਇਥੇ ਦਿਖਾਏ ਜੇਕਰ ਸਾਖੀਆਂ (ਖਿਡ ਗਈਆਂ
 ੨) ਆਪ ਪਤਾ ਦੇ ਰਿਹਾ ਹੈ। ਉਹ ਵੀ ਜੇ ਪੰਜੇ ਜੇ ਕਾਫੀ
 ਮਾਸੀ ਮਿਲ ਪਏ ਤਾਂ ਦਿਖਾਏ ਸਾਖੀ ਦੀਆਂ ਬਹਾਦਰੀ
 ਸਾਖੀਆਂ ਦਾਕਰ ਕਰਨ ਨਾਲ ਨਿਤਰ ਸਰਦਾਰੀਆਂ। ਹੋਸ
 ਦਿਖਾਏ ਪੰਥੀ ਦੀ ਸੁਤਾਨਿਕ ਦੁਸਰੀ ਹੈ। ਕਿਉਂਕਿ ਇਹ ਕੁਝ
 ਸਾਖੀਆਂ ਦੇ ਮਾਸੀ ਉਹ ਦੀ ਸੁਰਤ ਹੈ। ਕੁਝ ਕੁਝ
 ਬਹਾਦਰੀ ਪਾਈਆਂ ਤਾਂ ਤੇ ਕੁਝ ਨਿਰੀਆਂ ਬਹਾਦਰੀ ਤਾਂ।
 ਪੰਥੀ ਬਹਾਦਰ ਦੀ ਗਤ ਦਿਖਾਏ (੨੦੫) ਕਿ ਪੰਥੀ ਦੇ
 ਸੁਰਤ ਦਿਖਾਏ ਸੰਮਤ ੧੭੯੯ ਦਿਤਾ ਹੈ, ਪਰ ਆਪ ਦਿਖਾਏ ਜਾਵੇ
 ਸਾਖੀ ੫੦ ਦੇ ਸੰਮਤ, ਸੰਮਤ ੧੭੯੯ ਦਿਤਾ ਹੈ ਤੇ ਪੰਥੀ ਦੇ
 ਮਾਸੀ ਤੇ ਕੋਠ ੧੭੯੯ ਹੈ। ਤੇ ਆਂ ਸੰਮਤ ਸਿਖਾਏ ਦਾ ਰਿਹਾਜ਼
 ਹੋਗੀ। ਸਾਖੀਆਂ ਘਰਨ ਹੋਸ ਨੇ ਆਪ ਦਿਖਾਏ ਜਾਵੇ ਸੰਮਤ
 ੧੭੯੯, ਤੇਤਾ ਸੁਤਾਨਿਕ ਕਿ ਪੰਥੀ ਸੰਮਤ (੫੫
 ਦਿਖਾਏ ਤੇ ਸਿਖ ਸੰਮਤ ਦਾ ਤੇ ਸੰਮਤ ਸੰਮਤ ਦਾ ਦਸ ਕਰਮ
 ਦੇ ਕਰਮ ਹੈ। ਸੰਮਤ ੧੭੯੯ ਦੀ ਦਿਤਾ ਹੈ। ਸਿੰਘ
 ਦੀ ਤੇ ਤੇ ਸਾਖੀ ਦਿਖਾਏ ਸਿੰਘੀ ਸੁਰਤੀ ਤੇ ਸਿੰਘੀ ਦਿਖਾਏ

ਸੰਸਤ ਦਿਸਤਰਤ ਦਿਸਤਰਤ ਦਿਸਤਰਤ। ਸੰਸਤ ਮਾਤ ਨਹੀਂ, ਖੋਤੇ ਪਾਠਕਾਂ
ਨੂੰ ਉਸੇਖਾ ਜੋਗੇ ਕਿੰਦੀ ਦੀ ਥਾਂ ਆਠਾ ਤੇਜੀ ਜਾਂ ਆਠੇ ਦੀ
ਥਾਂ ਦਿਸਤਰਤ ਤੇਜੀ। ਯਥਾ:—

ਸੰਸਤ ਬਿਰੂਪ ਰੂਪਤੀ ਸਤਾਠਾ ਸਤਾਠੇ ਦੇਕਾ [ਸ: ੧]
ਯਿਹ— ਸੰਸਤ ਬਿਰੂਪ ਸਤਾਠੇ ਦੇਕਾਸੀ ਮਾਸ ਤੇ ਜੇਠ [ਸ: ੫੦]
ਤੇਠੇ ਪੁਸਤਕ ਦੇਕਾਤ ਪਾਠ ਤੇ— ਸੰਸਤ ਸਤਾਠਾਂ ਸਤਾਠੇ ਸਾ ਮੱਥੀ
ਦੇਕਾ ਸਤਾਠਾ [ਸਥੀ ੧੮]

ਦੁਸਰੀ ਗਤ (੨੦) ਵਿਚੀਸਤ ੧੯੦੦ ਦੇ ਅਨੁਸਾਰ
ਦੀਸਾ ਸਿਖੀਆਂ ਦੀ ਜੋ ਸਥਾਨਾਂ ਦੀਸਾ ਪੋਥੀਆਂ ਸਿਖੀਆਂ
ਹਨ। ਸਾਨਾਂ ੧੯੦੫ ਤੇ ਪਸਿਏ ਦੀ ਨਹੀਂ ਦੇਖੀ। ਸਭ
ਸਰਕਾਰ ਅਤਰ ਸਿਖੀ ਜੀ ਨੂੰ ਸਾਨਾਂ ਤੇ ੨੮ ਕਾਸ ਦੇ
ਹਨ (ਸਨ ੧੯੩੪ ਵਿਚ)। ਇਹੋ ਨੇ ਅਖੇਰੇ ਤੇਜੇ (ਦਿਸਤਰਤ
ਸਥੀ ੧੯੧੪ ਵਿਚੀਸਤ ਦੇ ਸਾਨਾਂ ਪਾ ਦੀ ਸਥੀ ਦੀਤੀ ਤੇ
ਜੇਠੇ ਕਿੰਦੀ ਸਥੀ ਪਸਾਹੀ ਤੇ ਪਸਾਹੀ ਸਿਖਸਕਦੀ ਸੀ।
ਪਾ ਇਹੋ ਨੂੰ ਦੇਖੀ ੧੭੯੯ ਜਾਂ ੧੯ ਦੀ ਨਹੀਂ ਸਿਖੀ।
ਉਸੀ ਸਰਕਾਰ ਸਿਖੀ ਜੀ ਨੇ ਅਖੇਰੇ ਤੇਜੇ ਸਿਖਸਕਦੀ ਤੇ

1896
51
1737

$$\begin{array}{r} 1734 \\ 57 \\ \hline 187742 \end{array}$$

ਪ੍ਰਸਾਦੀਆਂ ਕਰ। ਤੁਹੀ ਵਿਸ਼ਨੁ ਸਿੰਘ ਜੀ ਨੇ ਕਹਿ ਕਹਿ ਕੇ ਕਹਾਈ
 ਤੁਹੀ ਕਹੀ 'ਭਈ' ਉਹਾ ਵੀਸ ਕਹੀ ਨਹੀਂ ਕੀ, ਜੋ ਉਹਾ ਕਹਾਈ
 ਕਾਖੇਪ ਦੇ ਮਾਰੇ ਕਹੀ ਜੀ ਤੇ ਨੇ, ਉਹਾ ਨੇ ਤੁਹੀ ਕਹਾਈ ਕਹੀ
 ਤੁਹੀ ਜੀ ਕਹਾਈ ਕਹੀ।
 ਗੁਰਮਤਿ ਪਾਤਸ਼ਾਹੀ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਤੇਗ ਬਹਾਦਰ ਜੀ
 ਤੇ ਗੁਰੂ ਅਰਜਨ ਦੇਵ ਜੀ ਤੇ ਗੁਰੂ ਹਰਿਗੋਬਿੰਦ ਜੀ
 ਤੇ ਗੁਰੂ ਰਾਮ ਦਾਸ ਜੀ ਤੇ ਗੁਰੂ ਅਮਰ ਨਾਥ ਜੀ
 ਤੇ ਗੁਰੂ ਪ੍ਰਸਾਦੀਆਂ ਜੀ ਤੇ ਗੁਰੂ ਪ੍ਰਸਾਦੀਆਂ ਜੀ

ਪ੍ਰਸਾਦੀਆਂ

ਰੇਸੇ ਤੁਹੀ ਤੁਹੀ ਗੁਰਮਤਿ ਜੀ ॥ ੧ ॥ ਤੁਹੀ ਕਹੀ
 ਸਿੰਘ ਦੇ ਨਾਮ ਕੇ ਬਹੀ ਕਹੀ ॥ ਜੋ ਕਹੀ ਕਹੀ ਕਹੀ
 ਹੀ ੮ ਕਾਖੀਆਂ ਕੇ ਕਹੀ ਤੇ ਸਿੰਘੇ ਕਹੀ ਕਹੀ ਕਹੀ
 ਕਹੀ ਕਹੀ ਕਹੀ ਕਹੀ ਕਹੀ ਕਹੀ ਕਹੀ ਕਹੀ
 ਕਹੀ ਕਹੀ ਕਹੀ ਕਹੀ ਕਹੀ ਕਹੀ ਕਹੀ ਕਹੀ
 ਕਹੀ ਕਹੀ ਕਹੀ ਕਹੀ ਕਹੀ ਕਹੀ ਕਹੀ ਕਹੀ
 ਕਹੀ ਕਹੀ ਕਹੀ ਕਹੀ ਕਹੀ ਕਹੀ ਕਹੀ ਕਹੀ
 ਕਹੀ ਕਹੀ ਕਹੀ ਕਹੀ ਕਹੀ ਕਹੀ ਕਹੀ ਕਹੀ

ਪੰਜ ਪਿਆਰੇ ਅਨਾਹ ਨਹ ਹੁੰਦੇ ਮਨਤਾਨ ਸੁਨਾਹੁ ਵਿਰਾਗ।
 ਤੁਹੀਆ ਨਹੁ ਸਿੰਹ ਪਰਮ ਤੰਤੁ ਛਿਅ ਹਰ ਭਰੇ ਕੇਸੇ ਕੇਸ।
 ਛਿਅ ਰਹਸਨ ਛਿਅ ਪੀੜੀਆਂ ਵਿਰਾਗ ਰਹਸਨ ਅੰਗ ਕੇਸ।
 ਜੁਟੀ ਜੁਟੀ ਕੇ ਕੇਸੀਆਂ ਸਿਧ ਕੁਝ ਅਪਾਰਾਧ ਵਿਰਾਗ।
 ਸਜਾਹਾ ਹੁੰਦਾ ਸਮੁੰਦਰ ਵਿਚ ਮਰ ਜੀਵੇ ਤਿਸ ਰਹਨ ਮਮੋਂ ਕਾ।
 ਚਾਹੁੰਦਾ ਸਨਾਂ ਮੇਰਾ ਨਹ ਹੁੰਦਾ ਵਿਰਾਗ ਰਹਾਇ ਤੇਰੇ ਕਾ।

ਮੰਤਰਜਾਮੀ ਆਜਾ ਰੇਕ 135.ਫੰ. 37-3

ਪਰਮਾਜਾ ਕਰ ਜੀਵਾ, ਵਿਰਾਗ ਥਾਂ ਨ ਵਿਕੇ ਵਿਰਾਗ।
 ਮਾਤਾ ਪਾਪ ਮਾਂ ਦੇਵ, ਗੰਭੀਰ ਕਰਿਅ ਪਤਿਸਾਹ ਰਹਾਜਾ।
 ਉਸਤ ਮਹਿਨ ਨ ਘਰੇ ਲੀ, ਹਰਾ ਛਿਓ ਨ ਭੋਏ ਰਹਾਜਾ।
 ਮੰਜੀ ਕੰਧ ਮੰਤਰਾ ਕੇਤ ਰਖ ਸਿਰਾਹ ਧਿ ਰਾਜਾ।
 ਰਾਜੀਕਾਹ ਕਾਦਰ ਕੁਖੈ ਨ ਸੁੰਦੇ ਨ ਕਾਹ ਸੁਹਾਜਾ।
 ਮੇਰਾ ਕਸ ਨ ਰਖੀਓਨਿ ਦੇਖੀ ਰੁਪਾ ਮਾਨੁ ਮਹਿ ਰਾਜਾ।
 ਮੰਦ ਨ ਕਰੇ ਰਾਜਾ ਕਾ ਰਹਾ ਕਦਾ ਸਿਧ ਤਰਾ ਰਹਾਜਾ।
 ਮੰਗੇ ਸੋ ਨ ਮਾਪ ਰਹਾਜਾ ॥ 28 ॥ 135.ਫੰ. 26

ਖੇਤੀ ਹ ਨ ਮਹਿਨੀ ਵਿਰਾਗ ਮਾਸ ਧਰਾ ਕੀਓ ਸਾਧੇ।
 ਮੱਧ ਰੁਪੇਏ ਕੰਨਹੇ ਰੂਪੇ ਜੰਦ ਕੁਝੋ ਜਾਏ।
 ਕਾਨੇ ਕੀਓ ਜਾਹੀਯਨ ਸਜਾਨਾ ਵਿਕ ਕੇਈ ਵਿਚ ਠਾਏ।
 ਜਿਥੇ ਕਾਨਾ ਵਿਚ ਪਾਏਕ ਮਾਹੀ ਮਧਤਰ ਕੇਈ ਕਾਨੇ ਨਾਏ।

ਸਾਧਨ ਤੇ ਹਿਤਿ ਕੀਨਿ ਕਰੀ ।

ਸੀਸ ਰੀਸਾਧਾ ਸੀ ਨ ਉਨਰੀ ॥੧੩॥

Boehem Natak

ਠੇਕਰ ਠੇਕਰਿ ਰਿਸੀਸ ਸਿਰਿ ਪੂਰ ਪੂਰ ਕੀਜਾ ਪਾਯਾਨ ।

ਤੇਰਾ ਬਰਾਦਰ ਸੀ ਦ੍ਰਿਸ਼ਾ ਕਰੀ ਨ ਬਿਨੁ ਮਾਨ ॥੧੪॥

Boehem

سلطنت درم اندیشه

جلوه آراء آن من مشعل حق فزین

مستبرسان قدسی اعجاز

زیر نظر طاقت و خدمت بی نیاز

صد هزاران انیشترو برجا و برش و کرسی خواهنده بیانش

صد هزاران یاس و دریا و گلشن و گلشن بوس اوردانش

صد هزاران شایسته فاضل و مددیت ستایشگرش

• (ਤਰਾਂ ਕਰਨ ਤੇ ਤੇ ਕਾਸਮਨਾ ਤੇ ਉਸਰੀ ਸਿਰਤ)

ਸਾਧਨ ਕਰ ਕਰੇ ਸਨ) ॥

جہانگیر کا حکم دینے پر کیا کیا مشورے لوگوں نے گورو ارجن دیو کو دیے :-

ਪਾਸਰੇ ਮਤਾ ਜਿ ਪਤੀ ਰਜਾਵਈ ।

ਦੁਤੀਰੇ ਮਤਾ ਦਰਿ ਮਾਨੁਖ ਪਰਗਵਈ ।

ਤਿਤੀਰੇ ਮਤਾ ਬਿਛ ਕਰਈ ਉਪਾਇਆ ।

ਮ ਸਭੁ ਬਿਛ ਠੇਕਿ ਪੂਰ ਤੇਰੀ ਧਿਆਇਆ ॥੧॥

[ਸਾਸਾ ਮ: ਪ-ਪ]

पिउ ५०री माहदु बुटिका गुठ दीति परमा॥ *Belant m. 5*

Mabina Batok Bawa Kripal 17985. (1741 A D.)

actually written by Barbara Earl Priest - 383 wa - 907 h wa p. 20 p. 21 & 23

ایک خاندان کی تنہائی

بھدر راتوں میں نرائن پرشاد دکیل رہتے تھے۔ ان کی بیوی کا نام کلکشی تھا۔ ان کی ایک ہی بیٹی تارا تھی۔ اکلوتی ہونے کے باعث ماں باپ اسکو بہت پیار کرتے تھے۔ جب لڑکی بیاہ کے قابل ہوئی، تو انہوں نے آگرہ کالج کے ایک طالب علم بہاری لال سے اسکی شادی کر دی۔ وہ ایم اے کا امتحان دے چکے تھے۔ اور ایل ایل بی کی تیاری کر رہے تھے۔ نرائن پرشاد نے داماد کو اپنے ہی گھر رکھ لیا۔ تاکہ پیاری بیٹی کی جدائی کا صدمہ نہ پہنچا پڑے۔ کچھ عرصہ بعد بہاری لال بھی بھدر راتوں میں وکالت کرنے لگے۔ تھوڑے ہی دنوں میں نرائن پرشاد کا کام بھی بہاری لال نے سنبھال لیا۔ اور بھدر راتوں میں ایک نامی دکیل ہو گئے۔ نرائن پرشاد اور اسکی بیوی اپنے داماد کی کامیابی پر بڑے خوش تھے۔ تارا دیوی کے ایک لڑکا پیدا ہوا، اسکا نام رام چندر رکھا۔ بوڑھے والدین اپنی قسمت پر بڑے نازاں تھے۔

(۷)

یہ حالات خوشگوار تھے۔ مگر بہاری لال آہستہ آہستہ اپنے گھر اپنے میں زہر کا بیج بونے لگے۔ آپ خود شرابی ہو گئے۔ اور تارا کو بھی شرابی بنانے کی کوشش کرنے لگے۔

بھدر راتوں کے سب دکیلوں اور بڑے بڑے لوگوں کا ایک یوٹین کلب تھا۔ اسی کلب میں بہاری لال نے شراب پینے کی تعلیم پائی۔ مگر انہیں محسوس ہونے لگا۔ کہ اکیلے شراب پینے میں کچھ لطف نہیں۔ جس لطف میں اپنی آرام جاتی بیوی شامل نہ ہو، وہ لطف کس کام کا۔ ایک دن آپ شراب کی بوتل گھر پر لے آئے۔ اور تارا کو بھی اپنا شریک بنانے لگے۔ اس نے بہت انکسار

Lagu

ہر
موسم
یا
ور

دولت باہر گئی۔ لیکن پھر بھی یہاں کوئی مفلس نہیں تھا۔ اور نہ کوئی بھوکوں
مرتا تھا۔ ہندوستان زراعتی ملک ہے۔ یہاں کی زمین ہمیشہ مالا مال کرتی تھی
اب جو دن بدن گرائی بڑھتی جاتی ہے۔ اس کے وجہ بہت زیادہ ہیں۔ منجملہ
ان کے چند حسب ذیل ہیں:-

(۱) ہمیشہ بڑی مقدار میں ملک کا غلہ باہر جاتا رہتا ہے۔ اور کسی
ایک قسم کا غلہ نکل جاتے پر ہر قسم کا غلہ گراں ہو جاتا ہے۔

(۲) ملک میں غیر ملکی آبادی بڑھ گئی ہے
(۳) مذکورہ بالا وجہ سے جو کمی ہوتی ہے۔ اس کے لحاظ سے غلہ کی
پیداوار بڑھانے کا خاطر خواہ انتظام نہیں ہے۔

(۴) بارش کی بے وقتی یا کمی کا کوئی انتظام نہیں۔
(۵) زمین کی قوت اور زراعتی مویشیوں کے بڑھانے کا کوئی انتظام
نہیں ہے۔

باوجود موجودہ قحط، افلاس اور گرائی کے لوگ کروڑوں روپیہ
منشیات پر برباد کرتے ہیں، جو ضروریات زندگی سے بالکل خارج ہے۔ جس
خاندان کی آمدنی سے ہر روز ایک بھاری رقم ضائع جاتی ہو۔ اور اسکے ناجائز
استعمال کی وجہ سے اس کی پیدا شدہ خرابیوں پر بھی روپیہ خرچ کرنا پڑے۔
اس کی خوشحالی کی کوئی صورت نہیں۔ وہ رفتہ رفتہ برباد ہو جائیگا۔
یہی حالت ہندوستان کی ہے یہاں سے مختلف صورتوں میں لادہاں
باہر نکل جاتا ہے۔ لیکن اس کے عوض میں ہمیں کچھ نہیں ملتا۔ اور جو ملتا ہے۔
غیر فروری۔

ہندوستان میں پہلے شراب، دیگر منشیات اور تمباکو وغیرہ کا بہت کم
رواج تھا۔ لیکن اب یہ چیزیں ہماری ضروریات زندگی میں داخل ہو گئی ہیں۔
جب تک ان کا استیصال نہیں ہوتا ہندوستان خوشحال نہیں ہو سکتا۔

Dates ce

Jeeu
Zofar
Mab

Rowen
Jee 1.
Mab
Gurbe
Sing
Sura

Schles
Me
Rau

سے ملتا ہے
۱۹۲۵
۱۹۲۵

بازار پھیپھوال حقہ گھٹ گیا۔ کاش آمدنی بڑھتی۔ اور نرخ بازار وہی رہتا۔ تو ملک کی کیا صورت ہوتی۔ کیا ایسا ممکن تھا؟ بعض لوگوں کا خیال ہے کہ ایسا ممکن ہی نہیں۔ کہ روپیہ اور غلہ دونوں اڑاں ہوں۔ کیونکہ جن ملکوں میں سوراخ ہے، وہاں بھی ایسا بڑا خاتمہ نہیں ہے۔

لیکن ہم سمجھتے ہیں، کہ ان ممالک کو ہندوستان سے کیا نسبت۔ وہاں پہلے بھی کب آزادی تھی۔ اور ہندوستان میں جب غلہ سستا تھا، تب دولت کی بھی کمی نہیں تھی۔ چنانچہ سلطنت مغلیہ کے نادر شاہ کے حملہ کے وقت میں، دہلی کی زرخیزی کا نمونہ اس سے پیش کرتے ہیں، جو رقم نادر شاہ کو دی گئی تھی۔ اس سے دہلی اور ہندوستان کی مالی حالت پر روشنی پڑتی ہے۔

صرف دہلی سے مختلف اشخاص کے پاس سے جو رقم اور جو رقم شاہی خزانہ سے حاصل ہوئی تھی۔ وہ ۵۴ کروڑ ۳۲ لاکھ ۹۵ ہزار روپیہ تھی۔ ۸ کروڑ ۸۵ لاکھ روپیہ سرکاستی خزانہ سے اور ۵ کروڑ کے ہیرے جواہر۔ ۵ کروڑ قیمت طرادیں۔ اور دیگر سامان ایک کروڑ ۵۰ لاکھ کا طلائی سامان۔ ۴ کروڑ نواب آصف جاہ سے۔ ۲ کروڑ کا سامان نواب اودھ کا تھا۔ ۲ کروڑ ۷۰ لاکھ مظفر خاں وغیرہ سے۔ ایک کروڑ وزیر قمر الدین سے۔ ۹ لاکھ لطف اللہ خاں سے۔ ۲ لاکھ ۵۰ ہزار رائے خوشحال چندیشکار سے۔ ۲ کروڑ شہر کے روسداد امر سے۔ ۳ لاکھ ۵۰ ہزار شیخ سعد اللہ سے۔ ۳ لاکھ راجہ ناگرمل سے۔ ۲ لاکھ ۵۰ ہزار لالہ سینتارام خراچی سے۔ ۷۵ ہزار سبحان رائے وکیل سے۔ ۲ لاکھ ۴۰ ہزار نونہ رائے سے۔ ۴ لاکھ کے ہیرے جواہرات وغیرہ۔ ایک لاکھ دیگر نوابوں سے۔

یہ فہرست ریاست بھوپال کے کتب خانہ کی ایک تاریخی شہادت کی بنا پر تیار کی گئی ہے۔ خلاصہ یہ کہ ہندوستان میں غلہ اور دولت دونوں کی کثرت تھی۔ محمود غزنوی سے لے کر نادر شاہ کی لوٹ تک یہاں کی بہت سی

Shau

مہر
موسکیتا
یا دیہ

اورنگ زیب کے نر خنامہ سے تعجب ہوتا ہے۔ کیونکہ قریب دو سو برس
گزرنے کے بعد بھی گھوڑوں کا نرخ وہی رہا۔ دیکھئے :-
گھوڑوں کی من ۱۰۰۔ جوار کی من ۰۴۔ چاول عمدہ کی من ۰۶۔ جوئی من
۰۳۔ چاول معمولی کی من ۰۸۔ مال اور ہرنی من ۰۱۰۔
مذکورہ زمانہ جس کو دو سو برس گزرے ہیں، کس قدر فارغ البالی کا زمانہ
تھا۔ اس وقت روپیہ بہت گراں تھا۔ اور مزدوری حسب ذیل تھی۔ پھر بھی لوگ
نہایت آسائش سے گزارہ کرتے تھے۔

بڑھئی کی ماہانہ تنخواہ ۴۔ مگر ہاراک کی ماہانہ تنخواہ ۵۔
روس یا یعنی باورچی کی ماہانہ تنخواہ ایک روپیہ ۱۰۔ آٹہ ۴ پائی۔
لوہار ۴۔ آٹہ ۴ پائی۔
خدمت گار ۴۔ آٹہ ۱۱۔
پانی بھرنے والا ۴۔ آٹہ ۱۱۔

جو خدمت گار پہلے ایک روپیہ ماہوار خشک میں آرام سے گزارہ کرتا تھا۔
اب ۲ روپیہ ماہوار میں با آرام گذر نہیں کر سکتا۔ اڑھائی سو برس میں گرائی
اس قدر بڑھی۔ کہ جس گھوڑوں کی قیمت پلنے پانچ آنے من تھی۔ اب آٹھ دس
روپے من ہے۔ یعنی ڈھائی سو برس بعد نرخ ۳۰ سے بڑھ گیا ہے۔ اور ملک
کے اندر لاکھوں آدمی بھلی کے محتاج ہیں۔ اس زمانہ میں بڑھئی پونے دس آنہ
ماہوار میں کام کرتا تھا۔ اب ایک سو روپیہ ماہوار معمولی کام کرنے والا پاتا ہے۔
اور اچھا کام کرنے والا سو سو روپیہ ماہوار پیدا کرتا ہے۔
اب انگریزوں کے راج میں ایٹ انڈیا کمپنی کے عہد نامہ کا نرخ نامہ
ملاحظہ فرمائیے :-

گھوڑوں کی روپیہ ۲۵ سیر۔ خیاٹی روپیہ ایک من ساڑھے ۹ سیر۔ چاول
فی روپیہ ۱۱ سیر۔ گھی فی روپیہ ۱۲ سیر۔ روغنہ ۳ پیسے سیر۔

Dates ce

June
Jofar
Mab

June
July
Aug
Sept
Oct
Nov
Dec

Schles
Mun
Rau

سے ملے

۱۹۴۷

اڑھائی سو برس پہلے کے نرخ

آج کل ہندوستان میں جو کھانے پینے کی چیزوں کی گرائی ہے۔ اس کا اندازہ کرنے کے لئے ایک ہزار برس پہلے کے حالات کا مطالعہ کیجئے۔ جب مسلمان حملہ آوروں نے ہندوستان پر حملے کئے تھے۔ اور اس ملک کو لوٹا تھا۔ لیکن جب شخصی حکومتیں قائم ہوئیں۔ تو اجناس کے نرخ باقاعدہ مقرر ہوتے گئے۔ یہ مفہوم ناظرین کی دلچسپی کا باعث ہو سکتا ہے۔ کہ اس زمانے میں کھانے پینے کی چیزیں کتنی سستی تھیں۔

ایک تازہ تحقیقات کے مطابق صورت حالات یہ تھی۔ کہ خاندان خلجی کے زمانہ میں نرخ بانا حسب ذیل تھا:-

روپیہ کا ۴۴ سیر گھی اور چھ من دودھ ملتا تھا۔ گندم فی من ۱۲ چیتل۔ جو فی من ۴ چیتل۔ اُردنی من ۵ چیتل۔ گڑ ایک سیر ۱۲ چیتل۔ چٹائی من ۵ چیتل۔ چاول فی من ۵ چیتل۔

مذکورہ بالا حساب سے چیتل ایک پیسہ سے زیادہ ہوتا تھا۔ اس سے واضح ہوتا ہے۔ کہ ۴۴ سیر بختہ گھیوں ۱۲ پیسہ یا زیادہ سے زیادہ اس وقت کے دس پیسے میں ملتا تھا۔ یعنی ایک پیسہ کا قریب ڈیڑھ سیر۔

یعنی تاریخوں میں درج ہے کہ علاء الدین خلجی کے عہد میں گھیوں کا نرخ ساڑھے سلت آنے من تھا۔ علاء الدین نے نرخ بازار کے لئے جبریہ قانون جاری کئے تھے۔ لیکن آگے چل کر بغلوں کے عہد میں اور بھی ارزائی ہو گئی۔ جلال الدین محمد اکبر کے زمانے کا نرخ حسب ذیل تھا:-

گھیوں فی من ۱۰۔۰۔۰ دال مونگ فی من ۱۰۔۰۔۰ باجرہ فی من ۱۰۔۰۔۰
فی من ۱۰۔۰۔۰ نمک فی من ۱۰۔۰۔۰ تیل فی من ۱۰۔۰۔۰

Lagu

مہینہ
ہر سہ ماہ
ماہ

اؤ! خوشی منائیں؟

(شرابیوں کی گلیچپ)

جوزف - شکر ہے کہ جنگ ہوئی۔ اور ہمیں اطمینان کا سانس لینا نصیب ہوا۔

جیکب - اب تو دل کھول کر پیئیں گے۔ نہ کوئی غم ہے نہ فکر ہے۔ دن بھی رخصت کے۔

جوزف - تم کیا لائے ہو؟

جیکب - دسکی! اور تم؟

جوزف - برانڈی۔ چھپاؤ مت۔ دونوں مل کر پیئیں۔

Dates of

Secre
Zofa
Mab

Baus
Sec 1.
Mab
Gurba
Sing
Sura

Schles
Me
Rau

سے
میں
میں

میں

مضامین

صفحہ

۱۵

Mind of Ghalani

ہندوستان
میں کس قدر
پیدا کیا گیا ہے
اور کس قدر
کے ساتھ ساتھ

- ضمیمہ (۱) تاج برطانیہ کے ماتحت ہندوستانی ترقی - انگریزی حکومت کا اصول - ۴۵۶
- ۲- امن اور اُس کے برکات - ۴۶۰
- ۳- سڑکیں اور ریلیں - ۴۶۵
- ۴- ڈاکخانہ اور تار - ۴۶۸
- ۵- نہریں اور آبپاشی - ۴۷۱
- ۶- زراعت - ۴۷۲
- ۷- امداد و تحفظ مزدگاہاں - ۴۷۵
- ۸- سیونگ بینک اور شہر کے سرکاری کی سوسائٹیاں (زمینداری بینک) - ۴۸۰
- ۹- تجارت - ۴۸۲
- ۱۰- حفظ صحت اور صحت عامہ - ۴۸۷
- ۱۱- تعلیم - ۴۹۰
- ضمیمہ (۲) ہندوستان کی حکومت اور انتظام
- ۱- گورنمنٹ ہند - ۴۹۳
- ۲- صوبہ دار گورنمنٹ - ۴۹۸
- ۳- لوکل سلف گورنمنٹ - ۵۰۱
- ۴- حفاظت ہند برسی و بحری فوج - ۵۰۵
- ۵- پولیس و جیلخانہ - ۵۰۷
- ۶- انصاف اور عدالتیں - ۵۰۹
- ۷- ہند کے محاصل اور اُن کے خرچ کی کیفیت - ۵۱۰

صفحہ

مضامین

- ۸۷- ہندو کی حالت ملک انگلستان کے ظل حکومت میں پہلے پانچ دہائیوں سے ۱۸۵۷ء سے ۱۸۵۷ء تک ۳۶۴
- ۸۸- قیصرہ وکٹوریہ اور ان کے جانشینوں کے سایہ عاطفت میں ہند کی حالت
آخر کے چھ دہائیوں سے ۱۸۵۷ء سے ۱۹۰۱ء تک ۳۶۸
- ۸۹- ہندوستان ملک انگلستان کے سایہ عاطفت میں ۳۷۸
- ۹۰- پہلا دہائیوں سے ہند - دانشمندانہ اور بتدریج اصلاح ۳۸۲
- ۹۱- ہندوستان کے راجے ہمارے راجے ۳۸۹
- ۹۲- ہندوستان ملک انگلستان کے زیر سایہ - اگلے چار دہائیوں سے ۳۹۴
- ۹۳- ہندوستان زیر حکومت ملک معطرہ قیصرہ ہند -
اگلے پانچ دہائیوں سے صاحبان کا عہد حکومت ۱۸۵۷ء سے
۱۹۰۱ء تک ۴۰۲
- ۹۴- ہندوستان زیر حکومت شہنشاہ ایڈورڈ ہفتم
۱۹۰۱ء سے ۱۹۱۰ء
- گیا رہیں اور بارہویں دہائیوں سے ۴۱۳
- ۹۵- ہندوستان شہنشاہ جارج پنجم قیصرہ ہند کے
سایہ عاطفت میں آپ کے عہد کے دہائیوں سے
صاحبان سے ۱۹۱۰ء سے ۱۹۱۸ء تک ۴۲۱
- ۹۶- عظیم عالمگیر جنگ میں ہندوستان ۱۹۱۴ء سے ۱۹۱۸ء تک ۴۲۴
- ۹۷- تباہ نظام ہندوستان - ۴۴۴
- قومی گیت - ۴۵۵

Dates of

Secu
Zofa
Mab

Baus
Sec 1.
Mab
Gurba
Ling
Sura

Schls
Mu
Rau

Sec
Zofa
Mab

مضامین

صفحہ

- ۷۲ - مارکولس ولزلی چوتھا گورنر جنرل ۱۷۹۸ء سے ۱۸۰۵ء تک ۲۹۷
- ۷۳ - مارکولس ولزلی کے بیان کا بقیہ ۳۰۴
- ۷۴ - مارکولس ولزلی - تتمہ ۳۰۷
- ۷۵ - لارڈ کارنوالس پانچواں گورنر جنرل سر جارج بارلو -
لارڈ منٹو چھٹا گورنر جنرل ۱۸۰۵ء سے ۱۸۰۷ء تک -

اور

- ۷۶ - ۱۸۰۷ء سے ۱۸۱۳ء تک ۳۱۴
- ۷۷ - لارڈ ہیسٹنگز ساتواں گورنر جنرل ۱۸۱۳ء سے ۱۸۱۸ء تک .. ۳۱۷
- ۷۸ - مرہٹوں کے اقتدار کا خاتمہ ۳۱۷
- ۷۹ - لارڈ ہیسٹنگز - تتمہ ۳۲۲
- ۸۰ - لارڈ ویلم ہرسٹ - آٹھواں گورنر جنرل ۱۸۱۸ء سے ۱۸۲۸ء تک .. ۳۲۶
- ۸۱ - لارڈ ویلم ہسٹنگ - نواں گورنر جنرل ۱۸۲۸ء سے ۱۸۳۵ء تک .. ۳۲۸
- ۸۲ - لارڈ ویلم ہسٹنگ - سر چارلس ٹکاف قائم مقام گورنر جنرل ۱۸۳۵ء سے ۱۸۳۷ء تک ۳۳۴
- ۸۳ - لارڈ ڈاک لینڈ - دسواں گورنر جنرل ۱۸۳۷ء سے ۱۸۴۲ء تک .. ۳۳۹
- ۸۴ - لارڈ ایلن برا - گیارھواں گورنر جنرل ۱۸۴۲ء سے ۱۸۴۷ء تک .. ۳۴۲
- ۸۵ - لارڈ ہارڈنگ - بارہواں گورنر جنرل ۱۸۴۷ء سے ۱۸۵۲ء تک .. ۳۴۵
- ۸۶ - لارڈ ڈلہوزی - تیرھواں گورنر جنرل ۱۸۴۷ء سے ۱۸۵۲ء تک .. ۳۴۷
- ۸۷ - لارڈ ڈلہوزی (تتمہ) انگریزی عملداری کے قاعدے .. ۳۵۲
- ۸۸ - لارڈ کیننگ چودھواں گورنر جنرل ۱۸۵۲ء سے ۱۸۵۸ء تک .. ۳۵۶

۵

History of Mysore

لہذا محمود نے
پرسکینا کہ فرود کر
یا دینا چاہا مگر
اگر مادر شاہ
کہ سرستار قرار

فہرست مضامین

مضامین

صفحہ

- ۵۴ - انگریزوں اور فرانسیزیوں کی پہلی لڑائی ۱۷۹۲ء سے ۱۷۹۸ء تک - ۲۳۸
- ۵۵ - کلائیو ہند میں سلطنت انگلشیہ کا بانی - ارکٹک کا محاصرہ - ۲۴۰
- ۵۶ - بلیک ہول کلکتہ ۱۷۵۶ء - ۲۴۶
- ۵۷ - پلاسی کی لڑائی ۱۷۵۷ء - ۲۵۰
- ۵۸ - فرانسیزیوں کا قطعی زوال ۱۷۵۷ء سے ۱۷۶۳ء تک - ۲۵۳
- ۵۹ - میر جعفر ۱۷۵۸ء سے ۱۷۶۱ء تک - ۲۵۶
- ۶۰ - میر قاسم ۱۷۶۱ء سے ۱۷۶۵ء تک - ۲۵۸
- ۶۱ - لارڈ کلائیو ۱۷۶۵ء سے ۱۷۶۷ء تک - ۲۶۳
- ۶۲ - احمد شاہ ابدالی ۱۷۶۱ء - ۲۶۷
- ۶۳ - سلطنت مغلیہ کا خاتمہ - ۲۷۰
- ۶۴ - حیدر علی میسور کی پہلی لڑائی ۱۷۶۷ء سے ۱۷۶۹ء تک - ۲۷۳
- ۶۵ - وارن ہیسٹنگز کلائیو کے بعد بنگالے کا گورنر ۱۷۶۲ء سے ۱۷۶۴ء تک - ۲۷۷
- ۶۶ - وارن ہیسٹنگز پہلا گورنر جنرل ۱۷۶۴ء سے ۱۷۸۵ء تک - ۲۸۱
- ۶۷ - مرہٹوں کی پہلی لڑائی ۱۷۶۵ء سے ۱۷۸۲ء تک - ۲۸۳
- ۶۸ - میسور کی دوسری لڑائی ۱۷۸۰ء سے ۱۷۸۲ء تک - ۲۸۶
- ۶۹ - مجلس انتظامیہ ۱۷۸۲ء - ۲۸۹
- ۷۰ - لارڈ کارنوالس دوسرا گورنر جنرل ۱۷۹۳ء سے ۱۷۹۵ء تک - ۲۹۱
- ۷۱ - سر جان شورٹمیسٹر گورنر جنرل ۱۷۹۳ء سے ۱۷۹۸ء تک - ۲۹۵

Dates of

Jurm
Zofa
Mab

Baus
Sur 1.
Mab
Gurba
Sing
Sura

Schls
Me
Rau

20/10/25
20/10/25
20/10/25

A.D.	A.H.	
968	358	Mahmud's birth
975	365	'Shah nawa' was started
976	366	Sabak-tigin becomes Amir of Ghazni
997	388	Mahmud becomes King
1009	400	'Shah nawa' completed
1030	421	Mahmud died

انذا محمود غزنوی اور فردوسی کی ملاقات اور شاہنامہ کی نسبت آزاد کیا گیا
 ہو سکتا ہے کہ فردوسی نے شاہنامہ لکھ کر پیش کیا ہو۔ مگر محمود نے انعام بخود ادا کیا
 یا دیا جائے گی + جسیر اس نے جو یہ اشعار لکھے
 اگر مادر شاہ مانوید - مرا کی وزیر تانہ انوید
 کہ یہ ستار زان نیامد لکار - اگر دیو د زان شہر یار

Etymology - इतिहास
Footnote - २२/००मीमी

ra. Sabha, S. 1758 5723

Mahima Babad 1798 S. (A.D. 1741) 1241

Rangweli nawa Kishor Singh } 1837 S. (= 1780 A.D.)
Chibber

Gur Bilas Abai Mani Singh 1808-1818 (= 1761 A.D.)

Mahima Babad Saraj Das 1833 S. } (= 1776 to 1800 A.D.)
Bala 1851 S. or 1857

Gur Bilas Abai Singh 1854 S. (= 1797 A.D.)

Singh Sagar 1884 S. (= 1827 A.D.)

Gur Bilas Singh 1900 S. (= 1843 A.D.)

Sikhs regain control over from 1810 S. (= 1753 A.D.)

Wick established

Ranjit Singh becomes Maharaja 1858 S. (= 1801 A.D.)

Batohi ki twarikh - A.D. 1822 (1236 A.H.)

Hundot ul tawarikh - Earlier part in Ahmed Shah's time

Gur Bilas 6th Batohi - claims to have been written
in 1775 S. (i.e. 1718 A.D.) actually written
by Darbara Singh pres. 343 manuscript in
Maharaja's library (or Singh's time?) There was
one Darbara Singh at the time of Mir Mannu
Singh's time, but he refused

पंच पूरा - 738 सिम रुग - 1803 A.D. about

18
- 1841

2
- 1842

1
- 1843

12

2

Other Hindu writers of this period

For Comparison

بابا سری چند - بابا لکھنوی دریں -

Mahmood Ghazni 1001 to 1025

امجد داس - سیتا رام - سنت دس -

Ghaznavite upto 1150

سیتا داس - سیر ملہ - ہندو داس - جاتی سندھ لال -
1731 to 1769 E
اپنشدوئی کا ترجمہ

Ghoris 1191 to 1226

سلمان شاہراہی

Slave Dynasty 1227 to 1290

Khiljis 1291 to 1320

شاہ حسین 1039
1099
لاہور کا قیام
شاہ لکھنوی کا ترجمہ

Tughlaks 1321 to 1413

وحید مہمان 1000
1460
شاہ لکھنوی کا ترجمہ

Taimur's Invasion 1398

شیخ شہزاد 1443
1425
شاہ لکھنوی کا ترجمہ

Sayyads 1413 to 1456

شاہ لکھنوی (راولپنڈی) - اورنگزیب کے معجزے

Lodis 1456 to 1526

مقبیل - (سیر کاظمہ) ditto

Babur 1536 to 1530

احمد - (سیر کاظمہ) ditto

Humayun 1530 to 1540

نور محمد دار - 1000
1449
زندہ کا (بارانہ)

Suris 1540 to 1556

سلا باجو - 1429
1490
شہزاد

Humayun 1556

Akbar 1556 - 1605

Jehangir 1605 - 1627

Shah Jehan 1627 - 1658

Aurangzeb 1658 - 1709

Sara Shekoh b. 1615 - d. 1659

پنجابی شاعروں کی تاریخیں

۱۹۵۶

پنجابی ادب میں Dr Motilal Suri کا مسودہ

ناٹھ جی ۸۵۰ شمع ۱۲۵۰

گورو گوکھ ناٹھ شمع ۹۲۰ شمع ۱۲۳۱

چریٹ ناٹھ شمع ۹۰ شمع ۱۲۶۹

پورنا جکت یا چو رنگی ناٹھ شمع ۹۴۰ شمع ۱۰۴۰

پیر رتن ناٹھ شمع ۱۰۰ شمع ۱۱۲۰

خواجہ مسعود سید ۱۰۵۰ شمع ۱۰۵۰ پنجابی جی

کا دیوان یا کلیات

بابا فرید ۱۱۴۳ شمع ۱۲۶۵ شمع کو فیضوال

A.H. 694 falls in 1295 A.D.

and not 1265 A.D.

چند بردائی ۱۱۹۰ شمع کو قریب

خواجہ اکبر سرو ۱۲۵۳ شمع ۱۳۱۵ شمع پشیانی

کبیر شمس موت ۱۲۴۸ شمع

روداک شمس شمس موت ۱۲۴۸ شمع

نامدلو شمس شمس موت ۱۳۴۵ شمع

رامانند شمس شمس جنم ۱۲۹۹ شمع

میرا بابی

دادو

شندروال ۱۵۶۲ شمع ۱۶۴۹ شمع (دادو پختی)

Used word Punjabi for language

of this country, for the first

time.

ما خطبہ فرور دارے ۱۶۶۹ شمع میں

دیکھو اچھل دی پنجابی نثر صفحہ ۷۱

گورو نانک ۱۴۶۹ شمع ۱۵۳۸ شمع

گورو انگد ۱۵۰۲ شمع ۱۵۵۲ شمع

گورو ارجن ۱۴۴۹ شمع ۱۵۴۲ شمع

گورو رام ۱۵۲۲ شمع ۱۵۸۱ شمع

گورو ارجن دیو ۱۵۶۳ شمع ۱۶۰۶ شمع

گورو تیغ بہادر ۱۶۲۱ شمع ۱۶۴۵ شمع

گورو گوہر سنگھ ۱۶۶۲ شمع ۱۷۰۸ شمع

گورو صاحب کے وقت میں اور شاہ گوی

بابا اسمی چند - سالس رنج - چھوٹے لادو ۱۷۰۲

دور در اور ڈاھنگ ۱۶۸۶ شمع ۱۷۵۸ شمع

بھائی گوروک ۱۵۵۹ شمع ۱۶۳۴ شمع (1627)

میرا اسم یا رے رسم (منو مانک) ۱۵۹۰ شمع ۱۶۵۰ شمع

بابا کامنا - پیملو

بابا لال کھڑکا گورو دیو ۱۵۹۸ شمع ۱۶۵۶ شمع

کیور چند (نامک رانج) ۱۶۱۰ شمع ۱۶۶۹ شمع

سنگھ ۱۶۱۵ شمع ۱۶۶۰ شمع

دیال داس ۱۶۴۳ شمع ۱۶۹۰ شمع

بابا سمبند سے جو تھی پشت میں

ولی رسم ۱۶۴۴ شمع ۱۶۵۸ شمع

طہین ۱۵۸۴ شمع ۱۶۴۴ شمع

کنکن - گورو گوہر سنگھ کا ہمعصر

چتر داس چلا سنت داس (میا کوٹ) ۱۵۹۵ شمع

۱۶۵۶ شمع

M-5700

Original with:
Anup Singh, Noida
Registered by:

